REX PLATONICVS:

SIVE,

DE POTENTISSIMI PRINCIPIS IACOBI BRITANNIARVM

Regis, ad illustrissimam Academiam *Oxoniensem, adventu, Aug. 27.* Anno. 1605.

NARRATIO

AB ISAACO VVAKE, PVBLICO Academiæ ejusdem Oratore, tum temporis conscripta, nunc verò in lucem edita, non sine authoritate Superiorum.

OXONIÆ,

Excudebat Iosephus Barnesius,

Anno Dom. 1607.

DA391
W18
Rare Bk
Coll

122070
'08

SERENISSIMO PRINCIPI,

Ac Domino D.

HENRICO,

REGNORVM BRITANNIÆ

MAGNÆ, FRANCIÆ, ET HIBERNIÆ HEREDI.

NON est (Excellentissime *Princeps Henrice*) eadem Lycæi lima atq; Fori, non idem eruditorũ atque plebis iudicium; horum sensus fortunæ tuę splẽdore trahuntur, illorum mentes virtutum tuarum luminibus oblectantur: ab vtrisq, (quantum ætatula tua feret) felicissimus iudicaris: ab alteris, quòd tanto parente, & ad tantam spem fortunæ natus sis; ab alteris, quòd parẽte tali natus sis, & ad talium insolẽtium in Re-

gibus virtutum ideam, & naturâ accommodatus sis, & disciplinâ institutus. Aliàs enim quantilli quęso esset, quòd tali natus sis, nisi & talis? Talisq; vt sis, quæ vspiam possunt esse præstantiora subsidia, quàm quibus suauitas Iuventæ tuæ ad omnem maturitatis perfectionem provocatur? præsertim quum iam non opus sit *Philippo* nostro lætari, quòd *Aristotelis* tempore tu noster natus sis *Alexander*, sed tuæ Excellentiæ idem sit & *Philippus*, & *Aristoteles*, Potentissimus Pater, & sapientissimus præceptor. Cuius siue pręceptis ad Regni, siue exemplis ad tui ipsius moderationem conformêre, necesse est è tam mirabilis Magistri Schola, mirabile quid, omniúmq; amoribus dignissimum evadas. Quinimmo, qui indolem tuam non leuiter perspeximus, quum hîc inter *Oxoniensium* Musarum alumnos censeri libenter passus sis, quumq; in celeberrimo totius orbis conuentu paternæ eruditioni exultabundus applauderes, videmur nobis non tam optare debere, qualem te habere velimus, sed iam habere qualem optaremus. Habebimus certè quidem, si prout prima fundamenta iacta sūt, ita cętera eruditionis, pietatis, virtutúmq; tu-

arum

arũ tecta (quibus ſolis tectus, tutuſq; eſſe poſſis) ſuperſtruantur, ſiq; magni Exẽplaris beatis veſtigijs inſtiteris, cuius ego eruditionis veſtigia hîc aliquot, non tam calamo adornare (quod non poſſũ) quàm (quod debeam) animo adorare ſtatui. Vereor tamẽ ne ſacros illos Tripodas profano calamo violârim, dúmq; illam Regij eloquij igneam vim, atq; haud imitabile lumen exprimere auſim, *Salmonei* illius, qui *Iouis haud imitabile fulmen* imitari voluit, flagitium admiſerim. Cuius offenſæ formidine perculſus, quid aliud agerem, quàm vt cũ *Themiſtocle*, qui *Admetum Perſarum* Regis filium vlnis geſtabat, vt faciliùs patris alienati animum molliret, Excellentiæ tuæ patrocinium manibus, precibúſq; apprehendam, vt qui nõ ignorem plus momenti habere dilectum tuũ nomen, ad gratiam conſequendam, quàm libellum meum (ſi peccantem, amore tantùm peccantem) ad offenſam cõmouendã? Quòd ſi ab iſta Regis optimi offenſione immunis eſſe poſſim, de reliquorum ſupercilijs ſecurus ero, qui aut chartas has iam editas arrodendo, ſorices agũt, aut, quia non citiùs editas reprehendunt. Verum vt vtriſq; illis partim ſatisfaciam,

am, etiam iam citiùs editas esse fateor, quàm volui, vtpote quas non omnino editas esse malui, quàm intempestiuè. Sed quum intelligerem non deesse ex eorum numero, quorum authoritati refragari lubens nolim, qui Commētationem hanc, quam sesquianno ab hinc descripseram ex cæca nocte, quâ sepultam latere volui, in lucem erutam peruellēt, ne fortè quis alius, cui rei veritas minùs perspecta esse potuit, id ipsum aliquando auderet, statui tandē æstimationi potiùs meæ, quam eorum votis deesse, præsertim quum nihil ipse in votis potiùs habeam, quàm vt æternæ *Iacobi* memoriæ (licet indignus) aram ponerem, et *Henrici* spei Felicitatiq; votiuam hanc Tabulam consecrarem. *Oxoniæ*,

E Collegio Mertonensi. xiij. Calend. Julias.

Excellentiæ vestræ

devotissimus

Seruus

Isaacus VVake.

REX PLATONICVS, SIVE *MVSÆ REGNANTES.*

ITA ſunt multorum hominũ ingenia, vt nullum ſatis dignum hiſtoriâ argumentum exiſtiment, præter res bello geſtas Jmperatorum & Rerumpublicarum, quibus terrarum domini credunt ſe æquè prope ad Maieſtatem divinam accedere gloriâ, ac ab eâ recedunt longè bonitate. Quam eorum ſententiam ſi quis eâ comprobare velit ratione, quòd armorum ſcilicet ſtudioſus, & virtutis bellicæ admirator multùm ſe delectari profiteatur cognatâ ſibi virtute, rectiùs fortaſſis eius poſſit excuſari affectus, quàm iudicium probari. Nam vt in depingendo vultu, tum demum optimè facies exprimitur, cum ſit ab omni perturbatione immunis; ita Principum & Rerumpublicarum habitus multò commodiùs ex rebus civilibus, quàm tumultuoſis belli motibus colliguntur. Jllæ autem narrationes digniſſimæ videntur, quæ hominum notitiæ commendentur, ſi quæ brevi & ſuccinctâ rerum memorabilium commemoratione, temporum etiam, & locorum conditionem, in quibus geſtæ ſunt, ita ponant

ob oculos, vt ex cognitione earum rerum quibus præsentes fruimur, aliqua aut vtilitas, aut oblectatio etiam ad absentes redundet. Cuius generis historiolā scripturus, de illo omnium sermonibus celebrato Quatriduo, quo *Potentissimus Iacobus Britanniarum Monarcha* vnà cū Regina ANNA Serenissimà consorte, HENRICO Filio primo-genito, Principe iuventutis, & omni ferè totius regni Nobilitate *Oxoniæ* commorabatur, rem facturum me confido, hominibus pariter Trāsmarinis, atq; nostris valdè gratam. Jllis, quòd in orbis Christiani [a] præcipuis quatuor Academijs, quum *Oxoniensem* [b] secundum locum obtinere sciant, nec tamen eam perinde forsan habeant notam, ac Parisios, (splendidam illam *Oxoniæ* propaginem) aut Salamantinā, & Bononiam, in Continente sitas; verisimile omnino sit, etiam huius rationem, consuetudines, adeoq; statum omnem non illubenter cognituros: His, quòd quæ fecundissimo rumore delata acceperunt, ea certiùs intelligere cupiant, vtpote quibus nihil possit esse iucundius, quàm vt intelligant quantæ ipsi participes sint felicitatis, quòd Rege, vt omnium optimo sanctissimóq; ita eruditissimo sapientissimoq; fruuntur.

Et a primo quidem in Regnum hoc adventu ardor quidam *Maiestatem Regiam* habebat nostrū hoc [c] *Bellositum* videndi, de quo fama ([d] *quæ non semper errat, sed aliquando eligit*) præclara multa ac splendida iam multò antè nuntiaverat. Sed & maiora fuerunt Jmperij tum recentis negotia, quàm quæ primâ Æstate Jllum huic oblectamento vacare sinerent, & ingens etiam, peste passim grassante, trepidatio, quæ triumphos omnes intempestiuos reddidit: *VVoodstochiæ* ta-

[a] *Ex Decret. Conc. Vien ann. 1311. Et Epigraph. in Vatican. His verbis Heb. Chald. Arab. Græc Linguæ studium propagandæ fidei ergô in nobilissimis 4 Europæ Academ. instituitur. Vide Ang Rocb. p 214.*

[b] *Clement. I. de Magistris. Paris. Oxon. Bonon. Salamant. Vniversitas Oxon. Schola Ecclesiæ secunda, imò Ecclesiæ fundamentum. Mat Paris. ad ann. 1257.*

[c] *Illud olim Oxoniæ nomen ob situs amenitatem. Hist. Oxon.*

[d] *Tacitus in vit. Agric.*

tamen eo ipso tempore per Eximiū virū D. *Georgium Abbot* eo anno Procancellarium, Doctoresq; Venerabiles aliquot, et Procuratores, Academiæ nomine salutatus, & sacris Biblijs tanquam amoris maximi exiguo donatus indicio, (quanquam, quod isto vnquam maius donum humano generi datum est ab immortali deo?) tantâ eos omnes accepit voluptate, clementiâ, benignitate, vt accenderit in nobis desiderium vlteriùs testandi devotissimas illi nostras voluntates, cui Amoris & Pietatis prima hæc officia tam grata fuisse comperissemus. Sequenti anno propiùs adhuc accessit, adeoq; 1604.
ipsa Civitatis nostrę Suburbia, nullo tamen interpellatus gratulationis officio, pertrāsijt. Quid enim? etsi divinâ benignitate Academia semper ita intacta, vt Studiosorum nemo quisquam pestilenti afflatu decubuerit, intùs tamen inter Ciues adhuc manserant reliquiæ luis virulentæ, sic vt Regi salutem coram precari non potuerimus sine salutis suæ periculo, nec esse pij sine impietate. Quamobrem consultò ab eius conspectu, nobis præ omnibus optatissimo, abstinuimus, ne importuna Amoris testificatio, eo tempore, maius odio scelus videretur; intraq; eos religiosè nos cōtinuimus parietes, qui ipsi quidem Regi obuiàm prodire quodammodo gestiebant. Nostrum autem dolorem maximū adaugebat serenissimi Regis cōspicuum intrandi, si tutò potuisset, desiderium, qui et in transitu, multa de Academiâ, de Collegijs multa rogitabat, & a Colle ad orientalem ferè plagam Ciuitatis sito, quingentis ab vrbe passibus tanquam ad delicias suas a tergo relictas crebrò soliciteq; respexit, et oculo Amorem indicauit. Feliciores autem fuêre isti, qui nobis æstate sequenti

1605. illuxerunt dies, in quibus ingratus ille hospes, qui diu intra mœnia sæuierat, Hospitemq; multò gratissimum excluserat, diuinâ providentiâ pulsus exulavit, nullâ contagionis scintillulâ remanente. Postquam ergo propitiâ Numinis benignitate pristina ciuibus salus, aeri salubritas, cœlo & solo nostro amænitas restituta fuerat; Regiq; post pacem cum vniuerso Orbe Christiano felicissimè sancitam, aliquod à grandioribus Regni negotijs otium concessum, nihil videbatur desiderari, quo minùs et serenissima Maiestas desiderij sui, & Academici omnes votorum sępiùs antehac ardentissimé nũcupatorum, tandem aliquando essent compotes. Quibus rebus ita suauitèr conspirantibus, ab Illustrissimo Satrapâ *Sackvillio, Comite Dorcetensi*, eodemq; et Archi-thesaurario Regni, & Regi à Sacris Consilijs, & Magnifico Cancellario nostro, (qui Supremus est Academiæ perpetuusq; Magistratus.) Regiam Maiestatẽ brevi adfuturam literis præmonemur, quibus etiam vnanimem omnium curam, & diligentiam in apparãdis omnibus, quæ tantæ Maiestati excipiendæ opportuna censerentur, flagitabat.

Nouit enim Dynasta sũmè prudens, meritòq; sacro Regis lateri semper adhærens, quàm sublimis non Fortunæ modò, sed ingenij etiam Hospitem excepturi essemus: Iamq; aleam aut gloriæ, aut opprobrij Academiæ iaciendam esse, suasq; vnà in vtrouis fortunæ iactu partes fore primarias, cuius & in honoribus Academiæ, & amoribus partes essent primæ. Quare ne aut amori suo, aut honori Academiæ, aut quod præcipuũ est, Regis expectationi, (quibus nunquam defuit) iam deesset, advẽtus Regij tempore appropinquante, quar-

to ante die, Academiam, vt, quàm omnia comparata essent, pręvideret, invisit. Ita tamen vt honorifici obsequij (ad quod aliàs exhibendum Academici cateruatim convolassent) nullum sibi[e] publicum indicium exhiberi permiserit (nam & ideò vespere, atq; essedo obtecto invehitur) èo quòd adventante Sole, syderum etsi illustrium fulgorem cedere debere, duxerit, dixeritq; . Ibi Eximij Procancellarij sui (quo munere iam tertiò fungebatur D.D. *Abbot* Collegij *Vniversitatis* dicti Præfectus, Cathedralisq; Ecclesiæ Wintoniensis Decanus) insigni curâ prudētiaq; omnia reperit optatò maturata. Hic enim adhibitis in consilium prudentissimis Academiæ optimatibus, qui in hunc finem solenni Academiæ decreto (pro more)[f] Delegati erant, postquā accuratâ indagine disquisivissent qui essent in singulis disciplinarum generibus doctrinâ ingenioq; maximè idonei, eâ Prudentiæ Industriæq; laude omnia adparavit, quâ in singulorum postea laudibus aliquam partem sibi meritò vendicet. Cuius eò maior erat solicitudo, quòd tantæ expectationis celebritas in ea tempora inciderit, quibus Musæ mutæ, & rostra publica, pro more[g] vacationum Academicarū (quasi Iustitio indicto) surdescerent. Cui solito temporis incommodo occurritur insolitæ industriæ subsidio, prætereq; hæc delecta Disputandi, Concionandi, Gratulandi munia, omnes etiam Professorum Regiorum, aliorumq; quam plurium (quæ *Pleno*, vt dicimus, [h] *Termino* consuetæ) curę revocantur. Nec dissimilis in privatis Collegijs Præfectorum diligentia, qui nec sumptui ad ædificia exornāda, nec labori ad Principes carminum, orationumq; gratulationibus excipiendos, parci voluerunt.

[e] *At nec privatum; ideoq; ne socij* Collegii Novi *(q hospitiū elegerat) extra fores occurrerēt ingreßuro est Collegii portâ,* Non Licet *dictâ quòd eâ nulli socio liceat exire*

[f] *Ita dicuntur qui ad precipua quævis negotia a solenni Academicorū conventu deputari solent.*

[g] Erat *enim tum Vacatio Autumnalis, quæ vt maxima est è quatuor anni vacationibus ita & in eâ maxima est studiosorum infrequentia.*

[h] *Plenos Terminos appellamus tempora publicis in* Academ. *exercitiis celebrata, quæ in anno quolibet quatuor etiam sunt, & singulos terminos sua sequitur vacatio.*

 Quæ

Quæ dum parantur Serenissima interim Maiestas Regia, (cui omnis hac in re mora videbatur longa,) venatione & generosissimâ ferarum sylvestrium (quarum [i] vivarijs innumeris alias vnà omnes Europæ regiones plurimùm superamus) insectatione, tardi temporis fallit tædium. Iamq; post *Essexiæ, Huntingdoniæ, Bedfordiæ, Northamptoniæ* Provincias felici, & gloriosâ peragratione salutatas magnâ cum subditorum lætitiâ (quibus gens nulla Principes suos contuendi vspiam appetentior) tandem se ad aliquot dies *VVoodstochiæ* reficit; quod oppidum sex passuum millibus ab Academiâ dissitum, non magis palatio illo [k] *Henrici* primi splendidissimo (qui etiam primus in Angliâ vivarium [l] saxo ibi spatiosissimum incinxit) aut *Henrici* secundi [m] Labyrintho, ejusq; *Rosamundâ* amicâ celebre est; quam *Chauceri* Maronis Jsiaci natalitijs, & *Elisabethæ* Reginæ (æternùm celebrandæ) [n] innocentiâ, carceris hîc Sororij cōtumelias patientis. Atquì iam mitior ibi Innocentiæ arbiter *Iacobus*, eò suis bonisq; omnibus dilectior, quò *Elisabethæ* Jmperij, virtutis, Religionis, studijs similior. Jamq; ecce adest omnium desiderijs expectatus Augusti vicesimus septimus dies, Regis Augustissimi adventui iam ante præstitutus, nobis inter fastos perpetuò numerandus, in quo ingenti cum lætitiâ Academici ad vnum omnes avidè expectant quando [o] *Longus à Principe pulvis* venientem Regem indica-

[i] *Nic. Fitz Herbert. in Descript Oxon. Rom. impress. 1602. & Cambd. Brit. in Dobunis.*

[k] *In portâ primariâ H 7 Fūdator inscribitur rithmo Anglico in hunc sensum; Septimus has celebres Henricus condidit ædes. Sed ille frontispicium tantùm & ambitum exteriorem extruxit.*

[l] *Hinc I. Rossi error, qui hoc primum Angliæ vivarium esse scripsit, quum multò fuerint antiquiora, quamvis non saxeis muris incincta*

[m] *Quo Rex delicias suas occultavit. Rex Iohannes, H. 2. filius illam in Cœnobio virginum de Godstow sepeliendam curavit, cum hoc Epitaph.* Hîc iacet in tumbâ Rosa mundi non Rosamunda, Non redolet sed olet, quæ redolere solet. *Celebrisq, crux affixa, sic inscripta.* Qui meat hâc oret, Signūq; salutis adoret; Vtq; tibi detur requies Rosam unda precetur.

[n] *Epigraphen hanc (Tanquam Agnus) meritò vsurpavit virgo Regia, quum à Mariâ sorore tum regnante, proficta proditionis criminatione, sed reverà quia puritati Evangelicæ addicta fuit, carceri hîc inhumanè traderetur.* [o] Mart. Epigram. l. 10.

bit

bit, aut *populi vox erit una venit*. Jactat quippe se nūc quam maximè alacris omnium ac beata devotio, nec operta mentium rimari necesse est, extat in vultu cuiusq; hilaritatis publicæ decus, & in serenis frontibus animorum indicia perleguntur. Nec minoris in Rege desiderij argumentum videri debet, quòd cum certum tempus præstitueretur delectis Optimatibus Academiæ, quo sacræ Maiestati excipiendæ obviàm procederent, Rex multò citiùs Academiæ limites ingressus, illorum officium desiderij sui ardore, & aliquot horarū præmaturatione antevertit. Ita vix mille ab vrbe passibus ([p] Bedellis Academię [q] torquatis aurea sceptra pręferētibus) Magnificus Cācellarius cū splendida caterua ex Academicis selecta (qui omnes habitu Academico (pleriq; coccineo) pileisq; induti quadratis, equis spectabiliter instructis vehebātur) Regi occurrit festinātiꝫ; eoq; iterū atq; iterū humillimâ corporis prostratione salutato, propiùs tandē accedēs aureū stapiæ fulcimētū demississimo gestu deosculatur. Ipsoq; deinceps vnà cū Doctoribus, Procuratoribus Academiæ, cæterisq; qui aderant vniversis, ad Regios pedes prouoluto, Eximius Procancellarius, genibus supplicibus, oratione graviter, prudenterq; (vt solet omnia) tempori accomodatâ *beneficia commemorat perquam plurima à Deo optimo Maximo in Academiam Oxoniensem collata, tā verè illustria, tam vndiq; speciosa, vt cum reliquis Christiani orbis Gymnasiis vniversis vbicunq; terrarum sitis, vna contendere non immeritò videatur. Etenim sive cœli temperiem, siue soli bonitatem, sive loci vetustatem, & caniciem venerandam, sive ædes magnificas, sive fructus & proventus copiosos, seu eruditionis famam, seu sci-*

[p] *Talesiam Romæ dicuntur Fideles & eorū sceptra Mazæ, (unde Anglicū Mace) Statut. Vrb. Rō. l. 3. c. 4* *Aliqui potius dici volunt Pedellos a pede quod gestant quales sex habet Academia, tres clauas aureas gestantes, reliquos argenteas, sed puto potius dici ab anglica voce to* bid, *quod est monere, nam eiusmodi est eorum munus, & a nobis ad exteras Academias nomen fortè derivatum.*

[q] *Nam ratione officii in nobilium ordinem ascripti sunt. Nic. Fierbert. Descript. Oxon.*

ſcientiæ varietatem, ſeu concurſum ſtudioſorum, ſeu le-
gum Politiam, et diſciplinæ rationem libuerit intueri,
Naturam, & Artem, Dei providentiam & hominum
piorum voluntates in vnū conſpicuò conſpiraſſe, vt om-
nia ſplendidiſſima, iucundiſſima, beatiſſima, accedenti-
bus, inviſentibus, incolentibus apparerent. Nihil tamē
poſt hominum memoriam iucundius, nihil felicius Aca-
demiæ huic contigiſſe, quàm (quod iam tum viſura erat,
fauente deo) Britanniæ vniuerſæ Potentiſſimum Mo-
narchā, ſed et eundem ſapientiſſimum, doctiſſimum, pi-
iſſimum, deo ipſi dilectiſſimum Muſarum limina teti-
giſſe. Viris enim ingenuis, liberaliter educatis, Philoſo-
phis, Medicis, Iuriſperitis, Theologis nihil gratius, opta-
tius nihil accidere poſſe, quàm Regem omnium nobiliſſi-
mum, religione celeberrimum, ſcientiâ præcellentem, pa-
cis ſtudio ſingularem, mari terraq; potentem, numeroſâ,
et beatâ ſuffultum ſobole, cuius felicitatem vniuerſus
admiratur orbis, cuius amicitiam Europæ Principes cer-
tatim ambiunt, cui vix quiſquam mortalium diſplicere
audet, placere aut parere omnes cupiunt; in hoſpitio lite-
rarum, Muſarum ſacrario, Apollinis, Palladiſq; domi-
cilio vnâ cúm feliciſſimâ Conſorte, & beatæ ſpei Princi-
pe diuerſantem contueri. Tandem poſt inſignis lætitiæ
teſtificationem, & ſingularis voluptatis, quâ afficiebā-
tur, *quòd demum hora fulſerit, in qua pro modulo & me-*
diocritate ſuâ obſequium, officium, obſeruantiam, præ-
ſertim verò gratitudinem pro magnificâ Regis *in Aca-*
demiam benignitate teſtatiſſimam facerent, humillimè
petijt, *vt dum Scholaſtica tanto Principi deferrent mu-*
nuſcula, pro eximio Serenitatis ſuæ in literatos candore,
quæ dicerentur ab illis omnia, quæue fierent, æquiſſimo ac-

ci.

cipere animo dignaretur. Deinde, quoniam Sole oriente minora euanescunt sydera, Maiestati Regiæ fines, limitesq; Academię iam ingresse, nomine Magnifici Cancellarij omnia, quæ sub imperio Regis [q] potestatis suæ habebat insignia (ea erant, quæ dixi, Bedellorum scep-tra) pro muneris ratione humillimè cedendo tradidit, & ad pedes deposuit, palàm profatus *post immortalem Deum omnia quæ ibi erant, Cancellariũ, Doctores, Procuratores, Magistros, Collegia, Ciuitatem, imò terram, aquam, aerem, & quicquid demum est, deberi Iacobo optimo, patri patriæ, Musarum patrono, Principum gloriæ, Regi & Monarchæ Britanniæ.*

[q] In signum istius potestatis sex Bedelli Cãcellario, eòve absente Procancellario, clavas semper præferunt in publicũ prodeunti, quibus adiungitur etiam statis tẽporibus Septimus, Ante-ambulo, arundinẽ argenteam gestans, quem Virgiferum nominat, Anglicè Verger.

Dũ hęc accuratiùs summâq; grauitate percurrũtur, Rex interim, singulari, quam adhibuit, attentione, clementiæ suæ specimen perquàm illustre edidit, vultûs autem mirificâ serenitate, cùm primam hanc salutationem sibi gratam esse indicavit, tùm etiam spem fecit, reliqua à nobis præstanda deinceps officia futura sibi quàm acceptissima. Mox Procancellarius, voti publici ergô, Regi in manus tradit Testamentũ Stephanicæ editionis Græcum, & intus politissimâ depictione, & auro exteriùs operosè fulgidum; sed Pientissimi Regis maximè nobilitatum Eulogio, qui ([r] eodem ferè animo quo *Ptolomaus*, qui nullum jucundius donum se vnquã accepisse professus est, quàm sacrę legis codicẽ à Iudęis) huic sacro codici intuendo et peruoluendo aliquandiu immoratus, donum agnovit & Academiâ dignissimum quod daret, & [s] Principe quod acciperet. Chirothecas insuper speciosas opere, ornatu pretiosas, Regi, deinde & Reginæ, Principiq; dono dedit, quæ cum propter Civitatis istius famam (cuius apud exteros

[r] Vt refert Aristeas.

[s] Deut. 17.18.

chirothecæ plurimùm celebrantur,) tum propter Academiæ perſpectiſſimam pietatem (cuius magnæ erant indicia non magna,) apud pientiſſima iſtæc pectora muneris etiam magni æſtimationem aſſecutæ ſunt. Principibus enim bonis ſubditorũ ſincero amore nullum ſolet eſſe iucundius munus, nec vllum poteſt eſſe ſalutarius etiam malis.

Propiùs iam ad vrbem accedenti Regum Maximo, maximorum optimo, alia Civium ſelectorum occurrit non contemnenda turba, Ea enim eſt *Oxoniæ* conditio, vt diverſis hiſce conſtet incolis, Academicis, & Civibus; vnis quidem mœnijs, vtriſq; cinctis, ſed ſtudijs, moribus, privilegijs mirè ſeiunctis. Jdcirco cum Reges ſeculi antiquioris (quorum erga literas incredibili propenſione Britannia ſemper erat feliciſſima) viderent hîc commodè fieri non poſſe, quod Sequanæ beneficio fit Pariſijs, vt flumine ſeiungerent Academiam à Civitate; voluerunt ſaltem legibus, totiuſq; regiminis ratione ſeparare. Ita fit vt nec ijdem ſint vtriſq; limites (Academiæ enim multò [t] latiores) nec par authoritas, aut Tribunalium poteſtas, quùm [u] magiſtratu vrbano, Academicus, non [x] loco tantùm ſuperior ſit, ſed omnibus ferè momenti negotijs, vel ipſam [y] vrbem ſpectantibus: Jdeoq; præter Magnificum Cancellarium, eiuſq; Procancellarium (qui annuatim ad eius abſentis obeundas vices ſubſtituitur) duo ſurrogantur A-

[t] *Limitum deſcriptio habetur in Charta H. 4. Conceſſâ, anno regni 2. Maij 13.*

[u] *Prætor is eſt Anglicè* Mayre *à voce Saxonicâ antiquâ* Mar. *Id eſt Dominus, vt Hollinſh. in reg. Joh p. 172. Sed putem potius à Britannica* Maur, *id eſt, magnus.*

[x] *Chart. Ed. 3. anno reg. 29. Maij. 20. Maior & Villani Cancellario pareant humiliter: & Chart. anno reg. 32. Ian. 10. Maior, Ballivi, Aldermanni, & alij homines villæ Cancellario humiliter pareant & intendant.* [y] *Chart. Ed. 3. anno reg. 20. Feb. 10. Maior, Aldermanni, & Burgenſes diligenter intendant Cancellario & ab eo præmoniti coram eo comparere debent: & Chartâ Ed. 1. anno reg. 18. Jan 28. Vult Rex quod Cancellarius de Ballivis ipſius Domini regis cognoſcat, qui aliter ſe gerunt in officio quàm debent. Jdem Rich. 2. anno Reg. 3.*

cademiæ

cademiæ Procuratores, qui annuatim etiam suffragijs electi, proximam à Procancellario dignitatē obtinent, eiq; tanquam Tribuni publici adsistere, & in consilijs adesse debent, Civesq; etiam, & advenas quovis modo delinquentes (quâ causâ noctu plerumq; armato milite cincti excubant, suspectasq; civium ædes perscrutādi ius habent) carceris, corporisue pœnâ mulctant, aut si res exigat, eiectos extra vrbem æternùm proscribūt. Rerum etiam venalium, ponderum, mensurarum, jus & examen per Clericos Mercatus, & quicquid demū ad felicem studiosorum conditionem spectat, per officiarios ad hoc deputatos Academia administrat. Atq; ne vllâ vnquā Civium iniuriâ Academia lacesseretur, Henricus tertius, quatuor viros ([z] Aldermannos vocāt) aliosq; octo Associatos (ciues omnes primarios) [a] primus instituit, qui summâ prǽditi authoritate & ad Ciues coercendos operā omnē navarēt, & iuramēto annuo se obstringerent (quód vnâ etiā [b] Prætor, Balliui, & [c] quinquaginta alij ex prǽstantissimis Ciuibus in primaria Academiæ Ecclesia quotannis præstare tenentur) ad omnia Academiæ iura, priuilegia & libertates conseruandū: idemq; Ciuium numerus totius ciuitatis nomine, quotānis die [e] Sāctǽ Scholasticæ in publico Academiæ conventu, singuli, Denario solenni ceremoniâ persoluto, exhibent istius obsequij sui testimonium. Ex istis alijsq; primariæ notæ Ciuibus, centum quadraginta ferè erant, quibuscum (ordine & amictu decoro equitantibus) Prætor regi accedenti congratulatum perrexit; qui soli (vt luna Soli) potestatis suæ lumē acceptum referēs, illi iam præsenti sceptrum aureum (officij sui insigne) ad pedes deposuit. Cumq; statim

 pub.

[z] *Id est seniores, inter quos quatuor vrbis partium custodia dividitur.*

[a] *Charta H.3. an. reg 39. Jun 18.1254.*

[b] *Ch. H.3 an. Reg. 32. Maii. 29.1247. et Ch. an. reg. 46. Fe. 5*

[c] *Quinquegin. illi primò iuramētū vniversitati præstiterūt tempore Johānis Regis an. 1214 vt patet ex Charta Nicholai tum Episc. Tusculani, & Apostolici ad Oxoniēses legati in Archiv. Acad.*

[d] *Seisaunts & deux (scilicet præter Maiorē & Ballivos) in Gallica Apocha ciuitatis, in Archivis Acad.*

[e] *Quod eo die (ut patet ex Ch. Ed. 3.) ab exercitu ciuiū sub vexillis armato multi scholare interfecti, bona abrepta, domus combustæ & etiā portæ ipsius vrb. 1354*

publicus ciuitatis Tabellio officiosâ oratione linguâ vernaculâ, & Regi ob exoptatissimum ad vrbem adventũ gratias persolvisset, & publicã Ciuium omnium lætitiam, quam ex Maiestatis conspectu percepturi erant, paucis prædicâsset, Prætor Ciuium suorum nomine quædam etiam munuscula, tanquam observantiæ indicia protulit, Regi aureum Craterem eleganti emblemate ornatum, Reginæ crumenam Margaritis Indicis rigentem, Principi demum Craterem minorem, sed nummis aureis (vt reliqua erant) ditatum: omnia quàm animo officiosè devoto data, tam sincerè benigno accepta vultu.

Dumq; pergitur, quid turbę præeuntis, & subsequẽtis multitudinem penè infinitam recenseam, quum vel eos arduum sit enumerare, qui Definito procedebant ordine? Sed capita legã; [f] Vicecomes Oxoniensis numerosâ turmarum suarum successione viam ducit; Ciuium seriati ordines subsequuntur, Regium dein Satellitium pharetrarum telorumq; strepitu terribile, sed aureo bullatæ vestis emblemate splendidum. Tubicines succedunt tunicis vndiq; laminis aureis accuratè variegatis; post hos Regius Fecialis, periscelidis honorifico nomine insignitus [g] *Garterius* Augusto Jmperialiũ insigniũ Paludamẽto fulgens, cui à Dextrâ eximius *Procãcellarius* Academię, *Prætor* Oxoniensis civitatis à sinistra; deinde perillustres Regis, & Reginæ Vicecamerarij, Dominus *Baro Stanhop* de *Harington*, & Dominus *Carew Baro* de *Clapton*: Demum Amplissimus *Comes Dorsettiæ* summus Anglię Thesaurarius, & Academiæ magnificus Cancellarius, cui à læva Honorificus *Thomas Comes Suffolciæ*, Regiæ domus Archi-camera-

[f] *Ad eius enim munus spectat pacis publicæ præcipua cura per universam Oxoniensis agri provinciã, ideoq; quotannis à Rege electus ipse cum suis ministris idẽ præstat Academiæ iuramẽtum, quod Prætor.* Charta Ed. 3. an. Reg. 29. Iunii 7.

[g] *Dictus quód sit a ceremoniis, splendidiss. ordinis Periscelidis quã* Garteriũ *dicimus Anglicè.*

rius. Tandem (Præcellētissimâ *Ducis Lenoxiæ* celsitudine gladiū, imperij insigne, prεferente) Totius Europæ Decus & ornamentum IACOBVS REX, Regiæ domus columen REGINA, orbis Britannici spes & deliciæ HENRICVS *Princeps*, equis tam sacro pōdere superbientibus insidentes, versus ciuitatem tendunt; Quibus latera vndiq; cingūt *Comites* splendidissimi, *Arundelius*, *Oxoniēsis*, *Northumbrius*, *VVigornius* equi Regij Præfectus, *Rutlandius*, *Cumbrius*, *Southamptonius*, *Pembrochius*, *Esscxius*, *Nottingamius* magnus Angliæ Ammiralius, *Devonius* regni Hibernici *Prorex*, *Northamptonius*, *Salisburius* magnus a secretis Satrapas, *Montgomerius* & *Pearthius*. Quorum fulgentibus ordinibus se adjunxerunt, nobilissimi *Barones*, *Knowlesius* Thesaurarius Regiæ domus, Eiusdemq; [h] Censor *VVottonus*, *Areskinus* Satellitum Præfectus, *Buckhurstius* eruditus, *Monteglius* de patriâ patribusq; patriæ æternùm benè meritus; vt reliquam taceam illustrium *Baronum*, *Equitūq;* multitudinem, numero splendoreq; incredibilem. Nec multò minor fuit lectissimarum fœminarum, quæ Reginam comitabantur, spectatissima multitudo; inter quas nunquam meo calamo obliuiscenda *Arabella*; bellissima omnium literarum, & virtutum ara; *Lucia Comitissa Bedfordiæ*, dilecta musis, omniumq; laudibus celebres, *Suffolcia*, *Nottingamia*, *Montgomeria*. In omnibus splendoris, sumptuumq; nullus modus; auro gemmisq; splendent omnia; quasi viri fœminęq; ejus diei triumphum suâ magnificentiâ gloriosissimum reddere contenderent; adeoq; dubij stetissemus Martisné an Cupidinis ageretur triumphus, nisi eūdem Apollinis præsentia sibi vendicâsset.

[h] *Contrarotulatorem nominās.*

Jamq; Principes, qui à septentrione (qua spectatissima planicies permultis passuũ millibus iucundissimè patet) civitatem antea procul eminentẽ conspexissent, quò propiùs accedunt, eò liquidiùs intelligunt, non immeritò apud [i] antiquos *Oxoniam*, *Bellositum* audijsse; quasi musæ conspirâssent, hîc tantùm domicilia sibi statuere, vbi & amænitas, & salubritas suas sibi sedes potissimas præelegissent. Vident enim campos atq; suaviter ridentia prata, collibus turgentibus, colles nemoribus frequentibus ita circummuniri, vt [k] Euro tantùm & Aquiloni (qui soli è filijs Æoli medicam exercent artem) pateat aditus ad hæc sacra domicilia, ne reliquorum fratrum halitu pernitioso contaminarentur. Vident (quodq; visu periucundũ) à lævâ *Cherwellum*, fluvium piscium copiâ varietateq; decantatum; à dextrâ *Isidem*, *Thamisis* (fluminum Britannicorum principis) parentem; vtrosq; longis itineribus varias regiones peragrantes, quasi certo instituto, vt hanc literarũ Metropolin primò inviserent, eamq; seq; ibi mutuò [l] vlnis complecterẽtur, priusquam ipsam regni Metropolin invisere dignarentur. Nam sub ipsis hîc mœnibus ad euro-austrum dextras nectunt, sicq; in insulis ludunt, ac si datâ operâ, loci amænitate, vrbisq; celebritate capti, cursum alioquin rapidũm spectandi gratiâ remorarentur, moxq; *Tamâ* fluvio associato, [m] nomina pariter atq; aquas communicantes vno alueo *Londinũ* decurrunt; Nec *Oxoniam* modò præsentiâ suâ ditauit *Isis*, sed nomine etiam suo dotavit; *Isidem* enim *Saxones* [n] *Ous* dicunt, vnde *Ousford* quasi *Isidis* vadum, etsi iam [o] affinitate vocum, eadem metamorphosis *Isidi* cõtigerit nostro, quæ *Isidi Ægyptiacæ*, quam in bovem con-

[i] *Ab initio Regni Saxonici: Hist. Oxon. & Io. Rossus &c.*

[k] *Buriæus in problem. Aristot. Oxon. ciuitatẽ proponit pro præstantissimi situs exemplo eaq; ex causa a græcis primò philosophis destinatam Musis.*

[l] *Nam civitatis mœnia (nisi à septentrione) fluvij vndequeque circumcingunt.*

[m] *Inde Tam-Isis fluvij nomen.*

[n] *Quod videre est in Ousneia, quæ Isidis insula est suburbana; ea enim sax: insulam sonat.*

[o] *Volunt enim Ox-ford dici; Ox autem Bovẽ significat.*

conversam fabulantur; aut quæ *Acheloo* potiùs, qui & [p] fluvius fuisse dicitur & bos; siq; spectes eximiam loci fertilitatem, *Isidem* potiùs dices hic fixisse illud Cornucopiæ, quod poetæ ascribunt bovi-fluvio *Acheloo*. Nec ideo mirum, si his tantis trium elementorum delicijs, simulq; doctissimorū virorum commercio ita capti fuerint olim reges Angliæ, vt hunc locum imprimis elegerint, cùm ad [q] publica regni gravissima negotia, quę Parlamentis hîc habitis transigere solebant, tum ad privatum sui recreandi secessum; Cuius caussâ spetiosissima [r] hic habuerunt palatia, quorum adhuc parietinæ, & antiquo *Bellimontis* nomine superbiunt; & multò magis *Richardi* primi (Regis Anglię) ortu, quē propter gloriam bellicam, animiq; miram celsitudinem *Cor leoninum* & sui & exteri nominarunt: vtí & alteræ vicinæ ædes (Regales verè dictæ) [s] alterius *Richardi* regis *Cor leoninum* iactant magnificè sepultum.

Quibus propinquum est, quod itidem Principibus, iam transeuntibus cōspiciendum, se à dextra ostentat *Collegium Glocestrense, Benedictinorum* olim prudētiâ celebre, qui è singulis suis vbivis Cœnobijs [t] hîc Monachos alebant ad bonas artes, (quas postea apud suos profiterentur) adipiscendas. Sed publica Cœnobiorū ruina has etiam ædes plusquam cæperat involuere, nisi loci opportunitas eas ad meliora [u] Academicorum

[p] *Fluviis animalium nomina indere olim frequens, sic Tygris, &c. & veteres Britanni* ych *Bovem dixerunt, unde fortè Isis, ut & Germani Bovem* ous, *quo nomine Saxones Isidem nominarunt* [ideo non tā *ex vocis corruptione* (*ut putat Lelandus*) *quā ex primaria vocis significatione nomen Oxoniæ, ductum putem, præsertim cum & Brit.* Rhyd-yché, *& Merlinus tempore Arturi Regis* (*quasi vocis interpres*) Vadum Boū *nominet, et Monumethensis de eodem Arturo agens utrāq; vocem promiscuè usurpet.*

[q] *Etheldred circa annū 1000. de electione Danorum Cōcilia Canuti, Edmundi, Stephani, H 2. de Tho. Becketto proditore, H 3. de Baronico bello: & similiter Synodi celebriores de controversiis fidei.* [r] *Extra portam sitis Borealem iam Beaumont dict. cui adiacentia latifundia* (*quae iam Novum parcū dicimus*) *præbuerunt vivarium.* [s] *Rich. is Romanorum Rex, & Cornubię comes qui hic Abbatiam* Regalis loci (nunc Rewley pro Roy-lieu) *nomine celebre fundavit, cuius cor ibi sepultū narratur.* [t] *In lectum ut plures celebrentur e secta Benedictinorum, quam ex reliquis omnibus monachorum sectis.* [u] *Clarissimus enim Eques Tho. Whitus Coll. Divi Iohannis fundator huius etiam fatum redemit, Musisq; dicavit.*

studia

ſtudia reſervârat. Quâ fortunâ vtinam par eſſe, poterat quæ loco vicina, ſed loci & opportunitate, & amænitate, addo etiam & nominis gloriâ multò erat ſuperior [x] *Ouſneia*!, cujus adhuc ſublimia cāpanilia, turres conſpicuę, parietes pyramideſq; immaniter eminentes, jā ſine tecto, cœlo patentes, cœleſtia vidētur numina teſtari, eorumq; hominum duritiem lugere, qui tam illuluſtria habitacula, è quibus meritò impuros ſpiritus ejeciſſent, maluerint [y] Cornicibus, Picis, Palladiſq, noctuis, quàm Muſis ipſiq; Palladi cōſecrare. Et id genus quidem obſtreperę aves ante extructum Monaſteriū, illius loci incolæ fuiſſe [z] perhibentur: quarum aſſiduis clamoribus, quum infeſtaretur nobilis eademq; ditiſſima fœmina [a] *Editha, Radulphus Fride ſwidæ Monachus*, ſubdolus inſinuator, matronæ credulæ perſuaſit, non aves fuiſſe, ſed animas, (fœminarum credo adeò garrulas) quæ eius pietate liberari (quod certiſſimè fieret, ſi hunc locum Monachis [b] ſacraret) è Purgatorio tā ſtreperé flagitabant; quo impetrato, certum eſt earum plumas purgatrici flammâ nunquam poſtea vſtulatas. Sed inter iſta monumentorum cadauera, quæ adhuc quaſi inſepulta jacent, vt fragilitatis ſuę monerent homines, quorum latera nō ſunt è ſaxo, necé trabibus nerui, nullum ſublimiùs caput attollit, quam [c] Caſtrum Regium, occiduâ Ciuitatis regione procul conſpicuum, cujus in colle edito ſublimis Pharos ceruicem quaſi altiùs exerit, vt contueretur tantam Majeſtatem jam vrbem ad-

[x] *Sic dicta celeberrima Abbatia Iſide circumfuſa extructa 1129.* [y] *Quarū vix vſpiā locus abundantior.*

[z] *Leland. comment. Cygneam cantionem & Hollinſh.*

[a] *Erat ea vxor Roberti D'Oilii (qui H. I a cubiculis) quæ viro perſuaſit vt Abbatiam ibi extrueret.*

[b] Leland. *dicit Eccleſiā ibi ſacrandam fuiſſe ſeruatori, at gerit nomē Sāctæ Mariæ nam Pontificiorum fraude, Maria quæ Seruatorē tulit in mundū, eum ferè ſuſtulit è mundo, eiuſq; memoriam nomenq; abſorpſit.*

[c] *Extructum a Roberto D'Oilio nobili Norman no tempore Gulielmi Victoris, qui ei hîc ampla latiſundia donârat. huic è fratre Nepos hereſq; is erat, qui* Ouſneię *fundauit* Monaſterium, *idēq; Eccleſiam.* S^ti *Georgii in Caſtro extruxit.*

petentem, & catervas multò gratiores secum adducentem, quàm quibus olim à [d] *Stephano* Rege concutiebatur, cũ *Matildis*, bellicosa Imperatrix, hostem securè obsidentem fœmineo illuderet ingenio, noctuq; perpetuá niue candenti, milites suos vestibus candidis amictos per *Isidem* congelatum educeret incolumes.

Inter ista spectacula quę in omnium oculos procul incursabant, Principes ad vrbem properant, quantũ quidem patiebatur infinitus hominum incursus, qui tã confertis ordinibus in viam *VVoodstochianam* conglomerabantur, vt equis interdum progressus vix testudinei copiam facerent, nec *Oxoniensem* tantùm sed totius gentis populum confluxisse crederes. Suburbia tandem *Ægidiana* introeuntibus, Academicorum ordines (phalangibus altero platearum tractu pulchrè dispositis) gratulabundi comparent, adeo vt Templum quod extremas ibi metas Suburbij munit, jam tantùm antiquitate gloriosum [e] Diuiq; Tutelaris, cujus nomen præbet, fatumq; vnà ferens (erat enim olim Athenarũ nostrarum primaria [f] Ecclesia, jam autem in agros ferè ejecta) gloriam, ab Academicis suis illuc jam confluentibus videretur sperare sibi reducem. Primæ quidem ibi eorum sistuntur series, qui nondũ quatuor annis Artibus Liberalibus in Academia impensis, [g] nulla graduũ insignia susceperant, verùm togis Academicis, & pleriq; omnes quadratis conspicui pileis: quibus suis etiam succedunt ordinibus, quotquot eruditionis commen-

[d] *Obsederat eũ Rex à festo Mich. ad festũ Nativ. Neubrigensis lib. 1 cap 10. quo tempore Ecclesiam Sancti Thomæ Suburbanam excitavit, quia Parochiani Sancti Georgii, propter obsidionis moram Ecclesiam suam adire non poterant. Hist.* Ousneiensis.

[e] *Diui Ægidiũ quem legenda (quã metiri ne putes) dicunt* Athenis, *& regiâ stirpe natũ & eruditum, sed gloriæ seculi atq; urbis eremum prætulisse; circa an.* Dom 700. *cũq; a Deo precibus flagitasse, ne unquam a gravi vulnere (quod fortè acceperat) sanaretur ut ita virtus in infirmitate manifestaretur. Vincent. Bellov. spec. hist. lib. 24. c. 134. hinc fit ut vulneratorum & claudorum patronus habeatur, eiusq; fana extra urbis mœnia plerumq; sint.* [f] *Sed alio tum nomine sacrata, non* Ægid. *vlat: quam Nunc seges est ubi Troia fuit. Danos enim ibi omnia vastâsse, ideoq;* Alfredum *Musas intra mœnia, utpote tutiora, conclusisse ferunt hist.* [g] *Non graduatos dicere solemus.*

datio, gratiaq; Academiæ ad Illustres graduum dignitates, in quovis disciplinarum genere euexerat. Florentes Baccalaurei *Artium, Iuris, Medicinæ*: Clarissimi Artium Magistri: Digniss. sacræ Theologiæ Licentiati & Baccalaurei: Venerandi Doctores *Iurisperiti, Medici, Theologi*; quo perpetuo omnium ordinum ab infimis ad summos successu, mirabilis eorum multitudo longitudinem Suburbiorum ad portam vsq; Borealē, indeq; vicissim ad portam vsq; Ciuitatis Australem, spectabiliter protensa, singuli pro graduum varietate, varijs facultatum insignibus splendidè induti, exornabant. Quorum primos jam ordines dum Principes cōtemplātur, primisq; congratulantium acclamationibus delectantur, Collegium *Diui Iohannis*, nobile literarū domicilium (quod Dominus *Thomas VVhitus Prætor* olim *Londinensis*, opimis reditibus locupletârat) faciles eorum oculos speciosæ structuræ adblanditione invitat; moxq; et oculos & aures detinet ingeniosâ nec injucundâ lusiunculâ quâ clarissimus Præses cum quinquaginta, quos alit Collegium, studiosis, magnâq; Studentium conuiventium cateruâ prodeuns, Principes in transitu salutandos censuit.

Fabulæ ansam dedit antiqua de Regia prosapia historiola apud Scoto-Britannos celebrata, quæ narrat tres olim Sibyllas occurrisse duobus Scotiæ proceribus *Macbetho* & *Banchoni*, & illum prædixisse Regē futurum, sed Regem nullum geniturum, hunc Regem non futurum, sed Reges geniturum multos. Vaticinij veritatem rerum eventus comprobavit: *Banchonis* enim è stirpe Potentissimus *Iacobus* oriundus. Tres adolescentes concinno Sibyllarum habitu induti, è Colle-

gio

gio prodeuntes, & carmina lepida alternatim canentes, Regi se tres esse illas Sibyllas profitentur, quæ *Banchoni* olim sobolis imperia prædixerant, jamq; iterum comparere, vt eâdem vaticinij veritate prædicerent *Iacobo*, se iam, & diu regem futurum Britanniæ felicissimum & multorum Regum parentem, vt ex *Banchonis* stirpe nunquam sit hæres Britannico diademati defuturus. Deinde tribus Principibus suaves felicitatũ triplicitates triplicatis carminum vicibus succinentes, veniamq; precantes, quòd alumni ædium *Divi Iohannis* (qui præcursor Christi) alũnos *Ædis Christi* (quo tũ Rex tendebat) præcursoriâ hâc salutatione antevertissent, Principes ingeniosâ fictiunculâ delectatos dimittunt; quos inde vniversa astantium multitudo, felici prædictionum successui suffragans, votis precibusq; ad portam vsq; civitatis Borealem prosequitur.

Ibiq; extra muros eorum conspectui duo se à læua ostentãt Jllustria Collegia, alterum *Trinitati* sacrum, alterum *Baliolense*; quod gloriatur potiùs, quòd *Humfredum* ducẽ *Glocestriæ*, *Henrici* quarti filium virtutum meritò *Bonum* cognominatum, Academiæ nostræ lucidum atq; patriæ Sydus, nomenq; nunquam oblivis cendum [h] eduxerit, quàm quòd *Cranmerum* Archiepiscopum, *Ridlæum, Latimerum* Episcopos, suis præsoribus (vt *Eliam*) [i] igneis vehiculis cælum simul petentes conspexerit. Sed jam Fundatoris imprimis *Balioli* Regis Scotiæ nomen iactat, quasi tum olim Scotia suos Reges Academiæ nostræ propitios in *Baliolo* suo spospondertit, quod in *Iacobo* nostro iam feliciter appropinquante præstitit.

Atq; iterum inquã feliciter; quid enim morer [k] Mona-

[h] *Balæus Cent.* 8.c.1.

[i] *Religionis causâ sublati hi erant flammis Pontificiorum, qui peritissimi sunt spagerici, igneq; & sulphure omnia solent perficere.*

[k] *Camdẽ in Oxõ*

nachorum fabulas, qui hanc ipsam portam borealem, quam iam ingreditur *Iacobus* Regum felicissimus potentissimusq; Regibus prædicarunt infelicem? Esto enimvero quod [1] narrant (qui non semper narrant verũ) *Algarum* Regulum has easdem *Fridesw idæ* ædes animo adpetentem nefario, ad quas optimo rex optimus iam iturus, in ipsâ hâc portâ cælitus perculsum cæcitate: Si qui tamen Reges Angliæ *Oxoniam* (quod fertur) ideo invisere formidârint, necesse est fateantur se, aut *Algari* scelera spirâsse, aut superstitiosâ cæcitate animi cæcitatem oculorum præmetuisse. Quanquam qui ista scribunt mihi potiùs cæcutire videntur, quum omnes omnium historiæ testentur, etiam ante *Henricum* Tertium (quem aliqui *Oxoniam*, salutatâ *Fridesw idâ*, primò venisse putant) vix ferè quenquam Regũ fuisse, qui *Oxoniam* non inviserit modò, sed etiam (quum Palatia, vti diximus, hîc habuerint) frequẽtârit. Crederẽ ego potiùs Principibus & animos & oculos eò limpidiùs perspicaces fuisse, quò libentiùs huc advenerint, modò hoc animo, quo, & bis, felicissimæ memoriæ *Diva Elizabetha*, jamq; Regum optimus IACOBVS primùm venerit, vt & civium oculos benignitatis suæ cõspectu recrearent, & Academicorum animos judicij sui Lydio quasi lapide explorarent.

[1] *Fridesw idæ hist. & Legenda Sanctorum.*

Certè ingresso jam *Iacobo*, sensit Ciuitas quiddam se amplius capere, quàm quod murorum suorum angustijs comprehendi posset: Senserunt omnium pectora tantâ se lætitiæ magnitudine intumescere, quantâ, nisi in faustas acclamationes, lætasq; lacrymas erũperent, ipsa impetu disrumperentur. Quibus Rex vndique cinctus ita exultantium vocibus, vt ei facilè, & ex ipso

ipso vultu, appareret gratulatio non ingentior fuisse quàm verior. Quum tandè attigisset [m] *Quadriviale Forum* (celeberrimum quidem vrbis vmbilicum, & olim [n] arce, in terrorem Academiæ à civibus extructâ, sed ab *Edwardo* Primo eversâ, nobilem, & hucusq; primario Civium Templo, & *Porticus* [o] *Non pecuniariæ nomine*, maleq; feriantium conspectu famosum) prodijt hîc in conspectum Principum Regius linguæ Græcæ professor, *Dominus Doctor Perin*, qui suo Græco idiomate, paucis quidem, sed perquàm disertis verbis, ex sublimi suggesto salvere jussit JACOBVM *Britanniæ, Galliæ, Hiberniæ Regem, vt longè optimum, ita multò felicißimum. Reginam deinde serenißimam, & Regiã vtriusq; prolem, vt summæ spei, ita communis expectationis dignitatem & excellentiam. Et quoniam temporis angustiæ lõgas de Regijs virtutibus dicẽdi ambages præcludebant, succinctè statuendum censuit, nihil esse vel ad Regum Rerumq; publicarum securitatem aptius, vel ad gloriam vberius, vel ad ipsam felicitatem accommodatius (quarum rerum Reges qui sunt optimi, videntur semper sitientißimi) quàm, non solum ipsos speciosißimâ bonarum animi & corporis venustate ornatos incedere, sed & Civitates, & Cives quibus imperant, in vnitate & concordiâ retinere, sinceram ipsos in Deum pietatem & religionem edocere, publica privatorum Nobiliumq; emolumenta potiùs quàm sua quærere, adeoq; studia bonarum literarum earumq; studiosos ita cumulatè excolere, & exornare, vt nihil inter subditos eorum vel ad corporis tranquillitatem, vel animi salutem, vlteriùs desideretur. Quæ omnium virtutum verè Regiarum exempla, cùm in Regiâ maiestate ipso sole fulgentiora omnes suspici-*

[m] *Corruptè Carfox quasi* Quater-võis *a quater-viis quod illinc versùs Quatuor Primarias Civitatis portas despectus & platearum ordo sit pulcherrimus: alij* Cair. Bolo *dictum putant quasi civitatẽ* Bosonis *quem consulem hic fuisse tempore Arturi Regis refert* Monumetensis.

[n] Charta *Ed.* 1 *an reg.* 14. *Jan.* 20.

[o] Vulgo Pennilesse-bench.

" *piciant, nihil nostræ conditionis hominibus aliud iam re-*
" *liquum videri, quibus tanta affulsit beneficentiæ Regiæ*
" *copia & magnitudo, quàm præsentiâ optimi optatissi-*
" *miq; Principis triumphare, Deoq; Optimo Maximo*
" *gratias (quæ concipi possunt maximæ) agere & habere, e-*
" *umq; impensiùs rogare, vt Regi, post secula in summo fa-*
" *stigio felicitatis exacta, immortalem concedat in cœlis*
" *beatitudinem, vbi cum omnibus Cælitibus, tanquam stel-*
" *la firmamenti, in omnem seculorum æternitatem re-*
" *splendeat.*

Quâ salutatiunculâ finitâ, dũ ad *Ædem Christi* (quæ portæ Civitatis Australi ad lævam adiacet) locum *Palatio Curiæq;* destinatũ, progrediuntur Principes, Plateæ, etsi peramplæ, minores tamen quàm quæ hominum tot quasi effusa examina continere possent, in domorum omnium fenestras & ædium cacumina exundant, è quibus vndiq; evolat lætissima triumphantium & gestientium vox; vt quod de adventu *Cæsaris* olim poeta, nunc, paucis immutatis verbis, de *Cæsare* nostro verè *Augusto* vsurpari possit.

Hic fuit ille dies, quo campus, & arbor, & omnis
Splenduit Angliacâ culta fenestra nuru.

Vt si hinc in Rege conspicuam vultûs serenitatem, illinc in populo incredibilem vultûs, vocis, pectorisq; alacritatem perpendas, meritò dubites, vtrum Regi, tã amantis populi conspectus, an populo, tam benigni placidiq; Regis, fuerit iucundior. Regina verò vnà cũ Britanniæ totius ornamento, *Henrico Principe*, quàm intimè, ex istis publici officij indicijs, gaudio permulceretur, toto itineris processu, non modò mirificâ & amabili frontis iucunditate, sed frequẽti etiam vocis testi-

sti-

stificatione, totiusq; corporis suavissimâ inclinatione patefecit.

Gliscit hîc mihi animus in tã dilectæ Heroïnæ laudes paululùm expatiari: sed vt infirmus oculus solem ferre non potest, ita nec acies ingenij, aut mei, aut cuiusquam par erit tam illustres virtutum radios contemplando. Verbo tamen dicam vnus, quod facto experiuntur omnes; siue corporis pulcherrimi fabricã spectemus, siue animi pientissimi virtutes, siue constantẽ vtriusq; Maiestatem cum summâ morũ suavitate contemperatam,

(*Tam bene conveniunt, et in vnâ sede locantur*
Maiestas et Amor.)

neminem esse vspiam fœminarum digniorem, quæ *Divæ Elizabethæ*, (ętatis suę miraculo) succederet in Imperio, quàm *Annã* nostrã serenissimam, quæ (si qua mortalium) eam omnium virtutum celsissimarum laude adęquavit. Scilicet ita Deo visum est, vt tecum tandem,* *Dania*, in gratiam rediret Britannia, cui maximas olim clades illatas maximo hoc compensâsti beneficio; quo, non præsentes modò Reginâ fruimur (quod encomiorum optimum est) optimâ, sed ex sobole etiam felicissimâ, æternam posteris felicitatem præsagimus. Istiusmodi quidẽ cogitationibus animos pascebant suos præstantes Musarum alumni, dum interim magnifico agminis Regij apparatu oculos pasceret illiterata plebs, quam, vt splendor voluptate, ita tanti quasi exercitus in longum protensa series admiratione percelluit. Sed de exercitu non laboro; Ducẽ sequor, qui jam tædio viæ perfunctus, Palatium tanto Rege (si quod vspiam terrarum) dignissimũ ingreditur,

* *Regina enim Anna, Frederici secundi Daniæ Regis filia.*

Non

Non capit Augustum Mantua, Roma capit.

Hospitium illud quidem vt olim à regibus ad literatos suscipiendos, ita (felicissimâ talione) à literatis ad Reges iterum excipiendos, destinatum. Tametsi enim *VVolsaum* speciosissimæ structuræ authorem prædicet, quo nomine tum recèns *Cardinalis Collegium* audijt, Collegij tamen Fundatorem aliū non agnoscit quàm *Henricum Octavum*, cujus erga literas beneficentiâ (*VVolsæo* licèt omnibus fortunis deturbato) & AEdes istæ literis, & Ædibus istis opimæ suæ possessiones sunt cō. donatæ. Ideoq; aliquándiu *Collegium Regium* nominabatur. Postea tamen potentissimus Rex, ne in suum nomen honorem fundationis videretur transtulisse, quē *Cardinali* abstulisset, nec *Regis*, nec *Cardinalis* nomini dicatum voluit, sed omnium supremo Regi, *Ædemq̃, Christi* nominauit. Et ad augendum Collegij decus, ejus Ecclesiæ Episcopalem dignitatē primus addixit; Decanum cum octo Præbendarijs præfecit Collegio, in quo porrò (præter Nobilissimorum juuenum ingentem multitudinem, qui ibidem priuato parentum sumptu literis operam dant) publicis Collegij reditibus, studiosi Centum (è quibus pleriq; Magistri in Artibus, & in Theologiâ graduati) aluntur. Sacellani octo, octo Symphoniaci, Choristæ totidē, publici præterea AEdium famuli perquàm multi, pauperes etiam grādæui, notæ honestioris viginti quatuor, quibus à [p] frōtispicio Collegij et hospitium perquàm decorum, & alia omnia ad vitam victumq; necessaria, honestè suppeditantur. Tantis ferendis sumptibus prouentus suppetunt opimi, qui binis, vt minimo, librarum millibus (idq; veteri æstimatione) censentur, vt nihil ad gloriosissi-

[p] *Collegium enim ad Portæ Australis orientalem.* Procho trophium *ad eiusdē Portę occidentalē partē.*

ſiſſimum totius Europę monumentum videatur deſi-
derari, ſi, veluti à Rege olim facta eſt ad tam illuſtres v-
ſus tam larga redituum conceſſio, ita deinceps ab ali-
quo Rege (quis enim alius tanto operi par erit?) exter-
na ædificiorum perfectio ſperari poſſit. Siquidē *VVol-
ſaus*, qui nihil potuit niſi pluſquam Regium animo ſuo
præſtituere, poſt varia alibi palatia extructa (quorum
omnium ſuperbia quo authore, quantoq; animo locata
fuerint, procul intuentibus facilè loquuntur) hîc tandē,
vt Muſis arcem magnificentiſſimam, ita magnificentię
ſuæ ſummum apicem, & gloriæ ſuæ æternum teſtem
figere ſtatuit. Nam & antea *VVeſtmonaſterij* Regiam
(nunc *Aulam Candidam* à ſummo ſplendore dictam,
quâ vnicâ Reges *Londini* agentes delectantur) extrux-
erat, & *Curiam Hamptonienſem* in agro *Midleſexiæ*;
quæ quantum alias vbiuis ædes Regias antecellit, nemo
neſcit; vt mihi viſus ſit *VVolſaus* quaſi natus ad ſplendi-
da Palatia erigenda, quæ Reges ſemper haberent aut
Dominos, aut Hoſpites.

Certè *VVolſæum* ſtructorem dicere, mihi idem eſt
ac ſtructuram magnificentiſſimam dicere; vix enim
quicquam habuit illud ſeculum cum iſto Præſule aut
animi, aut opum, aut operum magnitudine comparabi
le. Nec animo celſior erat, quàm titulis honorificis,
*Regni Cancellarius, Legatus à Latere, Cardinalis, Archi-
epiſcopus Eboracenſis*, vnaq, & *VVintonienſis Epiſcopus*,
& *Abbas Sancti Albani*; erat deniq; (vt verbo dicam)
quicquid eſſe voluit; adeò vt (ſi iſtiuſmodi rerum [q] perito
æſtimatori credamus) annui prouentus eius pluris fu-
erint, quàm ſi omnes hujus Regni Epiſcoporum, atq;
etiam Decanorum poſſeſſiones hodiernæ in vnum ali-

[q] *Godwin. Epiſc. Landa. lib. de Epiſcopis totius Britanniæ.*

D quem

quem conferrentur. Huc accedit quòd opes et prædia nactus sit quadraginta *Monasteriorum*, quæ expresſâ [r] *Papæ* conceſſione demolitus eſt, vt eorum emolumẽta Collegijs extruendis impenderet. Neq; in ijs elargiendis parcus erat, in quibus comparandis tam erat ſtudioſus, quod (vt cætera prætereã) quotidianæ familiæ immenſi ſumptus ſatis indicant, in qua (quod in viro ſubdito fidem ſuperat) aſſiduo famulitij obſequio aderant, Comes vnus, Barones nouem, Equites et Armigeri multò plurimi, alijq; nõ pauciores quàm quadringenti. Sed eccum rerum humanarum rotam verſatilẽ, & fortunæ luſus!

[r] Ergo in Papã (cujus exemplo didicit Henricus octauus) vertat ſtylum Sanderus qui illud Regis Apothegma mire exagitat dicentis, Coruorum nidos eſſe penitus diſturbandos, ne iterum ad cohabitandum conuolent. *Sand. Schiſm. Angli. l. 1.*

Quem dies vidit veniens ſuperbum,

Et in ipſo ſplendoris faſtigio collocatum;

Hunc dies vidit fugiens jacentem,

Fortuniſq; ſuis omnibus deturbatum inopinatò: Tantum & voluit fatum, & potuit offenſa Regis.

Iſta primi fundatoris fortuna; domuſq; hæc Domino non diſſimilis, quo cum vnà (quaſi ejus culpam lueret) in medio ſurgentis gloriæ progreſſu præmaturè interrupta elanguit: ita tamen vt, quâ perfecta eſt, florentiſſimi *VVolſai* gloriam præ ſe ferat; quâ etiam imperfecta, ex ipſo immani parietum et fundamentorum circuitu, videatur cadentis Domini magnitudine ſuperbire. Areas enim Quadrangulares etiamnùm quatuor numerat, adeò omnes amplitudine pulchriſq; vndiquaq; ex quadrato lapide ædificijs ſpecioſas, vt tres minores perfecta Collegia laude adæquent: Quarta verò, quæ ingreſſu prima, & ſpecie primaria, ita totius ſtructuræ mirabili artificio ſpectabilis eſt, vt cenſeas tam Auguſtis Principibus tam auguſtum hoſpitium me-

meritò accommodatum. Primùm enim exteriùs Regio se offert conspectui turris, quâ frontispicium ornatur, ampla & columnis Corinthiacis speciosa, qualem *Pindarus* requirit, πρόσωπον χρὴ θέμεν τηλαυγές, ideo famâ celebrior, quasi nonnihil fecerat ad eum deprimendũ, à quo ipsa et excitata fuerat, & ornata; Rege quippè indignante quòd quum insignia tàm *Regis* quàm *Cardinalis* magnificè persigerentur, *Cardinalis*, superiorẽ locum occuparẽt. Cujus insoliti fastus eò magis admiratio subit animum; quum fenestra (quæ inde non procul in frontispicio pulcherrima est) alium in Cardinali animum arguat, vbi supra sua insignia, politissimo opere exsculpta, & columnis Cardinalitijs galeroq; ornata, adsculpi voluit Molossum (cujusmodi lanijs in vsu, lanij enim filius habebatur) ovinam scapulam arrodentem, quasi nec sui immemor, nec parentelæ pudens: nisi quis potiùs in contumeliam posteà (quod non crediderim) adjectum suspicetur.

Turrẽ verò subingressis, interiùs Areæ patet spatiosissima quadratura, ædificiorum numero, sublimitate, conformi structurâ, plumbeisq; tecturæ laminis, conspectui delectabilis; cujus pars adversa (vt etiam capacitatem agnoscas) Regiam præstitit, & Regi simul, & Reginæ. A lævâ, stant parietinæ, & quasi incunabula Tẽplo Cardinalis nascituro, quod, nisi abortu perijsset, omnem, (vt ex primordijs videre est) magnificentiæ apicem attigisset. A Dextra, verò, Collegij Aula (quâ *Anglia* ampliorem splendidioremq; non agnoscit) excelsis parietum fulcimentis elevata, & spectatissimâ laternâ vitreâ procul eminet. Huic verò interiùs adiacẽt (si id scire referat) Ædes Culinariæ, tot officinarũ

varietate ornatæ, tamq; supra fidem turriculis, pinnis, & parietum politurâ se ostentantes, vt citiùs crederes Dynastæ alicuius habitationem, quàm obsonatorũ Apothecam. Quod cuidam [t] extero subministrauit scõma, qui *VVolsæum* subsannans, *egregium*, inquit, *opus! Cardinalis Collegium incepit, popinam absoluit.* Sanna vix e coquinâ deprompta, adeò sale caret. Citra mediũ areæ nuperrimè conspiciebatur *Fridesvvidæ* crux (in qua sacrum olim Academiæ suggestum) historijs etiã [u] exterorum nobilitata, præsertim quòd ad illã primò *Iohannis VViclefi* eiusq; sociorũ Evangelica tuba, [x] totâ ferè Academiâ ([y] quòd publicũ Academiæ testimonium sub sigillo testatur) comprobante, intonuit; vt intelligat Lupanar Antichristianum spurcities suas horribiles Academijs liquidò patuisse, multis ante [z] *Lutherum* lustris, quem nostræ veræq; religionis parentem putidè mentiuntur. Sed ista crux nostrâ memoriâ corruit, vetustate confecta: siquidem extructa fuit anno [a] 1268, idq; ab infensissimis crucis Christi inimicis Judæis. Die enim Ascensionis Domini, Cancellario Academiæ publicè cõcionante in cœmiterio sanctę *Fridesvvidæ*, quo die annuatim omnes presbyteri parochiales cum præcessione solebant visitare Ecclesiam illam *Fridesvvidæ*, quasi Matrem, in præcessione Judæi crucem ferenti eripuerunt, eamq; cum contemptu fractã conculcârunt, Regis primogenito *Edwardo* tum *Oxoniæ* commorante. Rex, qui *VVoodstochiæ* tum fuit, re cognitâ, ad perpetuam rei memoriã cruces duas perfici iussit Judæorum sumptu, alteram argenteam totam deauratã, alterã marmoreã fixam; argẽteam autẽ Vniversitati dedit: hi versus in Tabula aurea appensi erant.

Quis meus author erat? Iudæi; quomodo? sumptu; Quis

[t] *Rod. Gual. Fox Mart. p.* 1037.

[u] *Crispin. de Actis Martyrũ ad annum* 1372 *vbi patet quanta hic fuerit rabies* Monachorum, *quòd vicleuistæ ex ho: suggestu docerent priùs orãdum esse pro Regis salute quàm* pro Papa.

[x] *Sc:* Cancellarius, Procuratores, *primariiq; omnes in magno Acad. concilio, vt meritò Archiepiscopus tũ Cãtuar, dubitaret an vllus esset Oxoniæ locus Catholicæ hæresi relictus* Crispin. *Ib.*

[y] Cuius *verissimum est exemplar, quod Foxus habet in* Martyrolog. *etsi postea aliud vi fraudeq; extorsunerat.*

[z] *Etiam multis ante VViclefũ, quum Armachãus aliiq; heroes permulti eãdem doctrinam Oxoniæ diu antestabiliverãt.*

[a] *In archiuis & monumẽt. Aca.*

Quis iussit? Regnans: quo procurante? Magistris;
Cur? cruce pro fractâ ligni: quo tempore? festo
Ascensus Domini; quis erat locus? hic vbi sisto.

Verùm en tibi de hoc *VVolsæi* opere, [b] *Foxi* censuram, vt tanti viri authoritas fidē faciat. *Tantâ* (inquit) *sculptura & lapicidarum subtilitate, operis maiestate, materia fulgore, aureis asteriscis, et emblematis vndiq; enitebant omnia, vt si ad eum, quo concepta erant, modum omnia processissent, non modò studiosorum Collegijs omnibus, sed Regū etiam palatijs tenebras penè offundere viderentur.* Quid hîc porrò hortorum elegantias morer, ambulacrorum varietates, virentium arborum ordinibus distinctas? Quid pascua fluminibus, flumina oloribus, piscibusq; commendata? Quandoquidem, etsi in hisce omnibus nullum isto Collegium vspiam sit beatius, maximorum tamen iam hospitum præsentiâ certissimoq; patrocinio omnes videantur aliæ superari felicitates, & illis olim Regijs è [c] Scotiâ beneficijs multò iam augustiora huc accessisse meritò videantur. Potentissimus enim Monarcha Collegij areâ iā potitur; quam ferè totam prætervectus, tandem equo descendit, vbi quum Cathedrâ Regali vnà cum Divâ coniuge, Principeq; *Henrico* consedisset, astante hinc Ill[tm]. Procerum, illinc lectissimarum Heroïnarum coronâ, se coram exhibuit insignissimorum Academiæ Doctorum Senatus, venerandâ vultuum gravitate, coccineo vestium fulgore, & ingenti multitudine spectabilis, qui omnes genibus subsidebant, dum Orator Academiæ publicus, ad terram etiam provolutus, Regias aures oratione amoris, obsequijq; plenissimâ aliquātisper detinuit. Præfatus imprimis Academicorum omniū

[b] *Fox. Martyrolog.*

[c] *Malcolmus enim Rex Scotiæ animo erat erga has Fridesvvidæ ædes permunifico, quibus dedit villam suā de Piddington in Comitat. Oxō Chron. & Cha. Fridesvvid.*

nomine, *Quod ardentibus sæpe votis à præpotenti Deo precati fuerint, illud iam* IACOBI *auspicijs etiam vltra vota se videri consecutos; conditionem Ecclesiæ suæ pacatam, Reipublicæ stabilitam, Academiæ illustratam. Quam communem Britanniæ, suiq́; omnium felicitatem, ita tunc vnico Regis intuitu se totam ipsorum oculis repræsentâsse, vt nescirent vtrum ipsis lætādū magis esset, quòd tantâ fruerētur beatitate, an dolēdum, quòd tam impares se sentirent referendis gratijs. Sed vt Dei, ita esse eorum qui Dei in terris vices obeunt, pro sua immensitate beneficia largiri, sed hominum gratitudinem ex eorū modulo æstimare. Neq́; tamen Regem, Serenitatem suam ingratis illuxisse iudicaturum, si intima pectoris eorū penetralia introspiceret, in quibus et constantem Regi amoris sedem, & immortalem illius beneficentiæ aram cōsecraverant. Ipsis enim, qui ingenuum otium, et dulcia pacis studia sectantur, nullam maiorē videri debere beneficentiam, quam quòd iterum Iani fores occluserit, & quasi solus memor publicæ cladis Europæ ab* Ottomanico *flagello imminentis, reliquos vbivis Principes privatis inter se odijs turpiter sævientes, ad communem Orbis Christiani caußam suscipiendam splendido exemplo provocârit. Duarum porrò gentium in hac vna Insula, tanquam gemellorum in vno vtero concertantium æmulationem olim vtrisq́; funestam & exitialem,* Jacobi *solius auspicijs ita pœnitus sopitam, vt eiusdem ne minima supersit scintillula, quam hæc vtriusq́; Regni felicißima coniunctio non extinxerit: vt iam vtrinq́; odijs, inimicitijs, & infensis mentibus æterno vale-dicto, vtrisq́; sit futurum inter se certamen deinceps religiosum & minimè cruentum, vtri eorum eßent gratitudine in Deum* im-

immortalem, pietate in Maiestatem Regiam, & amore beneficijsq; erga se invicem superiores. Hoc enim animo iam tum fuisse, semperq; futuros Britannia Incolas, qui hoc Jacobi *beneficio felices facti, aurea hac esse Saturni secula, et Fortunatas has solùm Insulas, illo iam regnãte, arbitrarentur. Eosq; meritò sic arbitrari, cùm præter pietatem, clementiam, reliquasq; pervulgatas illas, & in tanto Principe prope decantatas laudes, ne illud quidem desideretur, quod ad summam Reipublica felicitatem requirit Plato, in Rege* Jacobo *etiam Philosophus: Vt in posterùm antiquitatem omnem suos silere oporteat, Cæsares, Traianos, Antoninos, et siquos alios habuit Imperatores ob doctrinã in tantâ Maiestate non vulgarem, celebres; quòd isti omnes, si cùm* Jacobo *conferrentur, quãtùm tempore anteibant, tantùm vera puraq; literatura laude ipsum essent secuturi. Hoc liquere ex scriptis eius, singularis doctrina & pietatis aternis testibus, quorum gloriam nunquam obliteratura sit innumerabilis annorũ series, aut fuga temporum. Ita eruditionis gloriam ad ipsum solum, sed eius fructum ad omnes pertinere; præsertim ad literarum studiosos, qui Principis literatissimi amorem erga literas et literatos cumulatissimè experiuntur; cum quidem tam gratum, et iucundum Musas penè spretas et despectas colentibus, vt non iam illud optandum videatur, vt eos diligat Princeps, sed Deus quemadmodũ princeps.* Quo loco Orator, postquam gratias egisset pro munificentia Regis vtriq; Academiæ communi, quibus honorificum jus duorum in Parlamento Burgensium concesserat, quantum *Oxoniẽsis* Academia de peculiari Regis benignitate gloriaretur gratâ recordatione recensuit, *quòd eorum Athenas Maiesta-*

tis

"*rit suæ præsentiâ primò nobilitare studuerit quo benefi-*
"*cio sentit se Academia illa tot felicitatis gradibus So-*
"*rorem germanam suam antecellere quot seculorum lu-*
"*stris, attestante omnium historiarum antiquitate, cer-*
"*tissimè antecedit. Regi tandem gratulatur aduentum ad*
"*ista Maiorum suorum imperfecta, sed tamen gloriosa mo*
"*numenta quorum inconsummati parietes visi sūt gra-*
"*tulari sibi ipsis futuri tēporis cogitationē, quo posteri vi-*
"*sere minoribusq; suis gestient ostentare tecta illa, quæ*
"*magnus Hospes Iacobus impleuerit: & vt ipsas VVolsæi*
"*ruinas, quandam à præsentiâ Regis perfectionem adep-*
"*tas; ita literarum ruinas à literato Rege manum salut a-*
"*tarem sperare innuebat, vt istâ saltem mundi senectu-*
"*te maiorem quàm antehàc, dignitatem & literis & lite-*
"*ratis largiretur Respublica quæ vt à nutu eius tota pen-*
"*det, sic ad exemplum illius facilè componetur. Ita futurū,*
"*vt Oxoniensis Academia, quæ digito olim monstrabatur*
"*prætereūtium Christianæ columen Reipublicæ, quæq; iam*
"*splendet vt nunquam illustriùs, floret nunc, vt nunquam*
"*gloriosiús, & gloriam deinceps suam conseruatura sit*
"*æternùm, & IACOBI memoriam, ad omnem posteritatē*
"*transmissura.*

Quæ omnia dum ab Oratore copiosiùs percurrerentur, potentissimus Monarcha tam attentis auribus imbibisse, vultuq; tam benigno comprobâsse visus est, vt, quod olim de *Cæsare Varius Geminus*, multò justius *Augusti* nostri sit elogium: *Quòd qui coram eo verba facere ausint, eius videantur ignorare magnitudinem, qui non ausint, singularem nesciant humanitatem*. Oratoris Panegyricum subsecuta est alta omnium acclamatio, *Iacobo* vitam, *Iacobo* gloriam, *Iacobo* æternam se-

Senec contro uers. lib. 7. c. 6.

felicitatem cum Coniuge Soboleq; precantium: quorum sonora vox repercussa ab arcuatis vicinæ Ecclesię lacunaribus, tanquam ex sacro Dei Tripode, voce cœlesti comprobata, *Iacobo* vitam, *Iacobo* gloriam, *Iacobo* felicitatem æternam cum Conjuge Soboleq; iterabat. Felicitatem, quam populus Regi precabatur, Rex populo vicissim à Deo precaturus, ad Cathedralem Collegij Ecclesiam (solennis ea regibus nostris cōsuetudo, quoties in Episcopalis sedis ciuitatem commoraturi diuertunt) sine mora deductus est, vbi in ipso Templi Atrio ad puluinaria (quę pro more sumptuosa vnà cum Sacris Codicibus apponebantur) humiliter prostratus diutiusculè supplicabat; vtpote cujus sacro pectori illud fixū insederat. [e] *Regū timendorū in proprios greges,*
Reges in ipsos imperium est Iouis.

Tēplū ipsū statim ingreditur, & noui hospitis, & antiquę magnificentiæ majestate venerandū, eoq; magis quòd *Fridesvvidæ* (ex cuius celeberrimi monasterij reliquijs solum est superstes) & nomen teneat, & sepulchrum, multâ olim inuisentium & miraculorum (nisi [f] Monachi putidè mentiantur) frequentiâ celebratū. Quę cœca Papizantium superstitio in putrescente piæ virginis cadauere colendo, nonnihil tamen attulit emolumenti ad alterius sanctissimæ fœminæ demortuæ ossa ab inhumanitate viuentium vindicanda. *Petri* ea *Martyris* (*Oxoniensibus* multiplici doctrinâ pietateq; dilectissimi) conjux erat, quam jam trienniò sepultā *Mariani* temporis rabies, (cui non satis erat viuis sanctorū corporibus rogos accendere nisi in demortuos etiam desæuiret) è Polyandrio vexatam, ex Regali Pontificij mandato, [g] fœdissimi sterquilinij operculo dehonestavit

[e] *Hor. od. lib. 3. Od. 1.*

[f] *Qui libros de miraculis eius scripserunt.* Sed *verus erat dictum,* A Friar *ergo* a lyar, *& bonâ certè consequentiâ vt refert Mat. Paris*

[g] *Nā incorrupti (si diis places) iudices non putarunt ęquum vt eius ossa cōburerentur, nisi constaret eam hæreses suas publicè docuisse. Vit. Archiepis. Cantuar.*

ſtavit; quod eorum factum ſugillationi huic veriſſimæ anſam præbuit.

Fæmineum ſexum [h] *Romani ſemper amarunt:*
Proijciunt corpus cur muliebre foras?
Hoc ſi tu quæras, facilis reſponſio danda:
Corpora non curant mortua, viua petunt.

Cujuſmodi deinceps feritati vt occurrerent Orthodoxi, omnia pijſſimæ matronæ oſſa ſedulò recollecta, in veneratiſſimo *Frideſwidæ* monumento cum ejuſdẽ oſſibus permiſtim confuderunt, eo conſilio, vt alterius veneratio alteram à violatione immunem redderet. Nã olim iſtius ſanctulæ reverentia ita omnes ſuperſtitioſulos continuit, vt Dei citiùs numen, quàm iſtius deæ monumentum violandum putârint. Quæ tamen opinio non tam oſſium iſtarũ quieti opportuna fuit, quàm exitialis olim *Danicæ Nobilitati* Britanniam totam infeſtanti: quorum à [i] tyrannide (circa annum 1002.) *Etheldredus* Rex, vt ſuos liberaret, eos per vniuerſum Regnum vno die vniuerſos interfici iuſſit. Cujus tragediæ prologum acturus ipſe Rex eorum duces *Oxoniam* ad colloquium pellectos perfidè [k] interfecit; reliquorum magnam multitudinem *Frideſwidæ*, ejuſq; hîc monumenti patrocinio ſe concredentem, vnà cum ſũma Eccleſiæ turri, quâ ſe tuebantur [l] concremauit. Sed genialem loci Deam, Eccleſiâ reſtauratâ, Reditibuſq; auctâ facilè placauit, donatâ inſuper [m] chartâ amplatũ immunitatum, quâ Rex, vt incendij facinus excuſet, id à ſe factum aſſerit, ne Dani ([n]*qui velut lolium inter triticum in hoc regno pullulabãt*) vnquam repullulaſcerẽt. Sed æterno Deo æternæ gratiæ, quod lolio *Danico* per *Etheldredum* liberati, jam per *Annam Reginam Dani-*

co

[h] *A Romuli cunis lupæ & lupanaria Romæ ſemper in pretio.*

[i] *Malmb. de geſtis Reg. Angl. li. 2. fo* 40

[k] *Lelandus dicit* Haraldum *Regem huius cædis vindicẽ egiſſe, vrbem diripuiſſe, collegia bonarum artiũ confregiſſe, quòd eruditos putaret cum Ciuibus in ea internecione conſenſiſſe. Comment in Cyg. Cant.*

[l] *Chron. Frideſwid.*

[m] *Quam antiquiſſimo Anglo Saxonico idiomate ſcriptam vidi inter chartas Frideſwidæ.*

[n] *Sunt hæc verba Charta Etheldredi, in Archi. Aed. Ch.*

eo verè tritico & fruimur & alimur; cuius florentes ſpicæ, tanquam oliuæ palmites, non modo ad Britanniã ornandam protegendamq; repullulaſcunt, ſed iam etiã hoc ipſo *Frideſwidæ* Templo, in quo æterna *Danis* ex Britannia extirpatio intentabatur, ſoboles *Danica* maximè reſplenduit.

Rex enim vnà cũ Reginâ Principeq; dũ è Navi Eccleſiæ verſùs ſuperiorem chori Baſilicam pergit, vt vota, quæ anteà priuatim nuncupâſſet, iam publicè cum populo ſuo communicaret, purpuratis ſex ſacræ Theologiæ profeſſoribus cingitur; qui pretioſo Phœnicei coloris conopeo totidem argenteis arundinibus ſuffulto Principes obumbrabant. Vtrinq; ſtant conſpicuis ordinibus Collegii alumni, omnes cãdidis Epitogijs graduũq; Academicorũ ornamentis inſignes; ſuccedit adoleſcentum Academicorum natalium ſplendore, literarumq; profeſſione nobiliſſimorum, ſplendidiſſima ſeries; quos inter, cum primis nominandi *Thomas Baro VVentworth*, *Brianus Baro*, *Thomũdia Deſpota*; *vtrorũq;* fratres; *Sommerſetſii duo*, *duo Stewartij*, *Saimerij itidem & Sackuillii*; *Dudleius* deniq; & *Greius*; Comitum omnes & Baronum præcipua ſpes: quorum reliquorumq; omniũ illuſtris præſentia, vt Regis literatiſſimi gaudium, ita florentis Academiæ gloriam adimplebat. Scilicet hoc demum eſt Rege frui, qui literarũ ſtudijs ſtudioſiſq; delectetur: cuius exemplo eò quiſq; ardentiùs provocatur, quò Regi acceptiorem eſſe intelligit eam generis nobilitatem, quæ cum doctrinæ virtutumq; gloriâ conjuncta eſt, quàm quæ nudâ parẽtum gloriâ, ſui indiga nititur. Senſit id olim [n] *Syracuſanus* ille, qui quũ Mathematicis ſtudijs delectaretur,

[n] *Plutarch de diſcrim. adulat. & amici.*

Regiam suam semper reperit multitudine geometricas figuras delineantium refertam. Sensit id *Alfredus* nôster, qui quum se totum literis devoveret, vtì Academiam *Oxoniensem* splendore Regiæ parē effecerat, ita Regiam suam doctrinâ similem Academiæ: neq; enim ille [o] quenquam honorificis in Republica munijs decorare dignatus est, quē literarū inscitiâ dedecoratū animadverteret. Sensit id etiam iampridem *Augustissimus Iacobus*, qui suâ scientiarum excellenti peritiâ, in victu vestituq; singulari modestiâ, Nobilium suorum animos ad studiorum morumq; suorum similitudinem à levissimis voluptatibus non mediocriter traduxit.

[o] *Gulielm. de Regibus, & Fox. Martyrolog.*

Sed eccè dū Rex omnes & omnia oculis perlustrat, præ foribus superioris Oratorij (quod vulgò Chorale dicimus) ornatissimus Collegij Decanus [p] *Dominus Doctor King* (quem Rex pietatis doctrinæq; merito nuperrimè eâ præfecturâ decoraverat) Regio conspectui se genibus submissis objiciens, tres elegantes gratulationum libellos manu prætendebat, quos Collegij sui nomine traditurus, carmine (quoniam & ipsi carmine decuderentur) succincto prefatus est. Cujus exemplar, quia mihi videre contigerat, alijs non invidebo.

[p] *Illũ intelligo, qui nunc in Concionibus regnat.*

Primus ego numero, meritoq; novissimus adsum,
Maxime Rex, Coniux Regia, dulce genus.
Cuius ab ore salus nostrorum publica fertur,
Sed neq; te, vobis sed neq; digna salus.
Nos quia plebs devincta magis quàm catera turba,
E laribus nostris priua Camœna venit.
Rex alijs, nobisq; venis communis, eundem
Et Mæcenatem quisq; merendo feret.

Rex.

Rex nobis, & Mæcenas, q fundator, & hospes,
Perpetuusq; pater (Magne Monarcha) venis.
Hæc tua sunt, quæ nos colimus præsepia, Centum
Hic apibus sedes hospitiumq; tuis:
Hæc tua quæ in nostrum libamus pascua, victum;
Mella, tibi & patriæ quæ damus, inde damus.
Ergo favum offerimus non tanto examine dignum:
Nos examen apum (Dive Iacobe) tuum.

q Reges enim Angliæ successiui Fundatores huius Collegii sunt & dicuntur.

Quibus publico Collegij sui nomine prefatus, vnaq; librorum vnum Regi in manũ porrigens, hoc statim distichon obsequij privati nomine subjecit.

Iamq; meos dedo tibi, Princeps, iure penates,
Tu mihi ius dederas posse vocare meos.

Ad Reginam mox & *Principem Henricum* conversus, versibus idiomate patrio concinnatis, & munuscula (singulis enim singulos libellos tradidit) & suum suórumq; omniũ animos amore officijsq; plenissimos cõmendabat. Principes omnium ordinũ perspectissimis voluptatibus delectati, nec vlla munera ampliora sibi videri indicantes, quàm quibus tam conspicua publici amoris testimonia exhiberentur, in choro statim à Reverendo Domino *Episcopo Oxoniensi*, Decano, reliquoq; Prebendariorum, & Candidatorum ingenti cœtu, sacris hymnorum cantionibus excipiuntur; quarum suavissimis modulationibus, & Principum erga subditos, & subditorum erga Principes, & vtrorumq; erga Deum, & Dei erga vtrosq; testatissimi amores concinebantur.

Sacras reliquæ Liturgiæ precumq; solennium Ceremonias celebrauit ornatissimus Ecclesiæ Decanus. Quod sacrum ab eo præstitum officium, & singularis

etiam viri doctrina (cuiusmodi pręfectorũ laude Collegium hoc semper felicissimè floruit) revocat mihi in memoriam illud non illepidum, quod de altero eiusdẽ quondam Ecclesiæ præfecto *Guimundo*, viro pererudito narratur, qui eandem præfecturam florente Monasterio *Fridesvvidæ*, occasione consimilis officij sacri celebrandi assecutus est. Erat is *Henrici* primi à sacris (officio, officij pleniore quàm emolumẽti) qui [s] animadvertens Regem in illiteratos plerunq; conferre solitum Episcopatus, dignitatesq; Ecclesiasticas, die Rogationũ, quũ coram Rege sacra celebraret, isq; [t] Apostoli locus occurreret. *Non pluet super terram annos* III. *& Menses* VI. ita notas distinguebat, vt legeret, non pluet super terram *annos vnum, vnum, vnũ, & menses quinque vnum*; ridentibus qui astabant Prælatis, & Regi lectione ineptâ suboffenso cur ita legeret roganti? subridens ille, *quia* (inquit) *vos in ita tantùm legentes beneficia & Episcopatus confertis*: cuius ingeniosi dicti veritate commonitus Rex, & deinceps cautior erat, & tũ statim *Guimundum* ad Ecclesiæ *Fridesvvidæ* & Monasterij gubernacula promovebat. Cui argutiolæ (etsi παρεργον, quia tamen parallelum, & cautelam Ecclesiæ Dei salutarem suggerit) illud etiam subijcio *Davidis Lyndsai* Equitis aurati, Scoti, [u] qui, mortuo eo, qui principibus Scotię à vestibus erat, à *Iacobo* Quarto supplex petijt, vt illud sibi munus demandaretur: cui Rex, *quid tu* (inquit) *cum istiusmodi artificio, cuius scio te penitus imperitum*? Ille contra, *Fateor*, inquit, *imperitum me, sed putabam non magis referre vestibus præficere imperitum rei vestiariæ, quàm Ecclesijs præficere indoctos, rerumq; Ecclesiasticarum imperitos*. Eodem enim ma-

[s] *Chron. Fridesvvidæ.*

[t] Iaco. c. 5. v. 17

[u] *In Proœmio poematum Davidis Lyndsai.*

mane Rex eiusmodi fungos in Episcopos cooptârat. Sed feliciùs actum cum Regno Britannico, quod quâdiu doctissimum *Iacobum* habeat gubernatorē in Republicâ, metuere deinceps non potest indoctos gubernatores in Ecclesia. Quam Regis optimi curam hoc *Christi Collegium* sensit in hoc ipso (de quo diximus) Decano optimo, & optimorum successore, quem Rex, huc accessurus, solâ hominis probitate, doctrinâq; permotus, vnicâ anteà quindenâ ad Ecclesiæ istius gubernacula præmiserat. Ab eo iam precum finitâ solennitate, Principes quâ ingressi pompâ, eâdem revertuntur ad extimum atrium, vbi dimissum conopeū cedit (de more) in ius Regiorum Præcursorum; quemadmodum & rerum omnium apparatus, quæ primo in templum ingressu Regi supplicanti apponebantur, iure spectant ad Jllustrissimum Equi Regij Præfectum; quo illustri munere iam fungitur Musarum & alumnus, & fautor, omnibus suavissimarum virtutū nominibus commendatissimus, *Comes VVigorniæ*. Quibus peractis, Principes in Regia cænacula se recipiunt, Hospitibus quidē beatissima, sed & iucundissimo hinc, in magnam Collegij aream civitatisq; tractum occidentalem, illinc, in Thessalicas flosculorum areolas, & Dædaleos herbarū Labyrinthos prospectu commendatissima. Et (quod in prospicientium oculos statim incurrit, prospectuiq; dignitatem addit) istorum hortorum parietibus proximè ad Eurum supereminet *Collegium Corporis Christi*, quod omnium *Oxoniæ* nitidissimum meritò audit; tùm ob totius structuræ, Templi inprimis, & Peristylij, [t] Bibliothecæ, atq; Aulæ concinnitatem, tùm propter Horoscopij columnaris pulchritudinem, quod in areę quadratæ

[t] *Quam Erasmus post quam vidisset, de ea sic scripsit.* Præsagit mihi animus futurum olim, vt istud Collegium toto terrarum orbe inter præcipua decora Britanniæ numeretur. Pluresq; futuros quos trilinguis istius Bibliothecę Spectaculum pertrahat Oxonium, quàm olim tot miraculis visenda Roma ad se pellexit. *Eras. in Epist. ad* Ioh Claymūdum *Præsidem Collegij Corporis Christi.*

quadratæ medio, omni & ingenij, & operis varietate elaboratum, eminet. Cujus eò libentiùs mentionem facio, quòd non modò à prima fundatione præstantissimis literarum luminibus illuxerit, *Reginaldo Polo* ad Papatum electo, *Iuello* Papatum Archimastige, *Ludouico Viue* barbariei, *Richardo Hookero, schismatis expulsore*; & illustri illo tam humanæ, quàm diuinæ literaturæ *Thesauro, Iohanne Rainoldo*; sed etiã quòd *Foxi* fũdatoris gloriâ memorabile sit; quo [u] solo authore *VVolsaus* noster (*Foxi* enim Capellanus erat) ad tantam primò sublimitatem aspirauit. quanquam ingratitudinis in benemeritissimum patronum notetur; quòd illum, cum oculis senioq; laborans ab Aulæ Regiæ negotijs secessum impetrâsset, clandestinis cuniculis ab Episcopatu *VVintoniensi* (cui ipse inhiabat) amoliri satageret: callidas persuasiunculas obtendens, ac si præ oculorum infirmitate muneri Episcopali præstando impar esset. Cui sapientissimus senex per nuntium significari jussit, *quòd etsi ipse in senectute oculis orbatus candida & atra discernere nõ posset, meliorẽ tamen se intuitũ quã oculorum iam habere, quum cæcus ingrati hominis malitiam, quam oculis ante nõ prospexisset, iam animo cerneret. Cauendum autem esse magis Cardinali, quàm sibi, ne iampridem plusquam lippus, & tantis ambitionis tenebris involutus, in grauiorem cæcitatem incidat, nec exitum suum prospiciat.* Sapientissimi Antistitis præsagiũ præmatura *Cardinalis* ruina comprobauit. Sed alia majora sunt, quorum gratia *Foxi* recordationi inhæreo, & quorum nomine nomen ejus, & Britannis omnibus esse debet, & *Oxoniensibus* certè est omnium acceptissimum: non tàm (quæ tamen res magni est) quòd [x] ejus imprimis

[u] *Mat.* Parker. *in vitis* Archiepisc. *Polydor & alii.*

[x] *Erat enim* Henrico Parisijs *exulãti intimus à Conciliis, et in Regiarum virtutum disciplinâ institutor charissimus.*

mis consiliis *Henrico* septimo & animus, & aditus datus est ad imperium, quàm quòd eius[y] solius prudentiâ, præsidiis, auspicijs, felicissimę, quas vnquam Britannia vidit, nuptiæ confectæ sunt inter *Margaretam Henrici* Septimi filiam, & *Iacobum* Quartum Scotię Regem, *Iacobi* nostri proavum: vt quicquid felicitatis, aut Regnum Britannicum ex *Iacobo* Rege, aut *Rex Iacobus* ex Regno Britannico adeptus sit, eiusdem nõ mediocrem gratiam *Foxus* iure vendicare possit. Sed potentem Monarchã, post tædia itineris se cœnaculo reficientẽ, paulisper relinquat oratio; invita quidem, nisi quod *Iacobi* Britãniæq; vnà suavissimam spem, *Henricũ Principem* sequutura sit ad Curiam suam (in magnificentissimo *Collegio Divæ Magdalenæ*, extra Portam Civitatis orientalem sito) commeantem. Etenim ea solennis est Maiestatis Britanniæ consuetudo, ne Principes vnâ (quamvis capacissimâ) Regiâ excipiantur; sed vt singulis singula palatia destinentur: sic vt pauculis mutatis verbis, meritò illud de *Pompeio* & filiis, sed sensu multò feliciore, vsurpari possit

y Quod Historiæ aliæ Confirmant, & Polyd. Virg. ex ipsius Henrici. 7. *relatione scribit.*

[z] *Quid mirum totâ si spargitur vrbe? teneri*
Vno non poterat gloria tanta loco.

z Mart. Ep. 5. 76.

Itaq; Principis Excellentiam Comes illustrissimus atque idem optimus *VVigornius*, Equi Regii Pręfectus, & *Dominus Knowlesius Baro*, Regiæ Thesaurarius, deducunt. Comitantur verò *Oxoniensis*, & *Essexius* lectissimi dilectissimiq; Comites, *Vicecomes Cranbornius, Roberti Cecilij*, Comitis πολιτικωτάτου, hæres, *Schefeldius, Haringtonius, Howardius*, *Brusius*, cum reliquo Britannicæ iuventutis flore, è Principis famulitio; sed cũprimis virtutis, doctrinæq; ergô nominandus *Thomas*

mus Chilonorus Eques Auratus, Principi in disciplinarũ omniũq; virtutũ regiarũ institutione honoratus præfectus; quo viro meritò gloriatur *Collegiũ*[a] *Magdalenẽse*, vt etiã innumeris alijs, quos intra lustra annorum nõ multa in Rempublicam Ecclesiamq; transmisit, alumnis.[b] Archiepiscopis scilicet duobus, ijsdemq; Cardinalibus, episcopis viginti duobus *Foxo Martyrologo, Laurentio Humfredo* alijsq; - Collegium ab Euro alluit limpidissimus riuorum *Cherwellus* (is alter ex parentibus Tamisiaci fluminis habetur) qui Pontem Ciuitatis orientalem Collegij parietibus imminentem, subterfluẽs, compascuis proximis cum *Iside* coniugatur. Ipsa mœnia ex quadrato lapide fortissima, pinnisq; ornatissima, tam immensè se protendunt in aquilonem, tantumq; ędificij, arboreti, pomarij, sinu continent, vt procul contuentes, non tam Collegium, quàm vrbeculam eorum complexu comprehendi putent. Ad alteram fluminis ripam, quæ Collegio priuato ponte adnectitur, vndicunq; viridaria pascuaq; fructu commodissima ambitu spectatuq; multò gratissima, sed imprimis ambulacra multo, vt patet, opere & sumptu, sed maiore elegantiâ aggesta, & sepium arborumq; ordinibus fluminisq; vndique spiraculo & murmure jucundissima.

Nec in primo aditu deliciæ oculorum minùs pellices. In area exteriori introeuntium oculis obijcit se amplissimum frontispicium, tribus porticibus magnis insigne; quarum altera, quę à læua (in aream interiorem ducens) vti et media viuas supernè statuas exhibet & [c] *VVaynsleti* laudatissimi fũdatoris, Episcopi olim *VVintoniensis*, huiusq; Regni Summi Cancellarij & *Mariæ*

Mag-

[a] *Fundatum. n. circa an. 146?. sub Hen. 6. cui* Waynfletus *Fundator, Regni summus Cãcellarius, ab intimis erat. Regiq; etiam suadebat vt hic Oxoniæ Collegium aliquod extruere vellet, Cui Rex, Immo Cantabrigiæ, in qua potiùs, vt ita dicam, si fieri posset, in Regno Acad. habeam*

[b] *Registr. Coll. Magd.*

[c] *Cuius vitam resq; gestas eleganter scripsit Clarissimus Budlenus in gratiam Collegii: cuius laudabile factum cęteris Collegiorũ alumnis exprobrare videtur, q. celeberrimorum Fundatorum beneficiis frui malint, quam eorum insignia facta, & quantiuis pretii historias posteris piè commẽdare.*

Magdalenæ Seruatorem alablastri,& (quod acceptius erat) lacrymarum vnguento demulcentis. Nam huius lacrymantis Diuæ nomini (rectiùs quam Romani, qui Templum Deo ridenti & Ridiculo posuerunt) Collegium suum consecrabat. Altera ad Templum ducit, lapicidarum elegantijs, testudinum politurâ, alarum varietate, pyramidum multitudine, Campanilis spectabili sublimitate laudatissimum. Ad quam porticum, ornatissimus Collegij Præses *Dominus Nicholaus Bondus*, sacræ Theologiæ professor, & cæterum studiosorũ sodalitium (qui Fundatorij alũni censentur sex supra numerum centenarium, præter amplum Nobilium adolescentum gregem) omnes suis ordinibus dispositi Principem venientem excipiunt: cuius adventu quantum lætitiæ conceperint, quantumq; sibi gratularentur, *Magister Iacobus Mabbe* publico Collegij nomine eleganti oratione, alij carminibus propalam affixis testabantur. Inde in aream Collegij interiorem eandemq; amplissimam pergitur; quadriformi ædificiorum ex quadrato lapide claustrorumq; spectaculo, & duplici parietũ pinnarumque ordine insignem. Tibicines speciosi, qui frequentes singula latera & præmuniunt & adornant, ipsi hieroglyphicis, & penè spirantibus animalium imaginibus adornantur, quæ ita è viuo lapide vivis coloribus justâ omnes magnitudine expressæ sunt, vt ad *Mosis* effigiem togâ cæruleâ deformati, Rusticanum aperto capite accessisse certissimâ oculatorum testium fide constet, & vt sibi (nescio quo eunti) viam indicaret, submissè petiisse. Istâ verò *Mosis* statuâ Theologiæ professio designata est cui à dextra (sed suis interuallis) visuntur Iurisperitus clientem emungens,

Medicus purpuratus phialam vrinariam contemplãs, Pædagogus deniq; è Cathedra superciliosus; qui singuli facultates suas designabant, quã tamen non magis quã lapides callebant. A læua Theologiæ ludos agit morionis imago, vultu vestituq; ridicula, quâ notari videtur voluisse author mysticus, prudentium esse clarissimis artibus insudare, etsi fatuis inscitia sua arrideat, seq; nugamentis delectent, prudentiam aliorum contemnant. Præsidis ædibus præfiguntur (vt cætera illa omnia ingeniorum cruciamenta alijs Hermetibus relinquam) hinc toruus Leo, illinc Pelicanus, qui [e] rostro sibi pectus pertundens, pullulos suo sanguine fouet, vt literatæ iuventutis præfecti moneantur, ex illo quid possint, ex isto quid debeant erga suos; & ex illo vigiles fortesq; agere aduersos malè meritos, ex isto mites & amantes erga bonos: Sed esse Leones omnes experimur, an tales sint vspiam Pelicani non sine causa [f] dubitant qui sunt naturæ à secretis.

His à Principe transeunte perlustratis, ad ista Præsidis Conclavia (Excellentiæ recipiendæ destinata) deductus est: vbi literarij palestritæ tanto arbitro in disputationum certamine concertant. Jn quo *Gulielmus Seymerus, Hartfordiæ Comitis* ex *Beuchampio* filio nepos natu minor respondentis stationem tuebatur. *Carolus* filius *Comitis VVigornij*, *Edwardus Hartfordiæ Comitis ex Beuchampio* hæres, *Robertus Gorgius* clarissimi *Thomæ Gorgij*, equitis aurati, & præcellentis *Marchionissæ Northampton* filius, *Chalonorij duo*, & *Gulielmus Burlæsius*, Equitum insignissimorum filii (adolescentes omnes natalium splendorem indolis virtutumq; præstantiâ æquiparantes) amentatis argumentorum hastis

[e] Certum est Pelicanum ab Aristotele, Plinio aliisq; omnibus descriptum, habere rostrũ vulneri infligendo ineptum. Ideoq; Gesnero putat esse avis, quam Shufler *Germani dicunt, quod rostrum habeat batillo (quod nos etiam* shovel *dicimus) simile; quã contra pictores efforment rostro peradunco. Quod tamen hieroglyphicum (quia frequens est, et nobilissimi apud nos Collegii etiam Symbolum) alio hieroglyphico, quantum possũ suffulciam. Nam Orus in hieroglyph. refert Ægyptios vulturi imputare, quod è femore sanguinẽ rostro extrahat, eoq; pullos suos siti laborantes saturet. Ideo nõ in historia sed in nomine error putandus est.*

[f] Gesn. de avibus

hastis strenuè irruebant. Quâ velitari pugnâ Excellentia eius vnà & animum suum voluptate pascebat, & quantâ cum voluptate Nobilissimi Adolescentes operam in optimarum artium studiis collocabant, ex quibus solis vera nobilitas comparanda est, intelligebat; manumq; mox, tanquam & gratiæ suæ & eorum meriti testem, singulis deosculandam exhibuit.

Et ita certè habet (ô vnicum & Patris tui, & Patriæ tuæ delicium *Henrice*!) quicũq; futuræ maturitatis fructus, eorum in tenellæ ætatulæ herba spes elucet: Jam nunc iacienda fundamenta, quibus deinceps splendidã virtutum Architecturam inniti oporteat. Sine doctrinæ verò pietatisq; basi quadrata, & constanti, quid solidi in actionibus, quid prosperi in fortunis humanis sperari potest? Sed vtriusq; grandia in ætate tua non grandi indicia, adeò certò & de te optima, & nobis prospera pollicentur, vt non tàm per te felicitatem sperare quàm eam iam in te consecuti videamur. Mactè verò & literas tui causâ, & Reipublicæ causâ literatos amplecti; cumq; natus sis ex Patre verè Sopho & Matre, [g] *Sophiæ* verè filiâ, cogita te quoq; felici omine ad Philosophi sperandum nomen provocari; vt Britannia nostra, etiam nostrum *Bellositum* [h] altero iterum *Henrico Bello clerico* glorietur.

Sed vt instituto pergam: dum ista in *Collegio Magdalenensi* peraguntur, alius Academicos labor avocat, theatrico apparatui (quo Principes à cœna excepturi

[g] Reginæ Annæ *mater* Sophia Regina Daniæ. *Sed & è Græcia sophiam Regina Anna sapientissima viuidè exprimit.*

[h] Henricus 1. *filius VV Conquest. Belloclericus dictus ob singularem eruditionem, quam in hac Academiâ consecutus est. Quanquam sciam esse, qui antiquitatum imperitus, hũc* Grantæ *vendicet. Cum constet Henricum hũc diu regnum tenuisse antequã* Croylandensis Goffredus *Grantanum horreum conduxisset, quo discipulos in primis artium rudimentis instituí curauit:* Ex quo paruo fonte (*inquit Historia*) Plurimos nunc videmus Magistros & Doctores de Cantabrigia exeuntes ad similitudinẽ Sãcti Paradisi: nã adeò brevi accrevit vt, regnante Ed. 1. de studio Grãtbridge facta esset vniuersitas, qualis antea fuerat Oxonium per Curiã Romanam. *Verba sunt historiæ Croylandensis, Roberti de Remington, Cambdeni in Icenis, nec, vtcunq; strepet Londinensis Arbiter, ante illud tempus vllum erat apud* Icenos *Academiæ vestigium.*

erant) intentos. Locus Scenæ præstitutus erat Aula *Ædichristiana*, quia & spatiosissima, & cœnaculis Augustalibus vicina. Habent enim vtraq; [i] Propylæum commune, quo duplici latissimorum graduum ordine ascenditur, quod propter Turris, arcuumq; sublimem amplitudinem, columnę vnicę incumbentium, peritissimos Architectonices attonitos tenet. Interiora Aulę dubiũ ampliora sint loci spatio, an Fundatoris sump-tu, an artificum solertiâ. Fenestræ octodecem opere picturato amplæ, & sublimes; Aulæ totius ambitus supernè,

[k] *Seu nitet ingenti stellarum balteus orbe*,

quasi continuis fasciis desculptorũ artis Heraldicæ ancylium præfulgidus: laquearium pensilia triplicatis intervallis deaurata, omniumq; emblematum varietate rutilantia: Ista (si alia hîc spectacula non essent) satis essent spectaculo. Partem Aulæ superiorem occupauit scena, cuius Proscenium molliter decliue (quod actorũ egressui, quasi è monte descendentium, multum attulit dignitatis) in planitiem desinebat. Peripetasmata Scenicaq; habitacula, machinis ita artificiosè ad omnium locorum rerumq; varietatem apparata, vt non modò pro singulorum indies spectaculorum, sed etiam pro Scenarum vnâ eâdemq; fabulâ diversitate, subitò (ad stuporem omnium) compareret nova totius theatralis fabricæ facies. Machinæ, quibus ista omnia latè obtegebantur, tam artifici manu & suspensæ erant & depictę motantibus quasi nubibus, vt eas, Sole Britannico statim ingressuro, aufugientes putares, ipsumq; cœlum videre crederes, nisi Cynthiam & sydera mox inferiùs fulgentia contuerere. Ab infimis Aulæ tabulatis

[i] *Huius pars gradũs (cum hîc* D. Elizabetha *an. 1566. spectaculo interesset) decidit ex infinitæ multitudinis confluxu & pondere. Cuius ruinâ permulti partim enecti, partim mẽbris miserandè contusi, quum toto iam Regiæ commorationis tempore (deo sic propitio) nemo aut hîc aut vllibi, (quod in tanta frequentia perrarum est) vel levissimam læsiunculam pateretur.*

[k] *Manil. lib. 1.*

latis vsq; ad summa laquearium fastigia cunei parietibus ingenti circuitu affiguntur; mediâ caueâ thronus Augustalis cancellis cinctus Principibus erigitur, quē vtrinq; optimatum stationes communiunt: reliquū inter thronum & theatrum interstitium Heroinarum Gynæcæum est paulò depressius. Rege Reginâq; ingressis, vnà cum *Henrico* Principe (qui illuc à cœna essedo advectus est) incredibiliq; omnium ordinum multitudine cuneos caveamq; occupante (adeò vt ipsi spectatores essent spectaculo) ab eiusdem Collegij alumnis (qui & cothurno tragico & socco comico principes semper habebantur) *Vertumnus*, Comœdia faceta ad Principes exhilarandos exhibetur. In qua tres rivales *Pomonæ* amorem ambiunt, *Chærilus* poeta vanus, *Sylvanus* bene potus, & *Vertumnus*: hic multiformi illam fuco aucupatur: primò piscatorem, deinde Aulicum, tertiò militem induens, vt eam in amorem pelliciat: sed hisce dolis voti minimè compos, postremò virum exuit, & mulier mulierem aggreditur, illâq; sub specie mirabiles amores sui apud *Pomonam* concitat; quo facto, seipsum prodit, & *Vertumnus* ipse ipsâ potitur *Pomonâ*. Cui fabulæ quum deesset nihil ingenuarū deliciarum quibus aut aures aut oculi deliniri cuperent (quod eruditi ex ipso argumento coniectabunt, et si è prælo, quod speratur, emerserit, facilè intelligent) tum nihil Academicis, & Aulicis omnibus iucundius esse potuit, quàm quod in principum pectora (vnde propitio Deo omnia nostra gaudia promanant) lætitiæ rivulos vicissim refluere tam liquidis testimonijs animadverterent. Qui enim ingentes Regum molestias non intelligunt, ijs ingenia videntur valde stupida; sed

qui

qui tantis molestijs sua solatia, & quasi avocamenta necessaria esse non intelligunt, eos nihil intelligere quivis intelligat. Illud autem, etsi fortuitum, non tamen prætereundum, quòd cum columbæ aliquot (fabulâ sic exigente) è transenna emitterentur,

(*Aspicis vt veniant ad candida tecta columbæ.*)

Earum vna Reginam (pectus verè candidum, & columbinum) petijt, eiusq; cathedræ insedit, vt multos columbam aut arte fictam, (vti illam Architæ) aut arte doctam, [k] vt illam Mahometis asseuerantes audierim. Quid multis? omnia placebant omnibus, nisi qui aut non intelligerent, aut somnium potiùs quàm sales appeterent. Rex autem in serijs semper, iam etiam ludis vigil, postquam luculento manuum applausu, vocisq; testificatione omnia comprobâsset, quem deinde Regina, Princepsq; cæteriq; subsequuntur, discedunt omnes vt oculos (media enim nox erat) in crastinæ diei spectacula refocillarent.

[k] *Quam* Ma*hometes ex aure sua grana tritici rostro excipere edoctam, postea auriculæ frequentiùs rostrum inijcientem, fingebat spiritum fuisse sanctum, qui ei esset à Deo nũcius, omniaq; ei insusurraret.*

ACTA

ACTA SECVNDÆ DIEI.

Otētiſſimus Rex, qui moram ſuam in Academia Academicis exercitijs totā addixerat, vt Muſæ ſe non modò Regem iam patronum habituras, quem antea habuiſſent alumnum, ſed etiam cum *Iacobo* quaſi in eodem imperij faſtigio ſe collocatas intelligerent: ſequenti aurorâ, quę Theologicis diſputationibus deputatur, ipſos Theologiæ Profeſſores acceleratione penè antevertit. Ad Divæ *Mariæ* (quod Templum iſtiuſmodi Academicorum celebritatibus peculiariter inſervire ſolet) longo platearum pulchrè patentium circuitu, Principes ſinguli ſingulis curulibus pompâ regiâ deducuntur, relinquentes (poſt Quadrivium ſuperatum) duo ad læuum platee diverticulū, Collegia; alterum *Cambro-britannicum*, *Ieſu* nomini conſecratū, alterum *Lincolnienſe* dictum, elegantibus è quadrato lapide ædificijs. Ea Divę Virginis Eccleſia à foro Quadriviali verſùs portam Civitatis orientalem, ad læuam medio ferè interuallo, loco ad vſum (centrum enim ferè eſt omnium Collegiorum) amplitudine ad capacitatem, ſtructurâ ad dignitatem (vt par erat) commodiſ-

ſimè ſita eſt. Eius nulla pars eſt quin ad Academiæ negotia obeunda peculiarem ſui vſum miniſtret. Nauis Eccleſiæ (vt quæ capaciſſima) & aſſiduis concionibus deſeruit, & [l] annuis (quum illuſtria graduum Academicorum inſignia conferuntur) [m] Comitijs: Quorum ea frequentia, ſive ſpectemus Candidatorum multitudinem, ſiue eorum qui ex remotiſſimis Regni partibus omnium ordinum innumeri illuc confluunt, ſiue exactiſſima in omni diſciplinarum genere γυμνάσματα, vt totius regni habeatur celeberrima [n] πανήγυρις. Ala (aut ſi mauis remigium) Nauis, boream ſpectans, Cancellarij Vniverſitatis Tribunali celebratur, cui beneficentiâ principũ (quorũ ſinguli cũ ſuccederent prædeceſſores ſuos aliquo privilegij additamento ſuperare contenderunt) tantæ indultæ ſunt immunitates, vt non [o] modò omnium Academicorum, eorumq; famulorum cauſæ quibuſcumcunque controuerſæ ibi tranſigãtur; ſed nec eorum cuiquam ad aliud [p] quoduis regni tribunal dica intendi poſſit, ne in [q] cædis quidẽ, aut proditionis cauſa, ſi Academia rei iudicium ſibi vendicârit: Chorus (quæ pars Eurum ſpectans) peculiaris eſt publico Academiæ Concilio, quod magnam [r] Convocationem

[l] *Menſe Iulio quotannis tridualis eſt illa comitiorum celebritas.*

[m] *Sic veterum Romanorum more appellant Oxonienſes, An glicè tamen* Acte. *Quòd vtcunq; ad gradus an e deſignentur, eos tamen actu & complete nõ aſſequantur, niſi in Comitijs. Celeberrima* Cantabrigia *maluit vti Gallicâ voce* Commencement, *vt ſatis liqueat eam ad Gallicum* Au*relianenſis ſtudij exemplum per Gallicos* Monachos *primò formatam: vti teſtatur veteris ad Ingulphum appendicis Autor, et* Cãb. *in* Cãtabridg. *hoc etiam in gratiã illuſtris ſtudij Aurelian. addam. Illud 200. prope annis antiquius eſſe, quã à* Middendorpio *fertur, qui excitatum dicit à Philippo Pulchro 1312. quum Hen. 1. (cuius tempore conſtat Monachos iſtos* Cantabridg. *Academiæ fundamentis primis iaciendis imitatos eſſe formam ſtudii Aurel) mortuus ſit ann. 1135. Sed videtur Phil. Pulcher iſto vniuerſitatis privilegio primò donâſſe Scholam parvis ante initiis nixã.* [n] *Nihil habet Terrarũ orbis in eo genere aut ritu ſolennius, aut ad ſpeciẽ pulchrius: inquit de Comitijs Oxon. Fierbertus.* [o] *Charta Hen. 3. anno reg. 28. May. 10. & Ch. regum aliorum.* [p] *Charta Hen. 4. anno reg. 2. Maii. 13. vbi permittitur Cancellarii voluntati, an modus procedendi eſſet ſecundum leges Regni, vel conſuetudines vniuerſitatis.* [q] *Charta Hen 4. an. reg. 7. Jun. 20.* [r] *Quia non Campanæ modò pulſatæ ſigno, ſed Bedellorum etiam denuntiatione in ſingulis Collegiis ter repetitã Solenniter admonetur, cum Cõcilia minora magnæ Campanæ tantùm monitione indicantur.*

di-

dicimus quâ, Præside Magnifico Cancellario, eiusue Procancellario, Theologiæ, Medicinæ, Iurisprudentiæ Doctores, Artiumq; Magistri, quotquot in Academia in vim iuramenti ad negotia vniuersitatis maxima, si quæ occurrant, obeunda conveniunt graduum insignibus ornati: Cui versùs septentrionem adiacet Domus Concilij minoris, quod Congregatio Magistrorum Regentium dicitur (candidati enim primo biennio Regētium titulo honorantur, quorum censurâ, & quotidiana Academiæ negotia expediūtur, et eorum, qui ad [f] graduum honores aspirant, scientiæ, mores; merita exactissimè, idq, sub periurij plurimorum periculo, expēdūtur. Ad Chori intergerinum Principibus Basilica exquisito splendore & aulæis fulgentibus apparatur, ita vt eiusdem compaginatio vnà cum ingenti cuneorum sublimium circuitu, qui ad parietes, & columnas templi suspendebantur ad lectissimam spectatorum multitudinem excipiendam, speciem exhiberet planè amphitheatralem. Regi àlæua Princeps adfuit *Henricus*, à dextra Illustrissimus *Christopherus Harlayus* Comes *Beumontij*, Consiliarius *Francorum Regis* Christianissimi, eiusq; legatus apud serenissimum Magnæ Britanniæ Regem, & *Dominus Nicholaus Molinus Legatus serenissimæ Reipublicæ Venetorum*; vtrinq; vltra Basilicæ latera, splendidissimis Comitibus, honorificentissimis consiliarijs, lectissimis Heroïnis, illustrissimis Baronibus suæ sunt Orchestræ, aureis tapetibus præfulgentes: præ reliquis, ad dextram, magnificentissimo Academiæ Cancellario cathedra sua honoraria; eodemq; latere, sed tractu depressiore, Eximius Procancellarius & venerabilis Doctorū in Sacra Theologia seriēs, quē-

[f] *Meritò taxabat Fulvium Cato, quòd is leuissimis de causis coronas militibus daret, quæ nisi capto oppido dari nō solebant. Gell. li 6. c. 6. Vtinā omnes Academiæ in laureis suis conferendis idē considerarent. Nam (vt ille de Adriani indocto scriba) potest Cæsar honorem dare, rhetorem facere non potest. Dion. in Adrian.*

admodum et ex aduerſo latere in Medicina, Iuriſque-prudentia Profeſſores ſubſellia obſident. Quorum omnium purpuratus ordo tantâ multitudine,,toto coronæ circuitu præfulgebat, vt Templum iſtis purpuris, quaſi aulæis ſplendidiſſimis circũveſtitũ judicares. Ad lęvã porrò inſigniſſimis Procuratoribus ſuæ cathedrę; Reſpõdẽti etiã (ſed propiùs ab Auguſto Solio) & Moderatori ſuæ: itidem ex aduerſo Opponẽtibus ſua ſubſellia. Areâ vndicunq; mediâ ingens eorum cõſedit agmen, quos Magiſterij in Artibus dignitas ornauit: alijs enim inter iſtos cancellos nullus aditus, neq; horum cuiquam niſi byſſinis graduum inſignibus, pileoq; quadrato ingredienti. Theſes, quas Rex ventilari voluit, fuêre duæ. Prima: *Sancti & Angeli non cognoſcunt cogitationes cordium.* Secunda: *Graſſante peſte, non tenẽtur Eccleſiarum Paſtores inviſere ægros.* Quarum Theſium altera figmentum Pontificium diſcuti voluit veræ fidei [t] verus defenſor, quo in nuncupandis votis reliquáq; animi devotione, aſcribunt Angelis eam cogitationum noſtrarum intuitionem, quam aſſerunt Orthodoxi niſi ſoli cordiũ ſcrutatori Deo, ſine ſacrilegio tribui non oportere. Quid ergo? Num hoc eſt in celeberrimo Theologorum ſenatu quærere, [u] *An Angeli habeant aures?* Aures quidem habent Bœoti iſti, qui iſta calumniantur: quod pecudum genus, licet ita bene auritum, peſſimè tamen cum audiat, de rebus optimis non poteſt non peſſimè mentiri. Alterius quæſtionis ſcrupulum ſubminiſtrabat quorundam vecordia curioſulorum qui, peſte grauiſſimè tum ſæuiente, affirmârunt fidelium neminem, nedum Eccleſiæ Paſtorem, eorum conſortium fugere debere, qui ex morbis quan-

quam

[t] Defẽſoris fidei *titulum H. 8 primùm datũ à Papâ mentiuntur Pontificii, quum ex Academiæ noſtræ Chartis liquidũ ſit nomen illud frequenter à noſtris Regibus antiquiſſimis vſurpatum fuiſſe*

[u] *Novimus enim qui homines (alicuius quidem notæ, ſed frontis nullius) ſic apud exteros commiſcebantur. ſed Papizantes mẽtire non eſt mirum, qui æquiuocationem, (id eſt, Proteſtantium idiomate, mentiẽdi artẽ) ſcriptis publicis defenaunt.*

quam certissimò pestilentibus decumberent. In quibus ventilandis sub præsidio eximij Procancellarij. Respondentis munere defungebatur acutissimi vir ingenij *Dominus Iohannes Aglionby*, Sacræ Theologiæ Professor, & *Aulæ Sancti Edmundi* Præfectus: Opponentium partes obibant *Dominus Doctor Holland*, *Regius Theologiæ Professor*, *Dominus Doctor Thõsõ* Decanus Ecclesiæ *VVindesoriẽsis*, *Doctor Field* Regi à sacris ministerijs, *Doctor Harding* Regius professor in Lingua Hebræa, *Doctor Rives* Custos *Collegij Novi*, *Doctor Airay* Præpositus *Collegij Reginæ*: quorum numero accẽsebatur perillustris vir *Dominus Gordonius Decanus Sarum*, quem multiplici doctrinâ virtuteq; insignem nuperrimè honore Doctorali decoraverat Academia, statueratq; communi decreto vt ei in istac disputationum celebritate Doctoratus insignia traderẽtur; eo consilio, vt Rex aliquas antiquissimæ suæ Academiæ consuetudines prægustaret. Ista creationis (nã sic appellant) solennitas primò peragitur, quam insignissimus in Sacra Theologia Professor Regius (cuius id munus est) à succincta conciuncula (pro more) exorsus est, quâ istam *Pauli* aureolam sententiam dilucidè explicuit. [x] *Qui bene ministrant gradum bonum sibi acquirent, & multam fiduciam quæ est in Iesu Christo.* In qua, postquã Principes suis quemq; sigillatim eulogijs breuiusculè celebrâsset, luculenter exposuit quantâ curâ prudentiâq; provideri oporteat, vt dignitatum graduumq; prærogatiua conseruetur ijs, eisq; solis, quibus vitæ, virtutum, literarumq; merita suffragantur ad honores tum in Repub: tum in Ecclesia, & Academia cõsequendos: ijs verò, qui sibi præmij spem proponunt,

[x] *Ad Timoth. c. 3. v. 13.*

multiplicia etiam officia, & quasi boni ministerij proponi scalam quâ procedant, fidelitatem, scientiam, zelum, fortitudinem, sanctimoniam, prudentiam, perseverantiam, perfectionem, sine quibus gradibus ad gradum præmij non licet ascendere. Quorum omnium sigillatim quum in clarissimo *Gordonio* viuam imaginẽ exhibuisset, verissimisq; eum laudibus extulisset, eas tandem ceremonias adhibuit, quibus Doctoralis in Theologia Inauguratio perficitur: quas, quia ab aliarũ Academiarum vsu nonnihil discrepent, forsitan attexi cupiet quisquã. Primò Purpurę (quâ induitur, chlamyde etiam humerali superadditâ) ius datur: vestis ea olim [y] Imperatoribus & Regibus peculiaris, & etiã nũc quãdam Regiminis, Maiestatisq; communionem arguit. Nec mirum: Theologia enim cum Regno semper coniuncta fuit, non inter [z] Ethnicos tantùm, sed etiam [a] Israelitas, inter quos, qui optimi Reges optimi semper Theologi, nihilq; olim & inter Iudeos & posteà inter Christianos frequentius, quã vt Regum filij stẽmatis & Sacerdotij gloriam coniũgerent: & ô felicem iam Britanniam tali potitam Rege, qui sacerdotalem civilemq; vnà gloriam in persona Regia [b] commistam esse et intelligat & agnoscat! Quid dico Reges Regumq; filios? quum prępotentis Dei filius nihil putârit tanto se Rege dignius, quàm sacerdotium, quum se totum sanguinis purpurâ indueret, vt regium sacerdotium in Ecclesia stabiliret. Quo magis purpuratos Theologos reminisci oporteat, vt illius magnanimi [c] *Cardinalis Arelatensis* similes sint, qui cum Papæ tyrannidi in Concilio *Basiliensi* nõ sine periculo suo se opponeret, palàm pro-

[y] *Ideo enim Iulianus Maiestatis insigne vocat.* Marcellin. *l. 21. hist. & pãnus iste Anglis Imperialis dici solebat,* Mat. *Paris. in H. 3. f.* 444.

[z] *Persas, Cicero l. 1. de Diuinat.* Aegyptios, *qui ex sacerdotum numero Reges eligebãt:* Romanos, *sic Numa & clarissimi omnes sacerdotio fungebantur, Cæsar. Scipio, Antonius: et inde ab Augusto Cæsares fuerũt Pontifices: sic & titulus communis erat, Reges enim Sacrorum dicti; & coronas etiam aureas* Sacerdotum *memorat* Tertulliã de Idolol at. *c.* 18.

[a] Moses, David, Solamon

[b] Βασ. δῶρον *Regia dignitas non est merè laica, sed &c.*

[c] *Vt refert (qui acta* Concil. *Basil. scripsit.)* Aen. *Syluius, qui ipse postea Papa erat dictus* Pius secundus.

fessus

fessus est, *eo se animo purpuram induisse, vt semper recordaretur (siquando opus) pro* [d] *Ecclesia Christi sanguinē effundendum*. Eorum verò Cardinaliū vt sint dissimiles, de quorum purpura argutè vereq; ille.

Semiuiros quicunq; patres radiante galero
Conspicis, & rubræ syrmata longa togæ:
Crede mihi nullo saturatas murice vestes
Diuite nec cocco pallia tincta vides:
Sed quæ rubra vides, sanctorum cæde virorum,
Et mersa insonti tota cruore madent.
Aut memor istorum, quæ celat crimina, vestis
Pro dominis iusto tacta pudore rubet:

Istiusmodi quidem purpurâ non indigent exteriori qui illius *Antipatris* sunt simillimi, quem *Alexander* dixit *intus totum fuisse purpureum*. In Britannia verò nostra, præter Principes, quatuor tantùm sunt eorum ordines, quibus purpuræ ius & prærogatiua permittitur. Proceres Parlamenti, Doctores Academici, Præfecti ciuitatum, Judicesq; quos penes vitę necisq; potestas. Pileus etiam quadratus (coronæ vice ad Purpuram accedens) quod secundum est Doctoris inaugurādi insigne, Theologis communis est cum summis Regni Iudicibus, quos (vt videtur) toto vestium apparatu conformes esse voluerunt maiores nostri: vt et Judices Theologorum sanctimoniam amplecti se debere intelligerent, & Theologi scirent ab ipsorum labijs pendere vitæ atq; necis animarum potestatem. Dignum quod seriò cogitent qui ouicularum animulas tantilli ęstimant. Est porrò pileus, vt fortunæ, ita & mentis & linguæ [e] liberæ symbolum, quo induti cujusquam viventium gratiæ potiùs quàm veritati velificari erubescerent.

sed

[d] *Innocentius quartus Papa (qui trophæum habet in Vaticana erectum*, quòd Fredericum *secundum imperio priuauerit, aliumq; eligi imperatorem iusserit) primus dicitur Galerum rubrum* Cardinalibus *dedisse, vt cogitarent sanguinem pro Ecclesia Romanâ effundendum. Angel. Roch. in Vaticā. descrip.*

[e] *Pileus apud Romanos libertatis index. ideo Brutus à se & Cassio patriam in libertatem vindicatam significans nūmos curabat cudi, signatos duobus pugionibus & pileo. Dio. 47. Et nostro seculo honorificum habetur capite cooperto esse, cum servile sit discooperto stare.*

ſed potiùs in cathedra *Moſis* ſedentes, *Moſis* libertatem magnanimitatemq; retinerent; qui nec [f] prepotẽtis Regis, nec inſolentis populi ſcelera metuebat redarguere. Quod vel audacter præſtare poſſint, ſi, vt veſte, ita & vitâ verè ſint quadrati, & aduerſus omnes mundi impetus immobiliter conſtantes. Quod quò animoſiùs præſtiterint, eò militari premio digniores evadent. Aureus is eſt annulus [g] Equeſtris & meriti, & honoris index, quod tertium Theologo Doctori ſymbolum traditur. Semper enim in Republica tuenda [h] communia erant officia literarum, & armorum, ideoq; cõmunis etiam honos: nec plus lucri Reſpublica conſequitur à militia, quæ foris hoſtes expellit, quã à Theologia, quæ [i] domi ciues compeſcit, retinetq; in obſequio erga Regem cùm æthereum, tùm ſecularem. Quam ſacram literarum in imperio regendo potentiam ſenſit & potentiâ, & literis *Cæſar* illuſtris, qui, eo nomine, [k] alterâ manu gladium, alterâ librum tenẽs depingebatur, cũ hac Epigraphe, *Ex vtroque Cæſar*: Iſtam autem Equeſtrem in Academicis Profeſſoribus dignitatem [l] præter alios decreto ſanciuit *Carolus Quintus* Imperator; qui cùm [m] Bononię diademate *à Clemente Septimo* indueretur, non Equitum modò, ſed & Comitum pręrogatiuâ perpetuâ atq; inſigni Profeſſores Academicos inſignivit. Quod ita conſonũ eſt cum Iuris publici pręſcripto, vt

[f] *Pharaonis Exod. c. 9. & 10*

[g] *Alciat.* Annulus in digito puri tibi ponitur auri: Hoc quia ſit pacto partus Equeſtris honos.

Nec apud veteres Romanos tãtùm ſed apud Carthaginienſes idẽ obtinuiſſe teſtatur Ariſtot Pol. 7. c. 2

[h] *Id veteres ſignificarunt, quum eandem Palladem ſapientiæ Deam & armorum finxerunt: idemq; voluerunt eſſe Herculis & Muſarum templum. &* Coronã laureã tam Doctorum quã Ducũ mercedẽ *Gell. l. 18, c. 2.*

[i] *Solidiſſima regiæ Politię baſis eſt verum Dei cultum vbivis ſtabilire, aliâs quî poteſt aut Deus reges beare à quibus negligitur, aut populus fideliter colere, qui de obſequio ſuo non rectè inſtituitur?* [k] Paradinus in Symbolis. [l] *Valentinus enim Imperator omnes qui 20. annos bonas literas cum laude profeſſi eſſent, iis cũ numerari iuſſit qui Vicariâ dignitate præfulgebant. in L. vnicâ. C. de Profeſſor. qui in vrbe Cõſtãtina meruerunt comitiuam. Vbi gloſſa notat, Vicariam dignitatem Ducibus & Comitibus parem fuiſſe.*

[m] *Middendorp. Academ. lib. 1, c. 6.*

non [n] Justinianęi modò,sed et [o] Britannici nostri Feciales, eos qui aliquot annos [p] Professores Academicos egerint, agnoscant censendos esse in ordine *Illustrissimorum*, [q] quo titulo post principatum nullus sublimior agnoscitur. Sed vt Equitem in Theologo nostro planè agnoscas, ecce ocreis procedit indutus, (id enim insigne quartum Doctoris) quo ad militiam suam se expeditum indicet; vt qui jam in fastigio Academicæ dignitatis constitutus, idoneus sit, qui statim evolet, vt etiam in Ecclesia emineat. Scilicet is primus Academiarum finis, vt inde, tanquam ex Equo Troiano, petantur Duces militanti Ecclesiæ. Verum vndecunq; potiùs iā hauritur quàm à fonte, eosq; [r] ovibus Christi jam præficiunt, qui Academiam nunquam salutârunt, & quos frequenter ovibus suis præesse nolint. Quintò traditur Sacer Bibliorum codex, genuinum Doctoris symbolū, sine quo nec rem habet, nec titulum meretur. Hoc etiā olim [s] Regibus inaugurandis tradebatur; illi, vt linguâ, isti, vt sceptri potestate veritatem Evangelicā non protegerent modò, sed etiam disseminarent. Nec enim libro sacerdotis, sed [t] labro conservatur scientia; ideoq; ijs, tanquam fallarijs, dica est intendēda, qui, aut doctrinâ vacui, libri insigne gestant, aut post symbolum acceptum, quasi summum dignitatis montem assecuti, [u] desides requiescunt. Quid enim magis absonū, quàm eos Doctorum nomine gloriari (quales in regionibus

[n] *Caßanęus, Purpuratus, aliiq;.*
[o] Segar, *alias Norroy lib. inscript* Honor, military, & Civil. *l*.4.*c*.20.
[p] *Nam non modò sublimiores illæ quæ habentur Facultates eo in honore erant, sed & Sophistæ, quo nomine Philosophi intelliguntur, & Grammatici tā Græci, quàm Latini, vt patet ex lege citatâ Valentin.*
[q] *Nam summi Regni Judices dicuntur tantū illustres,* Iudices *regni, spectabiles, Vrbani magistratus Clarissimi, &c. Segar loco citato.*
[r] *Hinc Academiarum ruina Ecclesiæ labes, annon & Reip. periculum?*

[s] *Deut.* 17.*v*.18.*requiritur vt Rex singulis vitæ suæ diebus in eo legeret, & omnia eius mandata observare satageret.* [t] Malach.c.2.v.7. *Ideo & Mutius Scævola ipse Pontifex Pontificios dictos censuit à posse & facere, (etsi Etymologia meritò displiceat Varroni) sed voluit is non modo peritos esse Sacerdotes sed peritiam suam exercere. Pompon. Lætus. de Rom. Sacerdot. & Bebelius de Rom. Magistrat.* [u] *Sic Romani duces post triumphum comparatum otio se dare solebant. Sed meritò laudibus effertur* Cato, *qui nihilominus operā reip. navabat.* Pomp. Læt. Comp. Ro. Hist. *l*.2.

transmarinis [x] Codicillares illi) qui literis non suis, sed Regijs illud nomen merentur? Aut illustres Academias eâ putidâ indigere *Petri* [y] *Rebuffi* excusatione; *quòd interdum indignos dignitate graduũ honestent, eò quòd speret eos posteà maius studium adhibituros, vt gradu & nomine suo digni evadant.* Jstis insignibus ceremoniæ succedunt aliæ: primò osculi, quo pater purpurato filio (eo [z] enim in loco initiandus haberi solet) non modò suum, sub cuius præsidio tantus eminuit, amorem testatur, sed & matris Academiæ, tantâ filij gloriâ triumphantis, vnáq; etiam ad eiusdem amoris vinculum in Ecclesia Dei, evitato omni schismatis contagio, conservandum cohortatur. Solennis tandem benedictio sequitur, quâ illi in Ecclesia, & per illum Ecclesiæ fausta omnia comprecatur: & vt pro præteritis virtutibus ab Academiâ gloriam istam consecutus est, ita vt ex futuris ejus benemeritis Academia vicissim gloriam consequatur, vota nuncupantur.

Postquã ista multâ ceremoniarũ solẽnitate, magnâque Principũ omniũq; spectãtiũ voluptate peracta sunt, nihil iã restat, nisi vt is qui iam plenariã Cathedræ Doctoralis possessionem adeptus est, aliquod sui experimentum suo tanto titulo, tantâq; Academiâ, sed tanto inprimis Judice, & Spectatore dignum, ex sua Cathedra exhiberet: Jdq; mox reliquos inter Athletas disputando cumulatè præstitũ. Exantlato enim inaugurationis negotio, classicum canitur, & *Hollandus* provocat ad certamen, thesibus palàm denunciatis: quas Respondens, ne quis de sensu scrupulus subesset, primò versibus, pro more Academię (quę illum Poetis honorem semper detulit) explicabat: Priorem istis

Non

[x] *De quibus vide* Middendorp. *l* 1.*c*.7. *Guidonem, aliosq;.*

[y] *Petr.* Anchor. Proœm.*l*.6. *Quanquam, Zabarellæ iudicio facile est doctoratum mereri. Nam vbi in* Clement.*c. de* Magist. *mentio est doctrinæ in ijs sufficientis ad Gradum.* Nota(*inquit* Zab. *in vocem* sufficientis) quòd in Doctore sufficiat doctrina sufficiens, non eminens requiritur: ô *Doctũ* Scævolam.

[z] *Obtinuit enim vt deinceps eum semper patris honore & nomine colant, cuius manu, ere gradum consequuntur. Ita & inter Magistros* Inceptores *in* Artibus, *Senior* Procurator *semper Comitiorũ pater dicitur.*

Non bene conveniunt Sanctis, nec talia poscunt
Cœlestes animæ, quæ tribuenda Deo.
Angelus, aut Sanctus cordis secreta videre
Si poterit, poterit Sanctulus esse Deus.
Solus corda Deus scrutatur, pectora solus
Ille videt, Sanctis clausa, reclusa sibi.

Alteram istis:

Publica communi mandata est cura Ministro,
Non ovis unius, sed data cura gregis.
Peste laborantem cum visis, publica linguis
Munera, deperdis spemq́ gregemq́ simul.
Si moreris pastor, pecori tum succus ademptus,
Et via nocturno stat patefacta lupo.
Nulla futura salus si sit, nisi viserit ægros
Peste graves pastor, nulla futura salus.

Oratione deinceps, elegantiori dicam, an intimâ Theologicę speculationis medullâ refertiori? ita omnes excussit veritatis rimulas, latebrasq; falsitatis, *Bellarminianæ* præsertim, vt si Cardinalis præsens suas sycophantias, quasi detractâ laruâ, omnium explosui vidisset expositas, nisi omnem prorsus modestiam exuisset, vultũ bireto suo rubicundiorem prætulisset. Sed quis ab ea fronte verecundiam expectet, quæ Babylonici scorti pigmentis & figmentis polluitur, quæque Bestiæ charactere vstulata adversùs ista liquidissima sacræ veritatis oracula se obduravit? [z] *Tu nosti solus animum filiorũ hominis.* [a] *Quis hominum novit ea quæ sunt hominis, nisi spiritus hominis, qui est in eo?* [b] *Fraudulentum cor ipsum supra omnia, quis cognoscit ipsum? Ego Iehova scrutator cordis, probator renum, &c.* Ex quibus orthodoxus pugil noster istam solius Dei cordi-scientiam ita solidè

[z] 1. Reg. c. 7. v. 39.
[a] 1. Ad Cor. c. 2. v. 11.
[b] Jer. c. 17. v. 9. 10.

asseruit, omnesq; in Sanctis & Angelis cognoscendi rationes, ita subtiliter perscrutatus est, vt omniſciæ revelationis nulla (quam isti somniant) speciuncula compareret: speculum verò quod finxerũt, quo in Dei facie omnia cernerent,

[c] Post quam arma Dei ad Vulcania ventum est,
...glacies seu futilis, ictu
Dissiluit. fulua resplendent fragmina arenâ.

[c] *Virg. Aeneid. lib.* 12.

Pariq; eruditionis genere Pastorum officia loco secũdo enucleauit: à quibus ita omnem diligentiæ vigiliarumq; industriam exigebat, vt intelligerent tamen se publicos esse in domo Dei patres-familias, & propriæ imprimis saluti oportere consulere, vt alijs ad salutem æternam quàm plurimis quàm diutissimè possint prodesse. Quæ omnia quàm argutè tractârit, quid refert verbis meis indicare? quum Doctissimus Rex (cuius acerrimo iudicio nihil vnquam limatius) nullam voculam aut causæ defuisse, aut redundâsse palam diceret, hominisq; acumẽ ¶ nomini consentaneum, esse planè *Aquilinum.* Et certè talem oportuit esse eum, cui iam, vt Ænææ olim, tam strenuorum fratrum

¶ *Dictus enim* Aeglionby. AEgle *autem linguâ patriâ Aquilam significat.*

[d] ... stipata cohors foret obuia, Martis
Progenies, septem numero, septenaq; tela
Conyciunt ...

[d] *Virg.* Aeneid. *lib.* 10.

tam spectatâ virtute, peritiâq; Antagonistæ omnes, vt septemplici *Aiacis* clypeo munitum facilè agnosceres,

[e] qui nisu immotus eodem
Corpore tela modo, atq; oculis vigilantibus exit:

[e] *Virg. Aeneid. lib.* 5.

Hollãdus enim, *Gordonius, Fieldius,* & *Riuius,* primæ Theseos propugnaculum oppugnant. Secundę, *Thomsonus, Hardingus, Atrayus,* tanto omnes impetu & telorum

lorum acumine, quanto dīa veritas, etsi vinci nescia, obrui tamen poterat, nisi tantum propugnatorem inuenisset; adeò vt quum eruditionis eximiæ fructum semper vberrimum singuli percepissent, tum nullum vnquam splendidiorē, quàm quòd vnico hoc negotio duo reportârint splendidissima præmia; alterū, quòd Regem (quo nunquam melior) intimâ conspicuâq; voluptate perfuderint (quid enim apud bonos optabilius, quā in cōmunē gaudij sui fontē aliquod vicissim gaudiū regurgitare?) Alterū, quòd apud Regē (quo nusquā doctior) non modò censuram, & quasi limam ferre potuerint, sed benignissimam etiam existimationem, & amplam laudem referre. Neq; verò quis expectet aut hîc, aut in sequentibus prolixam argumentationum replicationumq; seriem contextam; eā propter multiplicem varietatē, (quæ ipsa volumen iustum expeteret,) historiolæ huius angustia non admittit; quantò minùs orationis meæ, quinimo & pectoris mei, angustia cōplecti potest illas in Rege, &, vt veré dicam, Regum miraculo, immensas laudes, non modò inauditi candoris, quo literarij Athletæ tantum & tam benignum approbatorem habuerunt, sed etiam eruditionis admirabilis, cuius et hoc tempore, & etiam deinceps sæpiùs in omni genere scientiarum, *Theologiâ, Medicinâ, Iurisprudentiâ, Philosophiâ* tam illustria è sublimi solio testimonia exhibuit, vt parca iam nimis videri possit ea *Mercurij* gloria, quâ, quòd Rex, Philosophus, Theologus esset, *Ter Maximus* dicebatur; adeo vt iam eximij literarū Professores, qui tam prępotenti Auditore beatos se censebant, tam pręcellenti Doctore se iudicarēt beatissimos. Nec enim vllum argumenti iaculum iam

contortum est, cuius ille vires subtilissimè non pensiculârit, vt quem tacentem summáq; Maiestate assidentem, *Magnum* putares *Alexandrum*, eundem loquentē maiorem crederes *Aristotelem*? Aristotelem dico? id quidem magnum; id tamen (nec tamen assentor,) nihilum: ausim enim asseverare, quantū recondita Theologiæ mysteria minutijs Philosophiæ anteponuntur, tantò Regem, Theologorum Principem, Principi Philosophorum anteferendum.

Quum *Iacobū* sacrâ manu Sacra Biblia è solio solicitè pervolventem contuerer, quum citata vtrinq; testimonia accuratè excutientem, quum argumenta obiecta solidè refellentem, videre mihi visus sum, aut *Mosem*, vt sceptro, sic eloquio, Pastorē populi, aut *Davidem*, quum Prophetam, aut *Salomonem*, quum ageret Ecclesiasten. Si quis nimiùm me adulatoriè in tanti Principis laudes lascivire censeat, aut grandiori oratione vti, quā res meretur; intelligat is, (vt olim de *Crasso* & *Antonio* dixit [f] *Cicero*) *se ex ijs esse qui aut illum non audierit, aut iudicare non posſit*. Cuius ex divinis sermonum areolis, si quos coliegero flosculos, aut currenti potiùs pollice decerpsero, vt ei, etsi nequaquam parē gloriam tanti ingenij sublimitati, at pro meo tamē studio meritam gratiam debitamq; referam; prudens facti mei interpres id mihi indulgebit non invitus quod de eodem [g] *Crasso* à se descripto postulat *Marcus Tullius*, *vt maius*, *atque divinius* de Jacobi *eloquijs*, *quàm quantū à me iā exprimitur*, *suspicetur*. *Nec enim quisquam nostrûm, quum libros Platonis mirabiliter scriptos legit, in quibus ferè Socrates exprimitur, non, quanquam illa scripta sunt divinitùs, tamen maius quidā de illo*, *de*

[f] *Lib. de Orat.* 3

[g] *In initio l.* 3. *de Orat.*

de quo scripta sunt, suspicatur; quod tantò magis mihi postulandum est, quantò, & scripta mea *Platonis*, *Tulliiq;* inferiora, & *Iacobus*, *Socrate*, *Crassoq;* sublimior. Verùm enimvero Academiam istam tam devotissimo Mæcenate indignam existimarem, si exemplum hoc tam sine omni exemplo splendidum, totius orbis notitiæ, taciturnitate suâ suffuraretur. Jllud prę cęteris prętererire nō possum (cuius nec vnquam possum oblivisci) quum è Theologis iam opponentibus vnus, Pastorum de invisendis peste laborantibus officium ex eo *Iacobi* Apostoli loco astrueret,[h] *Infirmatur quis inter vos? accersat Presbyteros, &c.* Regem in seipso conspicuū dedisse testimonium illius consilij, quo *Henricum* filium in istoc Libro aureo, & verè βασιλικῷ accendere nititur, vt *in Scripturis sacris legendis* (audite hoc Pontificij & frendete) *peritus, & expeditus Textualis esse satageret*. Loci enim citâ manu adinventi, & altâ voce prælecti circumstantias omnes tam Theosophicâ indagine vētilauit, vt *Divum Iacobum*, Iacobi Diui oraculum enucleatè exponentem, maxima cum voluptate, sed incredibili admiratione suspicerent Academicorum etiam doctissimi.

[h] Jacob c 5. 14.

Ea *verò* omnia quæ sacris literis continerentur, ut nō hominum, ita nec omnium temporum propria censenda esse *monuit*. Eā quidem fuisse temporum Apostolicorum conditionem, propter miraculosæ charisma sanationis, quo tum Deus Filij sui nascentem Ecclesiam confirmare voluit, vt presbyteri tunc tem-

" temporis, quosvis morbis decumbentes,
" non modò sine suæ salutis periculo, sed cum
" istorum etiam frequenti revalescentiâ inuise-
" rent: et istis idcircò seculis, vnctionis symbolũ
" quàm quotidianum, tàm etiã fuisse salutare.
" Istarum verò ceremoniarum necessitatem ab
" his Ecclesiæ nostræ tẽporibus tantùm abhor-
" rere, quantùm à primitiuâ istâ miraculorum
" frequentiâ longissimé recessimus. *Vnde evi-*
" *dentissimâ rationis luce ex ipsissimo contextu compro-*
" *bavit* hanc Apostoli præceptionem Ministris
" nostrorũ temporũ non competere, eò quòd il-
" li, de quibus Apostolus loquitur, accersebãtur
" quidem vt precarentur, sed vngebant vt sana-
rent. Quæ ratio evidentissimè evincit vnctio-
nis Pontificiæ sacramentum huic loco inniti
nullo modo posse, cum ipsi Pontificij agnos-
cant se non vngere vt ægrotos sanarent, sed vt
morientibus viaticum exhiberent. Illud enim
sanationis donum cum iam (etsi non rarò se
habere [i] mentiantur fanatici homines) non
habeant, ideo prçceptum hoc presbyteros ac-
cersendi extraordinarium fuisse, & ad nostros
iam minimè pertinere, nisi forté se etiam cor-
porum medicos profiterentur, qui esse debeat
a-

[i] Historiæ Iesuit. de rebus Indicis Petrus Maffeius & Epist. Iaponicæ Nec certè ratio fert vt Iesuitæ sacrificuliq; sperent vnctos suos evasures manũ Dei percutientem, quũ vncti ipsius Dei, ægrè possint evadere manum Iesuitarũ Sacrificulorũq; percutiẽté.

animarum. Nam vtriuſq; etiam Medicinæ peritiam habuiſſe illius ſeculi Preſbyteros mihi pluſquam probabile videtur, (et de Divo Luca, Medico ſimul & Evangeliſta, plané coſtat) quandoquidem vt tempora tum erant, quum nullum vnquam capitalius odium eſſe poterat, quā de Religionis cauſa inter Ethnicos & Chriſtianos; certiſſimi res erat periculi, ſi fideles, morbis affecti, ſe vitamq; ſuam infenſiſſimorum hoſtium curæ cōmitterent Sed æquū potiùs erat, vt qui inter ipſos authoritate & doctrinâ pollerēt (quales erant eorū preſbyteri) iidem etiam vtramq; curam vtriuſq; ſalutis, tám æternæ, quàm corporeæ ſuſciperent: quo pacto ægros ſuos meliùs poterant, aut ad viuendum iterum confirmare, aut ad moriendum (ſi ſic Deo viſum) præparare.

Cui ſolidiſſimo Regis de Apoſtolico ſenſu iudicio, quum iudicium *Sancti Auguſtini* (libro qui *Speculum* dicitur, illud ad ſua tempora accommodantis) modeſtè opponeretur (quanquam *Gregorij* potiùs *Magni*, quàm *Auguſtini* ſcriptum illud fuiſſe oſtendebatur) ſubiecit Regū, vt doctiſſimus, ita mitiſſimus Princeps: Pertinere quidē etiā dū, quantū comōdè fieri poſſit ſine periculo, ſed vt relevarēt orādo, nō vt vngendo ſanarent, quod fieri non poteſt ſine miraculo.

Digna sententia Orthodoxo Rege, hisce præsertim seculis, in quibus post explosa fictorũ Sanctulorũ miracula vetera, nouę succrescũt sanationũ [k] imposturæ, eorũ prę stigijs præsertim introductę, qui se Patres Sodalitij Iesu venditant, vt veros sodalitij Iesu filios procliuiùs fascinare possint, quiq; [l] mulierculis (quas pro studio sẽper complecti solent) corporũ medelã pollicentur, vt earum animas æternùm trucident. Quorum fœdissimis fraudum incantamentis, cæterorum Regum Christianorum Serenitates imponi sibi minimè permitterent, si Britannici Regis in sacris Dei oraculis, idq; [m] Dei iussu euoluendis, exemplum velint sequi, tametsi illius in illorum mysterijs indagandis sublime ingenium assequi desperent. Sed Papa illud prohibet. Vocem Rege indignam! qui iussa Pontificia curet, diuina negligat; scilicet reformidãs ne ab offenso Capitolino Ioue, vel Anathematis fulmine ad ima Tartara pręcipitaretur, vel puluere tormentario sulphureoq; in summũ æthera displodetetur. Sed qui olim *Iacobi Deum* se peculiari titulo vocari voluit, idem, eodem numine, eodem nomine se *Iacobi* nostri Deum esse Tutelarem patefaciet perpetuò, quodcunq; Esauus Antichristianus et Papicolarũ infernale agmen diabolicè machinetur.

At quò rapior? dum recordor officij mei, obliuiscor instituti. Nihilominus illud et iure meo superaddam, quod aureo hic asterisco videtur non indignũ, quodq; & tũ publicè, & aliàs semper priuatim, in Rege disceptante mirari solent omnes, eum adeò veritatis indagandæ studio teneri, vt quũ tantâ sit doctrinæ ingenijq; subtilitate, vt refelli facilè non possit, tantâ tamen sit facilitate vt sibi contradici non modò patiatur facilè, sed etiam

[k] *Quales permultas hîc in Anglia publicis tribunalium iudiciis detectas, egregiè describit Harsnettus libro inscripto.* The Impòsture of the Romish Church.

[l] *Nam earum ferè solarum curã suscipiũt, vt eodem libro verissimè declaratur.*

[m] Deut. 17. v. 19. 20.

etiam cupiat. Nec enim viuimus sub eiusmodi Rege, nec eo seculo, quo tanti sit periculi contra eum scribere (vt inquit ille) qui potest proscribere; at nec illi iam contradicere, qui potest & aquâ & igni interdicere; adeò nostrum hunc Imperatorem alienum esse patet ab ea [n] Adriani Imperatoris, (aliàs non illaudati) morositate, suiq; superciliosâ confidentiâ, quam-propter, veri sæpiùs cognoscendi beneficio se priuabat; de quo non illepidé Phauorinus, *Necesse est* (inquit) *vt eum omnibus doctiorem agnoscam, qui triginta habet legiones*: adeò procliue est Principibus, non in literarijs modo negotijs, quod fortè leuiùs, sed in arduis etiã Reipublicæ consilijs sibi præ sui pręfidentiâ, veritatis assequendæ opportunitatem præcludere.

[n] *Aelius Spartianus in vitâ Adriani.*

Verùm *Cælo iam* ferè *medium sol igneus orbem Hauserat*, ideoq; toto disceptandi negotio, non minore cũ gloriâ omnium Actorum, quàm cum voluptate Audientium exantlato, visum est Pereximio Procancellario (cuius id, vti diximus, munus) receptui canere, & (pro more Academiæ) totam controversiam suo calculo definire; ne cui fortè auditorũ illud contingeret, quod [o] *Sulpitio*, & *Cottæ* attribuit *Cicero*, qui auditâ subtili *Crassi* & *Antonij* concertatione, hæserunt animis penduli, dubijq;, eorum vtri credendum potiùs esset, an eorum neutri. Cujusmodi scrupulum omnem & orationis gravitate, & iudicij, doctrinæq; (quibus plurimũ pollet præstantissimus vir) soliditate, ita penitùs exemit, vt meritò primas in Academicâ dignitate ei delatas omnes agnoscerent, in quo, omnium non scientiarũ modò, sed & virtutum primas conspiciunt. Omnia verò illa Angelos atq; Sanctos invocandi nugamenta ita

[o] *Lib. 1 de Orat*

conspectui omnium, explosuiq; exposuit, & Pontificũ Romanorum (qui istum Cœlitum cultum, quasi præcipuam Religionis suæ Arcem, mordicùs tuentur) vafritiem avaritiamq; strenuè detexit, vt non modò Romanam illam *Sanct-Angeli* Arcem cum [p] *Borbonio* iterum obsedisse censeres, sed etiam eandem, & in eàdem vnà inclusum Pontificem, funditùs evertisse. Ea verò beata prædicauit regna (quæ autem illa si non nostra?) quæ, vt Vnũ Deũ vnicè colunt, ita ab vno Deo amãtur vnicè & coluntur; quæ & pacẽ stabilẽ, & religionẽ purã possident; quę cùm Literarũ tùm Armorũ gloriâ florẽt; quę (quod omniũ ferè caput est felicitatũ) Rege fruũtur potentissimo, tamẽ pacifico; rerũ omniũ copijs florentissimo, tamen viuendi moderato; maiestate, & splendore supra summos, facilitate tamen, & affabilitate infimis pari; Rege deniq; Pijssimo, & piorum fautore; Doctissimo, & Doctorum summo Mæcenate; hoc est *Iacobo*, hoc est nostro. Ita actis, Deo pro tanto Rege, Regi, pro tantâ clementiâ, patientiâ, cãdoreq; gratijs, quę concipi potuerunt, maximis, voluptate incredibili perfusis omnibus, antemeridiani negotij pensum absoluitur, Regemq; omnes omnibus felicitatum votis, vnanimiter ingeminatis prosequuntur.

[p] Guicciard. l. 8

Ille verò, qui nullas vnquam dapes sibi censuit iucũdas, nisi quæ literarum sale condirentur, præteritæ voluptatis recordatione, & gratâ futurę expectatione accensus, longâ se morâ distineri non patitur; vt qui ab epularum lautitijs festinando, eodem se esse animo proderet, quo fuit *Alphonsus Arragonius* consuetã epularum horam differendo; quo tempore, consimili eruditorum colloquio diutiusculè intentus, cum ab esuri-

entibus Aulicis moneretur se ad mensam expectari, *nequaquam*(inquit)*hæ enim mihi dapes, hi convivæ*; sensitq; multò iucundiorem esse gustum ferculorum, quibus anima alitur, quàm quibus gula saginatur.

Theologia quidem anima animæ, Iurisprudentia anima reipublicæ, & *Iacobus* qui vtriusque saluti prospicere se debere intelligit, vtriusq; artes studio, quanto potest, maximo, & amore affectat. Itaq; pomeridianas horas Cæsarei juris Professoribus impendit, assidentibus à sinistrâ, Reginâ fœminarum optimâ, & *Henrico* Principe; à dextrâ, Legatis vtrisq;, circumquâque Heroïnarum & Procerũ, cæteroq;, vt diximus, cœtu spectabili. Prodierunt tum è reliqua Jurisperitorum familia, sex lectissimi purpurati; D. D. *Byrd*, è *Collegio Omnium Animarum*, D. D. *Weston* ex *Æde Christi*, D. D. *Martin* è *Collegio Novo*, D. D. *Hussay* Principali *Aulæ Magdalenæ*, D. D. *Budde*, è *Collegio Magdalenensi*, D. D. *L. Loyd* è *Collegio Omniũ Animarum*, vires suas experturi omnes aduersùs Clarissimum virum, D. D. *Blincoe*, *Collegij* [q] *Regalis Præpositum*, Respondentem sub præsidio *Alberici Gentilis*, Regij Professoris, plurimâ (scripta eius testor) literaturæ varietate refertissimi. Theses duas proposuit Opponentiũ meritò primus D. D. *Byrd*, his Hypothesibus (more Jurisperitorum) descriptas. Primam

[q] *Vulgò* Aury-al *dicitur, fortè quasi* Aul-roy-al; *nã et Collegium Regale, & Aula Regalis, olim dictum ab* Ed. 2 Fundat. *inde est quòd in chartis fundationis* Colleg. Regin. *legitur, fuisse anteà Collegium Oxon. Regio nomine, sed Reginæ nullum.*

Caius, Civitatis Papiensis Civis, cuidã Iulio concivi suo obuiàm factus, cumq; maximo impetu, gladio districto adortus fuit ab eodem Iulio, se contra vim illius defendente, interfectus, præsente tunc fortè, atq; inspectãte illius Civitatis Iudice. Paulò pòst, cum de hac cæde in iudicio quæstio esset, prodierunt quidam Testes, integræ

opinionis & famæ, qui prædictum Julium & insidias fecisse Caio, & vim priùs intulisse testarentur. Quæritur

An prædictus iudex ferre sententiam debeat secundum probationes in iudicio deductas, contra veritatem sibi privatim cognitam? Affirmat Respondens. Secundam,

Inter duos Reges vicinos diuturno bello inter se contendentes, induciæ nuper factæ fuerunt; quibus inter cætera cautum erat, vt vtriusq́; regni subditis liceret in hostili territorio tutò versari, vsq́; ad certum diem in dictis inducijs nominatum; ita tamen, vt si post illũ diem quisquam ibi alterius ditionis subditus maneret, occidi iure ab illius loci incolis posset. Quidã cum ante diem præstitutum ad suos redire parârat, & conductâ navi, ab hostili portu soluisset (quoniam alia recedendi via nulla erat) in eundem portum, vi tempestatis subitò exortæ, reiectus erat, ibiq́; manere coactus, donec dies in inducijs expressus elaberetur. Quæritur

An iste alienus, & hostis, contra ius induciarum priùs pactarum in hostili portu adversis ventis detentus, iure occidi ab illius loci incolis possit?

Negat Respõdens: & oratione facundâ (quâ facultate plurimũ polluisse semper habitus est,) omnia rationũ pondera, judiciorum exempla, Jurisperitorum testimonia, adeò copiosè luculenterq́; congessit, vt nullã contrà proferri censeres potuisse, vel speciem rationis, quâ, sententia tot propugnaculis communita cõvelleretur. Atquî quid adeò munitum, quod Jurisperitorũ machinæ, & ingenia non labefactent? ita sit, vt dum acutissimi Opponẽtes vtrinq; argutiarũ suarũ impetu &

Jn-

ingenij quasi fluctu Decumano irruunt, Iurisconsulti, qui aliorum contentionibus terminos imponunt, suis item videantur non posse. Quod, cum in alijs eorum litibus leuioris momenti frequens sit, in istis tanti momenti controuersijs contingere mirum videri non debet. In quibus, duo quę sunt in rebus humanis maxima, quasi die dicto, litigant pro Tribunali; Lex, & Æquitas; Cōscientiæ rectitudo, & Iudicij; bonus Ciuis, & bonus Vir; & (vt verbo dicam) salus hominis, & salus Reipublicæ: quæ cum coniuncta sint, mutuâq; inter se concordiâ consonantia, reos ab iniuriâ, Iudices à scelere immunes reddunt, vtrosq; verò calamitatibus inuoluunt, si inuicem distrahantur. Quæ enim homini acerbior laniena esse potest, quàm cum [r] *Metio Suffetio*, opinionū quasi bigis membratim distrahi, dum hâc, Lex ciuitatis, illâc, naturæ te incitet; hâc Regis, illâc Dei, te solicitet, & discruciet offensio? Hæ enim in vtrâq; Thesi distractiones officiorum obuersantur; quorum iam æquabilitatem, quò acriori disceptandi contentione Cæsarei nostri concertatores inuestigant, eò profundiùs in *Democriti* puteum veritas demergitur.

[r] *Liv.l.1.*

Sed ecce nobis è machinâ verè Iouem. Non enim interea Auditor parum attentus sedet Iacobus; at nec Auditor tantùm; omniaq; non *Iustiniani* supercilio, sed iudicio librauit suo, docuitq; oratione & frequenti, & ex conditissimis Regiæ sapientiæ thesauris depromptâ, sublimius quiddam esse intellectus donum, quo cælitùs imbuit Deus pectora eorum Regum, quos charos habet, quàm quod nostri ordinis homines, quantiscunq; aut ingeniorum, aut industriæ viribus assequi possint, etiamsi doctissimorum omnium monumenta

suis

ſuis lucubrationibus expilarior.

Teſtor te Ipſa veritas (*cuius ego veſtigia ſemper adoro*) tantùm abeſſe quicquam vt Regijs (ne dum alterius cujuſcunq; lectoris) auribus dem, vt contrà videam mihi impenſé metuendum, ne tantum in tanto Monarchâ literarum ſplendorem, cognitioniſq; varietatem, orationis meæ maculis potiùs obfuſcem, quā coloribus depingam. Hoc mihi (ſcio) tota apud nos cohors Cæſarea ſuffragabitur, de ea, quæ tum agebatur, quęſtionū materiâ, nihil vnquam ab ijs, qui inter ipſos totas familias ducunt, aut ſcriptum aut dictum fuiſſe, ad inſtitutū accommodatiùs, ad rei varietatem exquiſitius, ad Reipublicæ vſum opportuniùs, ad Juriſprudentiæ ſenſū ſubtiliùs, ad legum moderationem ſalutariùs, ad omnium rerum, hominum, temporum, neceſſitates ſubleuādas validiùs, quàm quod iſtoc die auribus ſitientibus, oculiſq; præ animorum gaudio planè lacrymantibus, ex iſto inexhauſto eruditionis fonte hauſerunt. Tum præcipué, quum animaduerteret ex Diſputantium vtrinq; deciſionibus, non modò Iudicem in duo diſcindi, ſed veritatem etiam diſcerpi, niſi ipſe propitius ſe Sequeſtrem immiſiſſet, eamq; vtriſq; ſubduxiſſet, [f] *Philippi* illius more (etſi maiore cum laude) qui Arbiter factus inter duos Thraces, Regnum vtriſq; abiudicatum ſibi reſeruauit. Etenim ſententiæ ſuæ oraculo ſic ſtatuebat: Nec hinc conſcientiæ notitiā negligendam, nec illinc legis præſcriptum violandum fuiſſe, quorum anteà alterum inevitabile videbatur. Siquidem Iudex (*inquit*) duplicem ſuſtinet perſonam, vnam publicam Iudicis, alteram

[f] *Juſtin lib 7.*

teram privatam hominis Christiani. Quâ Iudex est, iuramento Regi tenetur secundùm legem iudicare; quâ Christianus, Deo obligatur iudicare secundùm conscientiam. Quòd si aliquando contigerit, vt vtrumq; præstare nequeat, eò quòd probationes afferantur contra veritatem privatìm sibi cognitam, oportet inprimis omnes aggredi & tentare modos, quibus investiget veritatem, & retegat testiū falsitatem, & vtramq; in lucem meridianam (si fieri poterit) protrahere. Sin adeò testes desperatæ sint nequitiæ, & præfracti, vt illud efficere, atq; obtinere non possit, Regem tum demùm scriptis de re totâ certiorem facere oportet, cuius est id officium, vt possit, & debeat, tanquam Angelus Dei, iudicium rectum, & secundúm veritatem ferre: atq; ita, vel iuxta conscientiam suam de re illa statuere, aut aliū in prioris locum Iudicem substituere, eumq; in testem producendum decernere. Atqui si id Regi persuaderi non possit, eam vt provinciam atq; curam in se suscipiat, Iudicem tamen oportet potiùs Iudicis munus deponere, & privati testis personam vltrò induere, quàm contra conscientiā suā iudicare: eò quod ve-

opinionis & famæ, qui prædictum Iulium & insidias fecisse Caio, & vim priùs intulisse testarentur. Quæritur

An prædictus iudex ferre sententiam debeat secundum probationes in iudicio deductas, contra veritatem sibi privatim cognitam? Affirmat Respondens. Secundam,

Inter duos Reges vicinos diuturno bello inter se contendentes, induciæ nuper factæ fuerunt; quibus inter cætera cautum erat, vt vtriusq; regni subditis liceret in hostili territorio tutò versari, vsq; ad certum diem in dictis inducijs nominatum; ita tamen, vt si post illũ diem quisquam ibi alterius ditionis subditus maneret, occidi iure ab illius loci incolis posset. Quidã cum ante diem præstitutum ad suos redire parârat, & conductâ navi, ab hostili portu soluisset (quoniam alia recedendi via nulla erat) in eundem portum, vi tempestatis subitò exorta, reiectus erat, ibiq; manere coactus, donec dies in inducijs expressus elaberetur. Quæritur

An iste alienus, & hostis, contra ius induciarum priùs pactarum, in hostili portu adversis ventis detentus, iure occidi ab illius loci incolis possit?

Negat Respõdens: & oratione facundâ (quâ facultate plurimũ polluisse semper habitus est,) omnia rationũ pondera, judiciorum exempla, Jurisperitorum testimonia, adeò copiosè luculenterq; congessit, vt nullã contrà proferri censeres potuisse, vel speciem rationis, quâ, sententia tot propugnaculis communita cõvelleretur. Atquî quid adeò munitum, quod Jurisperitorũ machinæ, & ingenia non labefactent? ita fit, vt dum acutissimi Opponẽtes vtrinq; argutiarũ suarũ impetu &

Jn-

ingenij quasi fluctu Decumano irruunt, Iurisconsulti, qui aliorum contentionibus terminos imponunt, suis item videantur non posse. Quod, cum in alijs eorum litibus leuioris momenti frequens sit, in istis tanti momenti controuersijs contingere mirum videri non debet. In quibus, duo quę sunt in rebus humanis maxima, quasi die dicto, litigant pro Tribunali; Lex, & Æquitas; Cōscientiæ rectitudo, & Iudicij; bonus Ciuis, & bonus Vir; & (vt verbo dicam) salus hominis, & salus Reipublicæ: quæ cum coniuncta sint, mutuâq; inter se concordiâ consonantia, reos ab iniuriâ, Iudices à scelere immunes reddunt, vtrosq; verò calamitatibus inuoluunt, si inuicem distrahantur. Quæ enim homini acerbior lanienа esse potest, quàm cum [r] *Metio Suffetio*, opinionū quasi bigis membratim distrahi, dum hâc, Lex ciuitatis, illâc, naturæ te incitet; hâc Regis, illâc Dei, te solicitet, & discruciet offensio? Hæ enim in vtrâq; Thesi distractiones officiorum obuersantur; quorum iam æquabilitatem, quò acriori disceptandi contentione Cæsarei nostri concertatores inuestigant, eò profundiùs in *Democriti* puteum veritas demergitur.

[r] *Liv. l. 1.*

Sed ecce nobis è machinâ verè Iouem. Non enim interea Auditor parum attentus sedet Iacobus; at nec Auditor tantùm; omniaq; non *Iustiniani* supercilio, sed iudicio librauit suo, docuitq; oratione & frequenti, & ex conditissimis Regiæ sapientiæ thesauris depromptâ, sublimius quiddam esse intellectus donum, quo cælitùs imbuit Deus pectora eorum Regum, quos charos habet, quàm quod nostri ordinis homines, quantiscunq; aut ingeniorum, aut industriæ viribus assequi possint, etiamsi doctissimorum omnium monumenta

suis

ſuis lucubrationibus expilarint.

Teſtor te Dîa veritas (*cuius ego veſtigia ſemper adoro*) tantùm abeſſe quicquam vt Regijs (ne dum alterius cujuſcunq; lectoris) auribus dem, vt contrà videam mihi impenſé metuendum, ne tantum in tanto Monarchâ literarum ſplendorem, cognitioniſq; varietatem, orationis meæ maculis potiùs obfuſcem, quā coloribus depingam. Hoc mihi (ſcio) tota apud nos cohors Cæſarea ſuffragabitur, de ea, quæ tum agebatur, quęſtionū materiâ, nihil vnquam ab ijs, qui inter ipſos totas familias ducunt, aut ſcriptum, aut dictum fuiſſe, ad inſtitutū accommodatiùs, ad rei varietatem exquiſitiùs, ad Reipublicæ vſum opportuniùs, ad Juriſprudentiæ ſenſū ſubtiliùs, ad legum moderationem ſalutariùs, ad omnium rerum, hominum, temporum, neceſſitates ſubleuādas validiùs, quàm quod iſtoc die auribus ſitientibus, oculiſq; præ animorum gaudio planè lacrymantibus, ex iſto inexhauſto eruditionis fonte hauſerunt. Tum præcipué, quum animaduerteret ex Diſputantium vtrinq; deciſionibus, non modò Iudicem in duo diſcindi, ſed veritatem etiam diſcerpi, niſi ipſe propitius ſe Sequeſtrem immiſiſſet, eamq; vtriſq; ſubduxiſſet, [f] *Philippi* illius more (etſi maiore cum laude) qui Arbiter factus inter duos Thraces, Regnum vtriſq; abiudicatum ſibi reſeruauit. Etenim ſententiæ ſuæ oraculo ſic ſtatuebat: Nec hinc conſcientiæ notitiā negligendam, nec illinc legis præſcriptum violandum fuiſſe, quorum anteà alterum inevitabile videbatur. Siquidem Iudex (*inquit*) duplicem ſuſtinet perſonam, vnam publicam Iudicis, alteram

[f] *Juſtin lib 7.*

" rissimum sit, quod quidam dixit, *qui iudicat con-*
" *tra conscientiam, ædificat ad gehennam;* quibus deinde
" subiecit, Nihil iniquius esse, & immanius, quàm
" vt bonorum causæ falsis malorum testimonijs
" æstimarentur: sic enim neminem bonum tu-
" tum esse posse, cum nec Christo ipsi eiusmodi
" testes falsi defuerint; nihilo tamen magis iniu-
" stum illum Iudicem excusari. Deinde verò, quòd illam boni Viri, & boni Ciuis distinctionem lubentiùs à Domino *Gentili* (quo cum honorificè & nominatim extra ordinem compellato, frequenter disceptabat) vsurpatam animaduerteret, quasi liceret cuiquam, vt Ciui bono, agere, quod vt bono Viro, non liceret, eâdē nihilo excusari iudicem probauit; præsertim Quum
" possit, & bonum ciuem, & bonum etiam virū
" præstare alteri cedendo, qui, in locum eius sur-
" rogatus, possit vel secundùm veritatem ex-
" ploratam, vel sanam saltem conscientiā ferre
iudicium; Adeò illud vt verissimum comprobavit quod quidam dixit, *Quid* (inquiens) *fiet de Ciue bono, cum Cacodæmones malum virum ad inferos abripuerint:* quo Iudices istiusmodi admonerentur, ne quid sibi rei sit cum [t] iusto illo, ne aliquando cum [u] Iniusto illo exclamare cogantur, sed frustra, *Peccaui, prodito sāguine innoxio.*

[t] Mat 27.v.19.
[u] Matt.27.v.4.

Quæ omnia (vt omittam alia frequenter summo cū acumine interiecta) tanto cum iudicio elocutus est, quanto credibile est Scæuolam aliquem, aut quodcūq;

aliud

aliud sapientiæ Oraculum, loqui voluisse: tantâ verò orationis Maiestate omniumq; audientium admiratione, quantâ certum est, præter *Iacobum*, neminem potuisse. Quod etsi quiuis rerum æstimator prudens facilè deprehendet ex nudis istis orationis lineamentis (eius enim sceleton tantùm assequi potui, ipsam verò pulchritudinem, & quasi vitam non potui) mihi tamē agnoscendum est necessariò, narratiunculę meæ humilitatem tantùm esse infra rei dignitatem, quantùm aut Maiestas est Regia supra meæ fortunæ conditionē, aut, Regia sapientia extra mei ingenij captum. Quod etiam indicijs non leuibus, in altera induciarum controuersia eluxit. Nam quum rationes vtrinq; prolatæ irreconciliabiles viderentur, adeò se peritum pręstitit, nō modò Iurisperitorum iam decertantium, sed ipsius etiam Iuris Moderatorem, vt quum religioni duceret, aut " Induciarum expressas sanctiones violare, aut " cujusquam (tametsi hostis) vitam temerè impe- " tere, vtriq; periculo medicinam salutarem ad- " hiberi oportere pronūciauerit. Idq; (*inquit*) fa- " cilè comparebit, si aliam esse rationem Princi- " pis sive Iudicis supremi, aliam subditorum, & " Iudicis subalterni, obseruauerimus; ideoq; vt " subditi facere debeant secundùm leges, & sen- " tentiam Principis superioris, ita & Princeps " debet vim superiorem agnoscere, Dei scilicet " manum. Si ergo Induciæ inter me, & Turcam " seu Principem alium aliquem factæ fuerint, & "

 post "

" post induciarum tempus elapsum aliquis quē
" tempestas maris in partes Britanniæ Boreales
" adegerit, ibi inuentus fuerit, si ab incolis ibi-
" dem degentibus dictum induciarum diem
" cognoscentibus, non autem mentem Regis,
" occidatur, non sunt in culpâ, quia superior vis
" semper est agnoscenda, nec ad illos pertinet,
" sed ad Principem strictum ius ex ęquitate mo-
" derari. Iudex autem inferior, hominem ita ca-
" ptum liberare non debet, sed Regis arbitrio re-
" seruare, qui eum potest, & debet seruare. Nam
" Rex ipse debet etiam cedere vi maiori, quæ à
Deò proficiscitur, atq; ita aliquid de iure stricto remittere.

Sed quid ego tam sacra eloquia, tam illotâ manu, tā dispare stylo vlteriùs cōtrectem? Credite, mihi credite, humeros tanto oneri impares meos sentio; nec quicquam magis metuo, quam ne tripodem illum contumeliâ afficiam, cuius Oracula pro ingenij mei mediocritate, amoris veró immensitate laude aliquâ afficere statutuissem. Parcite, verò, mihi parcite, *Florētissimi Oxonienses*, si dum amoris officio, & officij amore abripior, ab ingenio videar derelinqui; subuereor enim, quâ estis in Regem optimè meritum, optimâ voluntatum propēsione et gratitudine, ne vestrum candorem suboffenderim, qui temerario ausu, calamoq; meo (quid enim dissimulē?) verè anserino, eas Regię loquelę laudes profanem, quas ingenio, & acumine Aquilino, ore verò

Cyc-

Cycneo, aut Phœbeo potiùs, cōcini celebrariq; debere censuistis. Quemadmodum enim amatores, Amasias aut Dominas suas tabulis depingi minùs pulchras, quā eas ipsi animis finxerūt suis, ęgrè ferūt; ita, nec ita modó, sed multò etiam ægriùs metuo feretis, eum, quem vos habetis, quiq; vos habet in delicijs, vili orationis meæ penicillo depictum intueri, viuoq; illo succo, & colore denudatum, quo pręsentes pręsentem tantâ admiratione, & quasi miraculi loco habuistis. Testes incredibiles applausus vestri, in Academiâ anteà inauditi, tum verò tam frequentes, vt eloquentē Regem ad singulas penè sententiarum periodos, quasi gaudij vestri impotes, acclamationibus impediueritis. Híc enim illud doctorum hominum *Nil admirari* meritò desijt apud doctos, atq; [x] Horat. epist. l. 1. Ep. 6.

Nunc admirari prope res est vna Numici,

quæ omnium animos eruditorū, quamvis etiam è Sectâ Stoicâ, vel invitos abriperet, vel ex inuitis redderet lubentissimos. Nec enim Academici soli tantę voluptatis impotentiâ superati, sed splendidissima etiam Procerum caterua, venerandiq; Senatores manus suas, habenis Reipublicę moderandis adsuetas, ingentis lętitiæ sensu complodere docuerunt. Et, quod priori voluptati incredibilem fecit accessionem, *Regina Anna*, tanquam altera in medio plaudentium Heroïnarum choro Diana, vnàq; *Henricus Princeps* exultabundus, manus tenellas, & beatas, tanquam communis lætitiæ lubentes testes, crebris splendidisq; applausibus divexabant. Quid plurâ? qui tantæ delectationis impetu non percellitur,

Is mihi dura silex, aut stet Marpesia cautes,

& qui, gaudentibus omnibus, vnà non lætatur, ille per me, gaudentibus omnibus, solus lugeat.

Jstas tandem jucundissimas deliciarum dapes, sole jam ad vesperum inclinato, claudebat doctissimus *Gētilis*, oratione disertâ, quâ, beatam prędicabat jurisprudentiam, quæ tanti iterū [g] *Iustiniani* auspicijs fuerit illustrata. Jurisperitis verò suis meritò congratulabatur, qui tam potentem Monarcham, eo ipso die, non facultatis tantùm suæ peritum, & studiosum, sed sui quasi Ordinis Professorem, & Mæcenatem experti fuerant. Jta, omnibus seriò exultantibus, disceditur.

[g] *Et huiusmodi quidem* Iustini*anum et desideras & iam speras Britannia in legibus* Mu*nicipalibus, earumq; innumeris Professoribus (totius ferè regni hirudinibus) in ordinem redigendis, & reformandis; grauiora enim damna patiuntur sæpè* Ciues *ex ipso iure, quā ex iniuriis quibus propulsandis iura condūtur.*

Sed breuis est intermissio voluptatis, quam statim à Cænâ renovant periucunda Tragœdiæ spectacula, & quasi serię antegressę disputationis condimentum. Fabulæ (quam delecti ex vniuersa Academia adolescentes egerunt) nomen AJAX FLAGELLIFER, titulo ex *Sophocle* mutuato, sed re, tam diversa, quàm idiomate. Cuius argumenti factus est delectus, non tantùm quòd splendidâ, pomposáq; representationum varietate, tantis spectatoribus delectationem affluentē ministraret; sed quòd materia etiam videretur Aulicis; Academicisq; auribus, animisq; perquàm accomodata. Celebris enim representatur illa de *Achillis* defuncti armis contentio, quæ sibi pro militaris virtutis præmio vendicauit *Aiax*: sed obtinuit *Vlysses*, prudentiæ meritò, & literatæ facundię. Victus miles theatrum circumq; omnem furioso complet boatu; Furias euocat; Deos, hominesq; execratur; nihil pręter minas, & vindictam spirat. Sed et vanæ iræ, sine viribus, & vires sine prudentia; inq; domini perniciem cedit ferocia, quam non literarum, & doctrinæ cultura temperat. Post va-

ria

ria furibundi hominis facinora, ovium grege, ducum Græcorum vice contrucidato, ingenti ariete pro *Vlysse* immaniter flagellato, menti tandem restitutus sibi mortem consciscit, dementior quàm quum demens. Domini mortem miserrimè luget *Tecmessa*, sed exultat Vmbra *Hectoris*, quę *Aiaci* infēsissima, Chori pręebebat vicē. Quæ omnia, quàm mirificâ, & aures, & oculos varietate pascerent, facilè non est dicere; eoq; magis, quòd pro materiæ varietate, tota Scenæ fabrica, & artificiosus peripetasmatum apparatus, iterum atq; iterum, mirantibus omnibus, innouaretur: vbi modò *Troiæ*, & littoris *Sigæi* Jdeam viuam cōspexeras, mox syluas, & solitudines, horrenda antra, & furiarum domicilia: hisq; subinde vanescentibus, Tentoriorum Nauiumque faciem jucundissimam inexpectatò contuereris.

ACTA TERTIÆ DIEI.

Ametsi ex istis literarijs delicijs, quibus & diē totū, & noctis etiā ferè medietatem Principes patientissimè impendissent, non modò ad satietatem hausisse, sed ad tædium etiā exhausti videri possent, nisi eorum incredibilis esset erga sapientiæ studia propensio; *Iacobus* tamen, quasi [a] Sol ille, quem in Britanniâ non occidere, aut resurgere retulit *Tacitus*, sed ita leviter tantùm noctû transire, ut finem atq; initium lucis exiguo discrimine internoscas; primo mane presentiæ, fulgorisq; sui Phœbeâ iterum lampade eruditos Phœbi alumnos illustrare statuit. Nam post communem animarum Reiq;-publicæ salutem, ex legibus diuinis, atq; humanis (quæ superioris diei pensa) æstimatam, tertiā iam curam (quæ tamen Academiæ istius, & ipsius naturæ instituto secunda est) corporis saluti, id est Medicinæ, impertiendam censuit; vtpote cui probè innotuisset illius dicti veritas (etsi à [b] naluto nescio quo contorti) quo tria illa quæ possidemus, & quæ nostra dicimus, animam, corpus & fortunas, intelligimus, non ita esse

[a] Tacit. in vit. Agricolæ

[b] clerk. de Aul.

no

nostra, vt arbitrio nostro habeantur, & regantur, sed dependere potiùs animam à Theologorum, fortunas à Jurisprudentium, corpus autem à Medicorum, etsi nō arbitrio & libidine, (vt dixit ille) at disciplinâ tamē, & institutione. Quo in genere cum eos meritò plurimâ prosequamur veneratione, qui ita operam navant suā, vt quàm plurimis prodesse possint, nemo, nisi iniquissimus rerum æstimator, boniq; publici pessimè inuidus, *Iacobo* nostro recusabit immortalem gloriæ aram figere, qui ipse adeò mirabilem in *Theologia*, *Iurisprudentia*, & *Medicina* arcanis peritiam, eamq; planè (si negotiorum immensitatem spectes) divinitus assequutus est, vt si quid fraudis fuciq; in pulcherrima ista studia irrepserit, illud vniuersum, nō modò diuino ingenio possit deprehēdere, sed affectu etiam Heroïco extra ditionum suarum oras amandare satagat.

Jnuaserat quidem gentem nostram Britannicā, exoticis semper ineptijs plus satis addictam, *Indici medicamenti* dicam, an morbi? affectatio; dum omnes pleriq; *Nicotiani fumi* (annon fimi potius?) halitu ita pręgravantes capitis defluxus deuocant, vt eorum cerebra verè levissima, ne ingenioli quidem pondere opprimātur. Homines ipso, quem hauriunt, fumo leuiores; quorum quia perquàm multi, serâ ducti pœnitentiâ, illud de suo medicamento experti fuerant, quod de *Mario, Syllâq;* dictum, *medicinā morbo multò deteriorem*; pharmaci hujus vires, virusq;, subire iam Asclepiadei huius Lycæi examen debere, censuit prudentissimus Rex; vt ita & Regiâ & Academicâ censurâ, & nigri θῆτα adiectione in exilium æternum (si fieri posset) eijceretur. Atq; hanc disquitionem vsui publico indultam voluit;

alteram verò, priuato suo; quanquam & ea maximè in publicis sunt ducenda, quæ vel priuatim ad Principes spectant. Nam quum ea Principis veré boni cura esse debeat, vt Rempublicam, quâ ipse florenti potitus est, posteris etiam suis immortalem transmittat, frustraq; de illa ciuium felicitate consultaturus est, qui de liberis etiam suis, ab ipso ortu, virtute morumque probitate imbuendis, tempestiuè non deliberet, ecquis est qui non istam in Rege optimo, maximam exosculetur curam, qui ne de ipsis sobolis suæ cunis, et vagitibus securus esse potest, nisi omnis, vel leuissima indolis contaminandæ suspicio præcidatur? Hinc istæ emerserunt quæstiones duæ, suo vtraq; tetrasticho explicatæ. Prior, *An mores Nutricum à puerulis cum lacte imbibātur?*

Mores vix Mater, Nutrix minùs inserit; indit
Mos mores; Corpus lac alit, haud animam.
Capra Ioui *Nutrix*, Cyro *canis, et lupa* Proli
Martiginæ, *ex illis num lupa, capra, canis?*

Posterior, *Vtrùm Frequens suffitus Nicotianæ exoticæ sit sanis salutaris?*

Quid censum (vereor ne sensum) insumimus herba?
India, quam mittit, sed minùs inde boni.
Num sani, insani qui fecimus aspida merces?
Quo prosit sanus non habet, æger habet.

Vtrumq; harū splendidâ, copiosâ, eruditâ oratione illustrauit vir perquàm illustris Dominus *Gulielmus Paddeus*, tàm purpuræ Hippocraticæ, quā Equestris balthei splendore nobilitatus; eo quidem nomine nobilior, quòd cum illinc splendentiū Aulicorum, hinc certan-

tan-

tantium Academicorum ordines contueretur, (quorũ vtrorumque gloriâ conspicuus erat) maluerit se eorum numero adiungere, qui literarum, quàm qui fortunæ splendore florerent. Quo facto, & illam prudentis Imperatoris [b] *Sigismundi* sugillationem prudenter euitauit, qui quum *Georgium Fiscellum* & Doctoris, & Equitis vnà insignibus ornatum, videret, Doctorum subsellijs relictis, Equestribus se libentiùs adiungere; *Stultè* (ait) *qui Literis* [c] *Militiam præfers! Nam ego Equites mille vno die fecerim,* [d] *Doctorem vnum ne totidem annis*; & Regis tum præsentis, multumq; *Sigismundo* sapientioris exemplum tum presens pro modulo imitatus est; qui quũ omnes, qui vsquam gentium, Principes gloriâ superaret, gloriæ suæ accessionem non minimã censuit, si Regio diademate laurus Academica emineret.

Et huiusmodi certè propugnatore opus fuit, qui & Eques animosè, & Doctor eruditè (etsi aliàs animo in *Nicotianam* non nimium hostili) impetus aduersariorum tam potentũm sustineret. Erant ij ex omnibus *Aesculapij* filijs purpuratis lectissimi, eruditione multâ, praxi longâ cõspicui. Dominus Doctor *Ailworth* publicâ diu Theoriæ Medicæ Prælectione plurimum laudis cõsecutus. Dominus Doctor *Gwyn* è Collegio *Sancti Iohannis Baptistæ*, Dominus Doctor *Gyfford* è Collegio *Nouo*, Dominus Doctor *Ashworth* è Collegio *Orialensi*, Dominus Doctor *Cheynell* è *Collegio Corporis Christi*, quorum singulorum singulare iudicium ita rerum controuersarum scrupulos, & inuolucra excussit, & acumen, aures, animumq; Regis intelligentissimi deliniuit, vt inde omnes intimâ voluptate perfunderentur

[b] *Aeneas Syluius de rebus gestis Alphonsi.*

[c] *Nam Equitũ, Armigerorum,* Comitum, *Ducum tituli planè militares sunt: ideoq;* Medicus, *aut Leguleius, qui* Eques *audire ambit æq; prudentèr agit, ac si bellator ob rem benè gestam,* Me*dici aut Juridici nomine remunerari cuperet.*

[d] *Hic enim titulus est meriti non gratiæ; ideo qui gratiâ* Re*gum fiunt* Codicillariũ *Doctorum infami titulo notantur ab* Academicis *transmarinis; Oxoniæ* (cerei *dicũtur*, *quia ut cera ignẽ ferre nequit, ita nec eorum imperitia examen, vt in vet. Stat. Oxon.*

 quum

quum Regem ſuum optimum tam intimâ voluptate
perfuſum cernerent. Regis veró ingenium ſolidum à
fumis imprimis abhorrebat, & auditis, ſummiq; iudicij
“ lance perpenſis ſingulorum vtrinq; rationibus; Iſtum
“ *Nicotianæ* ſuffitum, ſeu potiùs fœtorē (ſic enim
“ dici maluit) nullum aut in vſu ſobriorū homi-
“ num, aut in ſchola ſapientum Medicorum lo-
“ cum habere oportere palàm indicauit. In om-
“ nibus enim Artibus & Scientijs certiſſima
“ quædam fuiſſe earum facultatum Principia, &
“ Aphoriſmos, cuiuſmodi, cum in Medicina ab
“ *Hippocrate*, *Galeno*, et alijs tradita fuerint, nihil
“ facilè temeréue oportere admitti in cōmunē
“ medicandi vſum, quod ab eorum ſapientiſſi-
“ mis inſtitutis abhorreat: Iſtorum verò Prin-
“ cipum Medicorum neminem adhuc reperiri,
“ qui fumos (pręſertìm fœtidos) cerebro potiùs
“ noxios eſſe quàm ſalutares non docuerit. Ne-
“ minē autē niſi inſipiētē vſurpare ſolere, quod
“ à nemine ſapienti præſcribi intelligit. Oculus
“ humanus ex fumo lacrymam emittit, & hu-
“ morem; ideóne fumum oculo prodeſſe aſſe-
“ verarem? Præterea, quis eſt qui neſcit fumos
“ in fluorem converti ſolere, præſertim frigidi-
“ tate cerebri accedente, vt videri poſſit, nō tàm
elice-

elicere humorem, quàm efficere? Quinimò " plerunq; fit, vt humor, qui ex se innoxius esset, " nec cerebrum læderet aut vexaret, istius tetri " (& fortè venenati) fumi fuligine intervenien- " te, & prægrauet cerebrum, & malignitate læ- " dat. Quòd si quid aptum ad cerebrum purgã- " dum, & à superfluis exonerandum quæratur, " alia probatissima olim à Medicis præscribi re- " media, aliosq; modos absq; istis fœtoribus, " qui magis noxia inducunt, quàm excernunt; " ideoq; si salutares censeãtur vllis sanis, at certè " nec sanâ, nec sobriâ mente præditis. Quando- " quidem sit cõtra eorum [e] Principia illud hau- " sto fœtore efficere, quod cum bono suaviq; o- dore effici possit. Illud porrò cum altero Me- dicorum principio planè pugnare, qui certis morbis certa etiam remedia præscribunt; nec morbi tantùm rationem habent, sed & tem- poris, quo mederi, & hominis, cui mederi cu- " piunt. Sed nullum vnquam medicamentum " sanis omnibus & insanis, omnibus in locis & " temporibus (*præter Nicotianistas*) vlli vnquam " sumendum putârunt. Itaq; qui hoc faciunt, fa- " ciunt quidem & sine certo commodo, & sine " certo vllo exemplo sed non sine certo fœtore "

[e] *Paulò deterior sed suauior cibus & potus meliori quidem & ingrato præferendus. Hippocr. Aphor. 38. sect. 2.*

 sibi

ſibi ipſis, & nauſeâ aliorum. Cui tamen Regiæ adverſus fumũ cenſuræ, acceſſit quamuìs aduerſa, peropportunè tamen facunda, & ad hilaritatem decorè concinnata oratio, quâ, Opponentium ordine quidem noviſſimus, ſed merito Medicorum nemini ſecundus, *Dominus Cheynellus*, fumi tubuliq́; (quem manû prætendebat) mirabiles laudes, & (præ reliquis omnibus pharmacis) potentem virtutem ad cœlum extulit. Cujus eruditi prudẽtiſſimèq́; temperati ſales, eò magis Regis, reliquorumq́; omnium animos oblectabant, quò liquidiùs indicabant, ipſum tàm animo fuiſſe *Nicotianæ* hoſtem, quàm linguâ patronum; præſertim quum poſteà oſtenderet Medicos noſtros fumi huius rectum vſum à Medicis *Indiæ* (vbi & herba naſcitur, eiuſq́; primò virtus innotuit) diſcere debere; illos autem, etiam quum ipſi maximè fruantur ſanitate, nunquam niſi fumo hoc priùs inebriatos, ad ægros accedere conſueſcere; idq́; lege ſub gravi pœnâ eſſe ſancitum; quaſi eſſet & ægris ſalutare, & Medicis honorificũ, neutri vt ſobriè inter pharmaca verſentur. Cujus veſanæ conſuetudinis commemorationi, [d] *Benzonis* etiam teſtimonio cõprobatæ, ſubjecit Rex: Satis quidẽ apparere, tam barbaram conſuetudinem, non niſi à Barbaris & Indis traxiſſe originem, qui tantam habent peritiam Medicinæ, quantam morum civilitatem. Quòd ſi qui fortè ſint, quorum corpora meliùs videntur ſe habere propter hunc fumi vſum, id non tàm facere ad laudem medicamenti, quàm ad vituperium ipſorum, quorum cor-

[d] *Benzo lib. 1. Noui orbis, c. 26*

corpora ita in barbarorum naturam degenerârunt, vt ijsdem tantùm delectari,& satiari possint, quibus Indi & Barbari. Ideoq; quotquot apud nos sunt Medici Tobacchonistæ, censere se æquum esse, adeoq; percupere, vt in Indiam istã (vnde orti sunt) relegarentur, vbi absq; nostratium hominum contagio aut nauseâ, vnà cum ebrijs istis Medicis liberè se inebriarent, ibiq; deinceps artem suam exercerent.

Reliqua quid morer? aut quid singulorum disputãtiũ laudibus, quas anteà semper maximas meritò compararauerant, nobili tamen istoc certamine insigniter amplificârunt, insistam? Quantò minùs istum in Rege meritó mirando, meritó amando, laudum quasi Oceanum atramẽti atq; encomij mei guttulâ augeri posse sperẽ? Sed nec spero, nec molior. Cupio tantúm cum [e] *Stratone* illo, mundo huic cæculo, nubibusq; ignorantiæ seruiliter obsesso, solem hunc etiam in occidente nostro orientem digito ostentare, quem orientes populi mirẽtur, Principes imitentur. Æternumq; atri, & tetri sunto, & habentor, qui, non tàm cute, quàm corde [f] Æthiopici, Solem, quò magis luceat, eò magis execrentur.

[e] *Iust. lib. 18.*

[f] *Herod.*

Toti huic tandem antemeridiano certamini felicissimè decertato, laudatissimâ oratione, coronida finẽq; imposuit eximius in Medicina Doctor, Professorq; Regius, Dominus *VVarnerus*, qui omnia luculento genio poliuit, quæ aut ad vtramq; Thesin illustrandam aut

tantam

tantam prǽsentiam demerendam quiſquam, etſi auidiſſimus, optaret. In *Nicotianæ* præſertim ſumo denigrãdo felix; cuius infundibulum ſeu fiſtula (ſic enim appellant) etſi iam apud Nobiles noſtros in patrium morem æq; inoleuerit, ac olim apud nobiles *Athenienſes, tibiis inſufflatis canere*, deceret tamen *Alcibiades* noſtros, illius [g] Athenienſis exemplo, noſtraſq; Heroïnas exemplo Palladis, fiſtulas tam deformes, tam fœtidas, tam ſputulentas deſpuere, confringere, abijcere. Quid dico *Albiciadis* exemplo, aut Palladis? Quum domi habeant *Alcibiade* multò potentiorem, doctiorem, ſapientiorem Iacobum, paremq; *Palladi* prudentiſſimã cõſortem, tantæ ſpurcitiei deformitatiſque non improbatores modò, ſed oſores etiam manifeſtos.

[g] *Aul. Gel. li.* 15

Regis ad exemplum cur non componitur orbis?

Archiatri tandem *VVarneri* vota, comprecantis Regi, ne Medicinæ (quam eo die tam ſublimi præſentiæ, orationis, attentioniſq; ſuæ honore affecerat) ipſe vnquam ope indigeret; omnium idipſũ aliaq; omnia felicia cõprecantium vota, ſtrenuè ſubſequuta ſunt.

Partem aliquam (quin immò & omnem) *Venti Divum referatis ad aures.*

Jſtæ dum aurium, animũmq; gratiſſimę dapes Principibus apponũtur in Templo *Beatæ Mariæ*, aliȩ interim ad palatum apparantur in *Collegio Beatæ Mariæ*, quod vulgò *Novum* (etſi reuerâ [h] perantiquum) dicitur; vbi toto Regiæ in Academia commorationis ſpatio, diuerſari placuit *Cancellario Vniverſitatis*, Dynaſtȩ verè magnifico: quiq; iam ſereniſſimos Principes, Legatos, totumq; Nobilitatis comitatum illuc inuitârat. Collegium id à Templo ad Euro-ſeptentrionem mediocri

[h] *Tempore* Ed. 3. *ſed eo loci fuiſſe* Neoti (*tempore* Alvredi) *Collegium, & inde hoc Collegium retinuiſſe Neoti nomen, (etſi propter affinitatem vocis Anglicæ vulgus* Novũ *appellet) refert Foxus in* Mar*tyrolog. Leland. & alij.*

diocri, vltra plateam ([i] *Murilegorum* nominatam) per *Ceruinam* Studiosorum *Aulam*, diuerticulo dissitum, *Gulielmi VVicchami* summi olim Angliæ *Cācellarij*, & *Episcopi VVintoniensis* splendidum opus: Erat is, præter illustrem Doctrinæ gloriam, illius seculi [k] nominatissimus Architectus, quâ singulari peritiâ tantum est & gloriæ consecutus apud alios, & gratię apud Regem suum *Eduardum Tertiū*, vt splendidissima illius ætatis ædificia Regia, arces, propugnacula, quę numero, splē-dore, sumptu, vltra fidē Rex ille optimus, fortissimusq; dicitur excitâsse, [l] huius solius exquisito ingenio, fideiq; ascriberentur; ipsumq; vicissim, à quo sunt excitata, ad ingentes honores excitarent. Quæ vtraq; (vt alia infinita taceā) vnica illa, in Arce *VVindesoriensi* ab illo constructâ, comprobat amphibologia, quam istis voculis insculpi iussit. [m] HOC FECIT WICCHAM quo nomine cū ei ab inuidis apud Regem odium cōcitaretur, quasi Regiæ magnificentię gloriam ad se suffuraretur, eam sapienter æmulorum suorum sycophantiam diluebat, cum Regi responderet, non se scripsisse, quòd ea illustria ædificia fecisset *VVicchamus*, sed quòd ista fecissent *VVicchamum*, eumq; excitâssent ad eam, (quâ tum pollebat) Principis sui gratiam. Nec minorem Architectonicæ subtilitatis gloriam, pietatis verò maiorem multò assecutus est ex ijs, quas sumptu suo literis, religioniq; sacrauit, structuris planè Regijs. Quis enim, nisi Regiæ magnificentiæ æmulus, duo simul ausus esset, tàm immensi sumptus, splendorisq; Collegia moliri, quàm ille *Oxoniæ* posuerit, & *VVintoniæ*, eo animo, vt ex illo *VVintoniensi* refertissimo alueario, perpetuò surrogentur, quot-quot spei sunt optimę, atq; indolis

[i] *A Catis, seu Murilegis dictū* Catstreet, *quāquam non malè coniectant, qui antiquitus Catharinæ plateā dictam putant, & cōtractè Catstreet, quòd ibi olim esset Aula* S. *Catharinæ*

[k] D. Martinus *lib. de vita Wicch. vbi erudité eorum calumniam refellit, qui eum literarum fuiße imperitum, & Mechanicæ tātùm Architecturæ laude cōmendatum vulgārunt.*

[l] *Ideo crederem in eius gentilitiis conspici insignibus (quæ eadem sunt Collegii) inter tres Rosas, binas acuminatim deflexas trabes, quales adhibentur ab Architectis in summis ædificiorum fastigiis,* Cheurons *Heraldi nominā't, & Architecturæ peritiam his denotari agnoscunt.*

[m] *Cāb. in Astra.*

dolis in hoc celeberrimum *Oxonienſe*; In quo ſub vnius *Cuſtodis* regimine, ſeptuaginta ſocij bonarum artium ſtudijs inſudāt, & triginta Symphoniaci, Templū quod ibi conſpicitur auguſtiſſimum, inſigni modulationum æſtimatione nobilitant. Famuli (pro dignitate tantæ fundationis) perquàm multi, reditus etiam pro dignitate tanti Fundatoris perquàm opimi. Totius et Templi, & Collegij ſtructuræ amplitudo, & maieſtas, architectum verè regificum loquitur; & ſubcelſi parietes, altero iam inſcriptionis ſuæ ſenſu ſuperbiunt, planèq; ſine amphibologia iactant, *Hoc fecit VViccham*. Has ille fecit Pyramides, quæ procul aduenis à planicie Boreali oculos tenent. Hanc ille Eccleſiam magnificentiſſimam, pinnarum multitudine, & elegantiâ ſpectabilē. Hæc ille clauſtra ſpecioſa, eruditiſſimorum hominum deambulacris frequentata. Hanc ille triplicem *Bibliothecam*, ornatiſſimamq;, quâ animi ſtudioſis ſaturantur. Hoc ille nobile Campanile, à quo incolis toties mulcentur aures. Hos ille muros (hortos viridaria, topiaria delicata ambitu complexos) quibus vix vſpiam firmiores, quoſq; eo concilio tales ſe feciſſe teſtatur, vt hoſtium, ſi fortè bellum ingrueret, poſſent obſidionem ſuſtinere. Ita ſuos tàm Marti quàm Mercurio voluit eſſe; eumq; in finem duarum turrium eius propugnaculis amplam Collegij aream muniuiſſe videtur; quarum altera aditū ornat, altera ferè oppoſita, propylæum occupat ſublimis Aulæ Regio iam conuiuio deſtinatæ, ad quam amplâ ſpectabiliq; ſcalâ lapideâ aſcenditur. Principibus ingredientibus, Poetarum pio affectu laſciuientium gratulabundæ Camœnæ vndiquáq; muros veſtiunt, & de te, Cæſar Britannice, ſincerè, quod de

In Statutis Collegii.

Ro-

Romano illo dictū hyperbolicè, *Parietes medius fidius loquuntur clementiam tuam*. Cui accessit diserta, seria minimèq; poetica, aut lusoria, amoris gaudijq; testificatio (*nam et gaudiū res seria est*, inquit *Seneca*) quâ Principes aulâ iam potitos accepit Insignissimus Collegij Custos *Dominus Doctor Riues*, primo orationis suæ limine excusationem sui, totiusq; etiam Academiæ pręfigens æquissimam; *Quòd ita nullū vnquam finem dicēdi facerent, sed nouas semper præcedentibus congratulationes adiungerent, serenissimæq; Maiestati Regiæ, quocúnq; incederet, vbicúnq; insisteret, officiosam, & verbosam hanc molestiam exhiberent: cum duo sint, quæ ad id impellant, cogantq;, incredibilis ille in Rege longè optimo virtutum splendor, & immensa beneficiorum, quibus per ipsum fruimur, magnitudo. Altero enim, non nos solùm, quos diuina clementia tam optabili, atq; amabili imperio subiecerit, sed totum ferè humanum genus ita deuinciri, vt exteræ nationes, sedibus suis excitæ, conspectum tam augustæ, tam propitiæ Maiestatis auidè desiderent: Alterius verò seu coruscantibus radijs intimos illum animorum omnium recessus penetrare, eosq; in admirationem tam cœlestiū, et iubaris instar, micantiū excellentiæ rapere, et accendere, quum nec vspiam doctrinæ, virtutis, pietatis, quicquā reperiatur, quod in sacratissimo diuini istius pectoris scrinio sedem & domiciliū nō collocârit; nec vlla vnquā beneficia maiora hominibus concessa viderimus, legerimus, acceperimus, quàm quæ Deus plenâ, et quasi exundanti manu, per aureum istum impluvium in nos effuderit*. Sed istas Encomiasten agendi partes modestè à se, quasi impari tantarū virtutum pręcone, deprecabatur. *Ideoq; multò libentiùs gratula-*

tulandi partibus susceptis, Augustissimæ tantorũ Principum Maiestati aduentum ad magnificum illud Collegiũ congratulabatur; imprimis quidem nomine Illustrissimi Herois, Comitis Dorsetensis, honoratissimi nostri Cancellarij, Summi totius Angliæ Thesaurarij, bonarúmq; literarum fautoris, & Mecenatis optimi, qui tum demum se omnium laborum, vigiliarum, expensarum, quibus ille mirificè hanc Academiam auxit, prouexit, ornauit (et quam marmoream inuenit, auream effecit) se fructum vberrimũ percepisse arbitrabatur, quòd Regia Sublimitas, non solũ Academiam invisere, sed et hanc domum adire, eiúsq; hospitio vti gratiosè dignata fuerit: deinde etiam VVicamicorum omnium nomine, loci, & Collegij illius incolarum, quibus nullus vnquam dies lætior affulsit, quám quo Sacratissimam Maiestatem Regiam, cuius (post Deum) solius munere pacem tranquillam, rerum omnium affluentiam, literis imbibendis otium, & quod caput est, religionem, non minùs à superstitionis fæce, quàm schismatis nouitate repurgatam possident; intra suos parietes, & in istius Collegij præcinctu conspicere daretur. Quæ quum breuitate, & elegantiâ tempestiuâ ornâsset, vota nuncupauit Regi felicia, *vt & vitam longam multâ cum felicitate perageret, & quum naturam viuendi satietate expleturus esset, de Regno in Regnum, sed multò excellentius de vita in vitam, sed multò beatiorem; idest è terris in cælum, ab Anglis ad Angelos transiret, ibiq; coronam gloriæ immarcescibilem, & vitam nullis seculorum periodis finiendam consequeretur.*

Quantùm Rex istius amoris, officijq; testificatione delectaretur, & verbis statìm amantissimis explicuit, & beneficio posteræ diei, quâ clarissimum *Rivium* sibi

à

à ſacris deinceps priuatioribus futurum honorificè adſciuit.

Epularis aulæ, tantis conuiuiis iam beatæ, ſupremã partem Regale ornavit Conopeum; Sacrâq; in medio ad menſam accumbente Maieſtate, à dextrâ, ſed longè ad ipſam Regię menſę extremitatem diſſitus, Princeps accumbebat *Henricus*; cui ad alteram menſæ extremitatem obiecti, aſſidebant Jlluſtriſſimi Legati duo; medioq; à ſiniſtrâ Regis interuallo Reginæ reſplenduit pulchritudo. Totam inde Aulæ dexteram longitudinẽ (quæ planè ſpectatiſſima) Dynaſtarũ, Satraparũq; mẽſa obtinet. Siniſtrâ vniuerſâ, pegmata, & ſpectacula vaſorũ ex auro, argentoq; prorſus Attalica refulgẽt. Ita porrò omnia dulciſſimis harmonicarũ deliciarũ dulcedinibus demulcebant excellentiſſimi Muſici, (qui Cãcellario ſemper in familia) vt non palati modò, ſed & oculorũ atq; auriũ hîc epulas exiſtimares. Jpſã verò epularũ magnificẽtiam inſolentem, ſi tantâ ornare moliter verborum varietate, copiâ, ſplendore, quanto ad ornandam menſam omnia inſtruebantur, metuerem ne omnes mihi verborum apothecæ, & [i] *Apicij* ſcriptoris nunquam famelici nomenclatura eſſet exhaurienda: et ſi non alium orationi meę ponerem, quã magnificentiſſimus Cãcellarius ſuis ſumptibus poſuit modum, modum ponerem nullum. Etenim nullus modus eius vel in Principes officio, vel in Academicos amori; quorum vtrinq; gloriæ, exiſtimationiq; cenſus, ſenſuiq, ſuos omnes lubens deuouet; idq; vel hinc perſpicuum eſt, quòd quamdiu Regium Jubar Academiam

[i] *Scripſit is de omni dapum lautitiâ inſtruendâ libros decem. Quanquã hũc cenſeam alium eſſe ab Apicio illo celebri apud Romanos Gulone, de quo Seneca ad Elbiam matrẽ. Plinius lib 6 hiſt. nat. cap 17. Athenæus lib. 1. & 4. Appian Alex. lib. unũ ſcripſit* περὶ τῆς ἀπικίου τρυφῆς.

 iſtam

iſtam illuſtraret,huius quoq; magnificentiæ ſplenduit fulgor continuus. Non fores modò omnibus apertæ, ſed & menſæ perquàm multæ per varia triclinia omnibus ſine delectu aduenis ſplendidè paratæ; Nobilibus autem Aulicis atque Academicis, conviuiorum perpetuò faſtus adeò Regificus,& ita ſplendidis famulantium ordinibus ſpectabilis, ac ſi non hodiernis tantùm,ſed quotidianis menſis Principes excepiſſet.Nec hiſce contentus, quaſi iſtæ ampliſſimæ ædes pectoris ſui magnificẽtiæ eſſent impares, atq; anguſtiores,quos opportunè menſâ non potuit excipere,eorum domi menſas prodigè ornat epulis, nec vllum erat Collegiũ, quod amoris,atq; honoris ergô, lectiſſimæ Ferinæ generoſiſſimiq; vini copiâ non donavit.Quid autem Nobilibus tantùm hoſpitibus immoror?quum eorum multitudo non minor, quibus maior indigentia; quorum curam adeò piam geſſit Cancellarij Amplitudo, dum munifico ciborum apparatu,eorum multiplices, & ſeriatim diſpoſiti ordines aſſiduè paſcerentur, vt facilè ſit videre,ampliſſimum illius pectus ita *Agamemnoni* devotum,& *Vlyßi*,vt *Iro* etiam ſuus locus, ſuus affectus ſanctè relinqueretur. Neq; hîc quiſquam, niſi invidiâ macilentus,orationem meã increpet,inciletq;, quòd in illius munificentiæ verè heroicæ gratam recordationem verbis prodigendis nõ parcam, qui incredibilibus tum ſumptibus in Academia iſta cohoneſtandâ nõ pepercit. At nec ſumptibus tantùm(quanquam illi & tũ, & ſemper aliàs immenſi;) ſed nec vigilijs pepercit noctû, nec laboribus diurnis,nec perpetuis curis, atq; aſſiduæ ſolicitudini; vt qui putaret æſtimationem iam ſuam ſaluti ſuæ prçponendam,gloriam tamen Academiæ

miæ etiam suæ anteferret. Quæ ejus illustria in Regem officia, in Academiam beneficia, candidissimũ pectus Regium non latuerunt; ac ne alios laterent, Rex, priusquam à mensâ surgeret, magnificum Cancellarium ad se vocatum, poplitéq; prostratum, cumulatissimis gratijs remunerauit, inq; amoris acceptatissimi indicium, Regio cratere, vino spumante provocavit: quem iterũ, iterúmq; à Rege exporrectum, cum submississimè recusâsset, vino, quod, è cratere Regio reliquum, in Scyphum prægustatorium effuderat, genibus aduolutus respondebat.

Rex interim (more suo) quantùm istis tragematis saturatur, tantùm dapum philosophicarum appetitu accenditur, aulicísq; festinationis è convivio insolentiam, & insaturabilem Regis literatissimi φιλομαθίαν admirãtibus, ad Templum denuò conclamatur. Ibi enim Principes iterum expectabantur à sagacissimis arcanorum naturæ indagatoribus, qui duarum iussu Regio selectarum Thesium examen pollicebantur: Primæ,

Vtrùm operâ artis poßit aurum confici?

Spe solâ dives Chymicus, re vivit egenus,
Naturæ proprium dum facit artis opus.
Ars impar, par pœna; Midas res vertit in aurum
Omnes: hic nullas vertit, vterq; perit.

Secundæ,

Vtrum Imaginatio producat reales effectus?

Qualia monstra parit, quot vis phantastica formas?
Quàm vaga fert Proteus, quàm nova Nilus habet?
Concipit Æthiopem dum fœmina mente nigellum,
Ventre simul fœtum concipit alba, nigrum.

Qui-

Quibus eruditus ſubtilitatum inveſtigator, Artium Liberalium Magiſter, *Richardus Andrewes* è *Collegio Sancti Iohannis Baptiſta*, tuendis, ornandiſq; ſufficitur; ventilandis autem Magiſter *Lapworth* è *Collegio Magdalenſi*, Magiſter *Baſkeruile* è *Collegio Exonienſi*, Magiſter *Clayton ex Aulâ Gloceſtrenſi*; Magiſter *Mocket* è *Collegio Omnium Animarum*, Magiſter *Pincke* è *Collegio Nouo*; Magiſter *Boulton* è *Collegio Æneî Naſi*. viri omnes ſelectiſſimi et ſacratioris, ſecretioriſq; philoſophiæ commercio, & inſignibus inſignes: et quos iſtius diei gloria ita inſigniter decoravit, vt illorum laudibus viritim inſiſtere non grauarer, niſi *Cynthius aurem vellieret*. Velleret? imò mihi, Academiciſq; omnibus florentiſſimis mulceret potiùs, animóſq; adhuc ſuauiſſimâ recordatione oblectaret. Nec enim ſatis habuit Rex φιλοσοφῶντης, ſingularum ſubtilitatum, quæ multiplices in argumentando ſe offerebāt, ſcrupulos ſigillatim ſcrutari, eàq; rationum acumina laqueóſq;, qui in alterutra Theſi ingenia vel perſpicaciſſima perplexa tenere poterant, retundere atq; ſoluere; niſi etiam (quo eſt vt erga fumos ita & fucos omnes animo hoſtili) vniuerſa Chymicorum fallaciū auripigmenta igneo illo ingenio difflaret, eorùmq; putrida aurifigmenta Lydio iudicij ſui lapide penitiſſimè probaret, reprobarétq;. Agnoſcebat quidē (quod neceſſe erat)

“ Multorum Principum, Nobilium, Philoſophorum, animos iſtius Chryſopoëticæ poſſibilitatis opinione iamdiu faſcinatos. Veruntamen, ſi eiuſmodi rationibus cedendum eſſet, & Principes eſſe, atq; etiam iam

adeſſe

adesse Nobiles (nominatim Illustrissimũ Academiæ Cancellarium, Regnorúmq; suorum experientissimũ Thesaurarium designans) adesse deniq; Philosophos Academicos, qui priores illos Principes, Nobiles, Philosophos, ridiculè, seriò tamen, delusos, dementatosq; certò scirent. Isto enim argumento ditatum neminem, deceptos fuisse multos, dum id aggrederentur, quod facultatem peritiámq; superaret, non modò hominum, sed & Dæmonum, qui vtcúnq; illudant (quod nunquam non faciunt) credulis hominibus, quos auro supposititio interdũ lactant, aurũ tamẽ creare, aut trãsmutare nõ posse, furto quidem surripere, & é loco in locum transportare, & posse Dæmones, et solere. Multò minùs posse aurum crescendo multiplicari (quod non nemo censuit) ex auri semine in modũ tritici terræ concredito (cuiusmodi semina [k] *Caligula* equo suo Cõsuli facto apposuisse dicitur, & [l] *Aristoteles* circa Philippos & Macedoniã spicã auri creuisse narratũ refert) quod si fuisset verũ, iam pridem habituros nos fuisse, non agri-culturam, sed auri-culturam, omnesq; ad istam colligendam messem cupidè convolaturos. Quæ cum eâ, quæ summè decuit, hilaritate, eâq; fronte, quâ nobis *cælum terrásq; serenat*, prælibâsset; solidâ hâc, accura-

[k] *Dion in Caligula.*

[l] *Libro de Mirabilibus Auditionibus.*

 ra.

ratâq; oratione, vitrea, & figulina omnia Chymicorum chrysibula irreparabiliter confregit.

" Si quis (*inquit*) humano ingenio, aut creari
" aurum putet posse, aut transmutari, illum niti
" oporteret, vel authoritate diuinâ, vel ratione
" humanâ, vel experientiâ. At authoritate diui-
" nâ quàm parùm stabiliatur auri Chymici fa-
" bricatura, nō aliunde opus est quęrere, quā ex
" ijs, quæ legimus in Sacro Codice ipsius Dei,
" quem quum principio *Geneseos* omnia cre-
" âsse didicimus, in cœlis astra, in terris bruta a-
" nimalia, volucres qui in aere, et qui in mari pi-
" sces, sub terrâ etiam metalla creâsse omnia ne-
" cessarió est intelligendum, quia dicitur cre-
" âsse omnia. Quorum in numero quum aurum
" etiam censeatur, quicunq; aurum ex nō auro,
" aut ex alijs metallis facere sibi arrogat, putan-
" dus est partem istius gloriæ, quæ vnico debe-
" tur Creatori, sibi asciscere. Nam quæcúnq; tū
" facta fuerūt, Deo indigebant Creatore, id est
" sapientiâ, & potentiâ infinitâ: ideóq; non pos-
" sunt eadem ab hominibus, quorum & sapien-
" tia, et potestas valde debilis est, denuo fieri,
" aut recreari, licèt ingenio humano permutari
" possint. Nam inter creationem, & trans-
mu-

mutationem plurimum intereſt. Nemo “
enim neſcit ab hominibus fieri ex canabe, aut “
lino veſtes linteas; ex his iterum contritis, “
& confuſis chartam confici; linum autem “
& canaben diuini opus eſſe artificij, non hu- “
mani. Ita aurifices monilia faciunt aurea, au- “
rum nequaquam; Ita & alij rerum externam “
formam, & eam tantùm tranſmutant: Mate- “
riam autem ipſam, naturámq; rerum, & ſpeci- “
em nullo pacto. Iſta enim ſpecierum tranſmu- “
tatio, ſi in metallicis ſpeciebus concederetur, “
cur non etiam in aliis? cur non & hominem ex “
boue, aut bouem ex equo facere poſſimus? ni- “
ſi quòd voluerit Deus vt ex ijs, quæ ipſe for- “
mârit, homini ne muſcam quidem facere poſ- “
ſe concederetur. “

Deinde teſtantur ijdem Sacri Codices, *Sa-* “
lomonem vti ditiſſimum, ita Regum omni- “
um ſapientiſſimum fuiſſe. Quàm immenſâ “
autem auri vi indigebat ille ad Sanctum Dei “
Templum, idq; ex mandato Dei extruendum? “
Quod tamen quanto cum labore, quot an- “
norum expectatione, & quàm longè peti- “
tum, & tranſuectum acceperit, Sacræ Lite- “
ræ loquuntur. At cur non ipſe potiùs feciſſet, “

" si fieri potuisset aurum? Num imperitus erat;
" quem Deus testatur omnium sapientissimũ,
" & novisse omnia ab infima planta ad Cedrum
" in Libano? Illud ergo divinâ authoritate non
" constat.

" At neq; humanâ ratione constat. Nam pri-
" mò cum aiunt mutari posse vt cibum in ali-
" mentum, sic metalla viliora in aurum, nihil
" habet simile. In cibo enim excoquendo cibus
" vt patiens est, homo autem per vim naturalem
" dicitur agere: at in hac transmutatione aliter
" habet, in qua secundùm ipsos, aurum patiens
" est, alia verò metalla agentia.

" Secundò, non potest aliquid crescere, aut
" multiplicari nisi per seminalem virtutem inie-
" ctam in locum à natura fouendi causâ desti-
" natum, tanquam in propriam matricem: pro-
" pria autem auri matrix est terra; ergo extra ter-
" ram nequit fieri aurum, magis quã homo pos-
" sit sine muliere generari, aut quodlibet aliud
" animal perfectum sine fœmina.

" Tertiò, omne naturaliter genitum habe-
" at necesse à Deo tempus præscriptum ad ma-
" turitatem: (vt mulier spatium aliquot mensiũ
" ad vterum ferendum) at isti profitentur aurũ
"

in instanti fieri: ergo naturali rationi non innititur. "

Deniq; nec experientiâ, vtcunq; Regum, aliorúmq; nomina recenseri soleant eorum, qui id aggressi, se tandem deceptos senserunt. At quis vnquam hanc artem, eâdem dives factus, laudavi? Eiusmodi ego novi neminem; at qui inde pauperes sunt facti, constat esse permultos; quod planè auri naturæ contrariũ est: ideoq; consultiùs faciunt, qui ab illiberali hac arte malunt tempestivè abstinere, quàm serò pœnitere. "

Jstam Regis *Platonici*, aut *Platonis* potiùs Regij Theologico-philosophicã orationẽ, quàm arrectis auribus imbiberimus, non sum exprimendo satis; quantiscúnq; phaleris, verborúmq; lenocinijs indulgerẽ. Vidimus, & audivimus in *Iacobo* plus. quàm *Traianum*, in nobis vidit *Iacobus*, gaudio quidẽ, (etsi aliàs dissimiles) plus quàm *Plinios*; quósq; tum vidisti (*Iacobe Cæsar*) exultatione extra se raptos, eosdem gaudia sua *Pliniano* Eulogio ruminantes, bonus ô felíxq; audias. Testis enim ipse es, quæ tum in omnium ore lætitia; *inde resultantia vocibus tecta, nihilq; tantis clamoribus satis clausum; quis tunc nõ è vestigio suo exiluit? Quis exiluisse sensit? multa fecimus sponte; plura instinctu quodam & imperio. Nam gaudio quoq; vis cogendi inest. Num ergo modum ei tua saltẽ modestia imposuit? Nam quantò magis à te reprimebatur, exarsimus; non contumaciâ,* (Iacobe Cesar) *sed vt in tua potestate*

est, an gaudeamus, ita in quantum, nec in nostra; Nam quum merita *Traiani* fiant tua, cur non *Plinij* saltem gaudia, vnà & encomia fierent nostra? Nec tantùm nostra; istis enim in gaudijs suæ etiam partes fuere *Annæ* Reginę, fœminarum optimæ, tantâ consortis sui gloriâ modestissimè superbienti,

[m] *Virg. Æneid lib. 12.*

[m] *Indum sanguineo veluti violaverit ostro*
Si quis ebur, vel mista rubent vbi Lilia multâ
Alba rosâ:

Henrico etiam, Principi iuventutis; qui

[n] *Virg. Eod. lib. de Eumede.*

([n] *Nomine auũ referens animo, ingenioq; parentem*) sacro pij Parentis lateri adhærens, haurientibus oculis futuræ suæ imitationis in Patre exemplum præoccupabat; discebátq; cum erudita turba ijs Parentis virtutibus applaudere, quibus ipse apud eruditos applausum demereri studet:

[o] *Idem. lib. 12.*

[o] *Tu facito mox cùm matura adoleverit ætas,*
Sis memor, & te animo repetentem exempla tuorum,
Et pater Æneas, & avunculus excitet Hector.

Quos dum virentior Nobilitatis flos exultantibus istis gaudij indicijs concomitatur, Senatorum ætate maturiorum humescentes oculi applausuum suorum fidem lacrymarum veritate comprobârunt.

Inter ista ouandi, disceptandíq; molimina, Procuratoribus Academiæ indicatur, à Rege iam statim expectari alteras in Philosophiâ Morũ disputationes, quas, quia dies iam inclinârat, in posteram auroram dilatum iri sperabatur; qui, accepto nuncio, omnia accelerabãt, móxq; ipsis monentibus, eruditissimus Moderator, *Rogerius Porter è Collegio Ænei-Nasi*, politissimâ oratione, multâq; cum laude claudebãt omnia. Jta Philosophiæ

Na-

Naturæ succedit sororia Philosophia Politiæ; cui procedit patrocinaturus, qui id optimè, & potuit, & præstitit, *Magister Gulielmus Ballow ex Æde Christi*; homo, si quis alius, politissimæ literaturæ, suavissimiq; ingenij; cui compares ascendunt aduersantia subsellia selecti Philosophi, *Magister Iohannes Barcham è Collegio Corporis Christi, Magister Langton è Collegio Magdalenensi, Magister King è Collegio Mertonensi, Magister VVinniffe è Collegio Exoniensi, Magister Iucks, & Magister Thornton ex Æde Christi*; qui sub presidio eximij viri *Magistri Richardi Fitz-Herbert*, Almę Academiæ clarissimi Procuratoris, strenuè vtrinq; feliciterq; ventilârunt binas ipsis à Rege commendatas Theses. Primam:

Maius esse Imperij fines tueri, quàm amplificare.

Quæris Alexander mundos? an sufficis vni?
An facile imperium hic vnicus orbis habet?
En furta! en cædes, mistosq; rebellibus hostes!
An facile imperium hic vnicus orbis habet?
Desine plura tibi proponere, parta tuere.
Non facile imperium hic vnicus orbis habet.

Secundam,

Iustum, & Iniustum non constare solâ lege, sed etiam naturâ.

Est modus in rebus, non vocibus (Athee) peccas,
Dum rectum in solis legibus esse putas.
Id rectum est rectæ rationis; opinio non est,
Sceptice, naturam consule, Scepsis eat.
Si, nisi quæ fuerint positæ dictamina legis
Nulla forent recti; non ita multa forent.

Quæ

Quæ omnia, dũ doctissimus Respõdens omni historiarum rerúmq; vndecúnq; conquisito flore pingeret, poliretq; , dúmq; aduersi pugiles eâdem telorum varietate, ingeniorúmq; acumine, quo ab altero excipiuntur, confidenter irruunt, Rex ita & intentis oculis, & attentis auribus omnia hauriebat, singulorúmq; argumentis præsentissima, accuratissimáq; responsa accõmodabat, vt hoc ipso, non facilitatis modò suæ (quæ plurima est erga eruditos) sed sui etiam de eruditis iudicij illustria exhibuerit specimina. Facilitatis quidem suę, quòd quum ipse optimâ, nobísq; salutari experientiâ conciperet solus, quantum esset, aut imperia amplificare, aut tueri (quorum vtrúmq; felicissimè prestitit, et ô diu, diúq; præstet!) hominum tamen in vmbra Academica delitescentium judicia de rebus Regijs planéq; maximis exquirere, eorúmq; dogmata, rationũq; momenta patienter (patienter? angustè loquor) summa cum voluptate, summa cum approbatione, gratè, gratioséque imbibere et amplecti dignatus fuerit. Iudicij verò, quòd abhorrens à temerario [p] Ducis malè rigidi ingenio, imperitè censẽtis oratorẽ in pacis artibns senescentem, de bello peritè dicere non potuisse; censuerit potiùs politicorum, eorúmq; qui in negotiorum tumultu versantur, facta omnia ad tranquilla Philosophiæ theoremata examinari debere, quàm diuinas, humanóq; generi salutares Philosophorum vigilias à polypragmaticorum somnolento supercilio vilipendi, atq; despui. Et quod adhuc illustriùs Clementiam Regiam studiúmq; erga literatos singulare demõstrat, quum iam advesperasceret, Rexq; et Disputantes, & Academiæ Procuratores ex eorum accelerati-

[p] *Hannibalis Phormionem irridentis.*

one

one animaduerteret solicitos, ne nimiâ totius diei, nũc etiam & noctis molestiâ, Regiâ abuterentur patientiâ, eos lenissimis verbis iterum atq; iterum securos esse iussit, nec pro ipsius tædio, sed pro suo arbitrio & pergere, & consistere. Eorum etiam aliquibus, quibus Procuratorum festinatio, & authoritas vocem præciderat, Regia patientia, & authoritas reuocauit. Ita finem sermoni suus cuiq; pudor, non tua (*Iacobe*) superbia fecit.

At diuini sermonis tum tui, quem aut laudandi finem, aut initium exprimendi reperiam? Mirum esse dicerem (si quid in te mirum esse posset) nihil à quoquam produci potuisse, atq; vrgeri, etiamsi summam ex lõga meditatione subtilitatem adeptum, cui tu subitaneo responso non æquè satisfeceris, ac si longè anteà cogitationum nostrarum penetralia perspexisses. Mirum esse dicerem, nihil esse in vniuersis diuini *Aristotelis*, Principúmq; Philosophorum scriptis ita arduum, atq; reconditum, cuius omnes obscuritates, quotquot tùm aut causę natura, aut disputantium acumen obiectauit, diuini ingenij tui luce non illustraueris: omnésq; scrupulos amoueris, ac si non tantùm sacris eorum vigilijs totam ætatem impendisses, sed Pythagoricâ etiam παλιγγενεσίᾳ eorum animas sensúsq; omnes in Augustum pectus tuum transtulisses. Quibus ingenij tui virtutibus hanc etiam pietatis (tanquam comitem, aut ducem potiùs) annectere solenne habes: dum ita omnia Philosophiæ placita ad rationis limam trahis, vt rationem etiã ipsam Sacrâ Templi staterâ, hoc est diuino verbo approbandam esse censeas, aut alioquin respuendã. Hęc enim omnia nobis præstitisse visus es, quum in Iustitiæ norma disquirenda, fontem quidem ipsum in Deo indigitasti;

" gitasti. In rebus autem ipsis, aut hominibus eà
" tenus quicquam esse iustum, quà cum diuinæ
" voluntatis, Iustitię́q; idea conforme sit. Illius
" enim fontis guttulas, & quasi genuinas notiti-
" as inditas esse etiam hominum improbissimo-
" rum mentibus, etiamsi alio naturæ vitio tenu-
" es isti igniculi opprimantur. Inde quidem fie-
" ri, vt ab *Aristotele* in *Politicis*, latrocinium, e-
" tiam quo victus quæritur, numeretur inter ea
" quæ naturâ duce fiunt: sed aliud naturale esse
" ex affectu sensuum, aliud ex lege rationis; af-
" fectus incitaméta plerúnq; esse naturę vitia; ra
" tionem autem, (nisi deprauatam) vitia naturæ
" corrigere, taliq; ratione latrocinium iniustum
" iudicari: Annon & illuc spectabat memorabilis hac in re conciliatio et *Theologicæ* veritatis, cum Philosophica, & *Aristotelis* secum ipso; qui totam hanc naturalis notitiæ doctrinam visus est demoliri, quum animæ primò infusæ omnes prorsus rerum notitias abnegaret, & tanquam abrasam tabulam, nudámq; proponeret? Sed quum tu ingenij tui omnia penetrantis cuspide inter notitias rerum, & rerum species discreuisses & ostē-
" disses Notitias has æqui, boniq; iudicandi, no-
" bis à Deo naturaliter inditas, tanquam lucem
" quâ videmus, nō tanquam species, quas vide-
" mus, quis non statim agnouit *Aristotelem*, & speciebus

ani

animam nudare potuiſſe, & genuinis tamen notitijs veſtire? Quid autem aut ſubtilius, aut ſanctius, quàm quum Iuſtum ex pręcepto Dei, et iuſtum ex pręſcripto naturę, etiam tum, quum maximè pugnare videbãtur, fœdere reconciliaſti? Ita enim in *Abrahamo* filium *Iſaacum* oblaturo pugnâſſe præceptum naturæ, quæ prohibeat patrem interimere filium, cum præcepto Dei, qui iubebat; vtrunq; tamen præceptum iuſtum: Nec " enim Abrahamum obtuliſſe, quà pater erat " crudelis filio; ſed quà ſeruus erat fidelis Deo; " Deum autem eſſe ſupra naturam, ideòq; præ- " ceptum naturæ cedere oportere præcepto " Dei, idq; naturam ipſam præcipere, vt Deo na- " turę pareamus. Neq; tamen voluiſſe Deum fi- " lij ſanguine paternas manus maculari, ſed (in " probationem tantùm amoris ſui) experiri, an " in omnibus, vt oporteat, Deo obtemperare " vellet. Verùm vt amantibus diſcedentibus, ea verba, " quæ ſunt nouiſſima, hærent in animo diutiſſimè, ſæpiſſiméq; reuoluuntur: ita ſi quid vnquam diuiniſſimorum ſermonum tuorũ nobis ex animis elabatur (quod nunquam futurum audeo vaticinari) illud tamen elabetur certè nunquam, quod aut ex inſtituto tuo, aut ita potiùs linguam dirigente Deo (qui tibi ſemper in pectore vicinus) ad extremã cataſtrophen (tãquã poſt cõuiuiũ placentam) diſtuliſti, & pientiſſimarũ virtutũ tuarũ, etiã noſtrarum expectationũ, quaſi Epitomen æternâ memoriâ retinendam reliquiſti. Iſtiuſmodi enim nobis vi-

"sum est, quum de acquirendis tuendisq; imperijs
"ita definires, siue pace vivitur, siue in bello,
"sive Regna quærimus, siue parta tuemur,
"illud solum Regibus magnum gloriosumq;
"solumq; Rege dignum haberi oportere, quod
"vera cum virtute coniunctissimum sit. Nec eo
"in genere quicquam anteponendum esse pię,
"tranquillæq; Rerumpublicarum, & bonorum
"civium tutelæ; quâ fiet, vt non Respublica mo-
"dò civibus, sed ciues etiam virtute probita-
"teq; floreant: gloriosum tamen esse Regnorũ
"etiam acquisitionem, modò justam; iniustam
"enim non Regum esse, sed latronum; eòquòd,
"vt omnibus, ita Regibus inprimis scala virtu-
"tis proposita sit, quâ solâ ad gloriã ascendant.
"Tibiq; idcirco siue in acquirendis, siue tuendis
"imperijs tuis, id vnicè placere, quod, Magni
"Regis *Persarũ* audito nomine, vsurpauit *A-*
"*gesilaus*) idq; te, de te semper vsurpare velle,
"*Nemo me maior, nisi qui iustior.*

Hæc tua tum (*Iacobe* Maxime, Justissiméq;) vox no-
vissima, quâ non tàm indicasti quid omnes de te posteà
expectarent, quàm quod anteà vniuersi sint experti. At
cur ita parcus es laudum tuarũ enumerator, qui mag-
nitudinem gloriæ tuæ, iustitiæ tantùm tuæ magnitudi-
ne metiris? *Nisi te iustior?* at talis nuspiã; potuisses ad-
dere

dere, nisi te doctior, & talis nuspiam; nisi te sanctior, nisi te clementior, nisi te prudentior, & talis, certè talis, nuspiam. Harum enim, aliarúmq; virtutum Regiarum omnium magnitudine, longo interuallo Reges omnes à tergo reliquisti; & quasi in virtutum summo monte collocatus,

Cernis anhelantem dura ad fastigia turbam.

Istis ita, vti diximus, transactis, omnibus iam scientiarum regionibus à Rege, non perlustratis modò, sed eius etiam splendore, & præsentiâ illustratis, quid aliud restaret, quàm vt omnium, quotquot ab initio in palæstram coram tanto arbitro prodierant, Academicorum, etiam reliquorum omnium nominibus, tàm immensi amoris Regij agnitio, quàm gratitudinis, & amoris sui contestatio exhiberetur? Quod, vt publico omnium nomine, ita & à publica persona (is erat, quē diximus, Academiæ Procurator senior) & publicâ omniū approbatione egregiè præstitum. Non quòd cuiusquā (etsi disertissimi oratoris) oratio potuisset eam gratiarum magnitudinem verbis complecti, quam Academici animis complexi sunt; aut Regi eam laudum infinitatem linguâ renumerare, quam ille meritis est consecutus: sed quòd illam in gaudijs Academiæ exprimendis quam *Timanthes* in luctibus *Agamemnonis* depingendis, laudem assequeretur, & eleganter explicaret, quàm gratiæ gratitudinéq; florentissimæ Academiæ essent inexplicabiles. Qui quum publicæ gratitudinis, tùm exprimendæ, nunquam finiendæ, finem faceret, Clementissimus Rex, vt publico etiā testimonio indicaret (quod priuatis colloquijs crebrò inculcaverat) quàm sibi omnia grata, acceptáq; fuerant, & quā

gratiosâ, honorificâq; æstimatione Academiam hanc verè suam complecteretur, vniuersos incredibili attẽtione excitatos compellauit oratione piâ, benignâ, Regiâ; cui dum exundanti lætitiâ inhiamus, eiusdem materiæ vehementiùs intenti, formæ suauitatem penè totam amisimus; sensu tamen (quantum postea recordando potuimus recolligere) ferè huiusmodi.

" PRO conclusione literatissimi huius exercitij, non potestis à me comptam aliquam & politam orationem expectare. Neq; enim vnquam (ita me Deus amet) satis mihi otij fuit cum viris doctis, & disertis colloquẽdi, ideoq; nec disertus, nec literatus esse possum. Si ergo *Prisciano* vestro in his exercitijs vim fortè aliquam, & injuriam intulerim, illud debetis condonare mihi. Hoc tamen à me expectare, & persuasum habere potestis, quòd vt literarum, atq; literatorum omnium semper anteà fuerim, ita & iam sim, semperq; futurus sim *Mæcenas* amantissimus. Quod verò ad illustrem hanc, & egregiam Academiam Oxoniensem attinet, hoc certo certiùs persuadere vobis potestis, quòd ei semper sim futurus propitius. Vos verò purum Dei verbum, vt est apud vos prædicatum, debetis retinere: Ro-

Romanas superstitiones omnes fugere, & fu- "
gare, schismata autem, & novellas opiniones "
renuere, respuere, & aversari. In artibus autē "
vestris, & disciplinis (vt heri vnus ex ornatis "
vestris Theologis dixit) non oportet vos gra- "
dum sistere, sed progressus semper facere, & "
praxin cum Theorica coniungere, vt vita ve- "
stra cum professione vestra semper maneat "
conciliata. Sic & Dei gloriam, & expectati- "
onem meam implebitis, meq; Regem vestrū "
honore replebitis, & gaudio, & vobis ipsis "
fructum vberem facietis, & locupletem. "

Jnde omnes, animis mirifico gaudij impetu cōcussis, longo acclamationum tractu comitātur Principes, accensis funalibus (nam nox satis processerat) discedentes, Aulamq; Regiam repetentes. Vnde mox *Henricus* Princeps à suo Nobilium comitatu deducitur ad *Collegium Magdalenense*, vbi in Aula Collegij publica à *Magdalenensibus* invitatus cœnare decreverat. Supremæ mensæ medium solus ipse occupabat, vnde, quasi de loco superiori, prospicere posset in cæteros omnes, qui simul cœnabant: quorum ordines ita distributi sunt, vt Aulâ mediâ Comites atq; Nobiles discūberent, ad vtraque autem Aulæ latera, studiosi; qui ita tum frequentes aderant, suóq; graduum habitu decenter ornati, vt Princeps eorum multitudine, & ordine plurimùm delectaretur; eósq; omnes pileis (quos gestabant) quadratis discumbere opertos benignè iussit.

Et

Et ne quod eis incomparabilis humanitatis suæ indicium deesset, scyphum vino spumantem generoso arripiens, vnáq; studiosos altâ voce compellans, eorũ omnium saluti propinauit; statímq; omnes in pedes erecti consistunt, donec per totum Aulæ circuitum, suauissimi Principis saluti respondeatur. Nec illud porrò obscurum eximię benignitatis argumentum, quòd Collegium illud consueuerit suum dicere, eiusq; se curam perpetuò habiturum pollicitus fuerit. Qui vicissim, ne quod amantissimi Principis demerendi officium prætermitterent, sedulò curabant, & publici, priuatiq; amoris, quoties se daret opportũitas, exhibebāt indicia. *Pandulphi Colinucij Apologos*, librum manuscriptum auro, & margaritis affabrè contectum, iubente Collegij Præside, tradidit *Gulielmus Graius*, *Arthuri de VVilton Baronis* filius, natu minor, alienum donum Principi commendans illustri oratione suâ; vti etiam *Eduardus Chalonorus*, qui duo insignium, auróq; fulgentium chirothecarum paria, pro vniuersi Collegij voto, et *Richardus VVorslaus* adolescens illustris, libellum exoticarum linguarum versibus eleganter exaratum dono dedit: vt istiusmodi etiam munusculis leuioribus, beneuolentiæ magnitudo æquè facilè conspici potuerit, ac cœli amplitudo fenestrâ, etsi paruâ.

Sed à cœnâ, ad scenam properandum est; quâ loco sueto, Principibus à *Iohannensibus* representatur ANNVS RECVRRENS; fabula iocco Comico, sed pede Tragico, Tragicis enim senarijs ad nouitatem scripta. Scena in formam Zodiaci exactissimè effacta, et Sole omnia Dodecatemorij signa splendido artificio pertrāseunte. Cuius decursu quatuor anni tempestates, quatuor æ-

ta.

tatis humanæ progressus, quatuor humorum corporis varietates, et si quæ vspiam sint varietates aliæ, aut fortunarum, aut ingeniorum, aut amorum, aut ludorum, omnes delectabili harmoniâ in theatrum productæ, & in *Microcosmo* representatę, adolescēte primùm Academico, aliarum deinde omnium conditionum varietatem experiente. Sed quid ego ista? quum ipsa iam è prælo emerserit festiuissima Comœdia: Incepta est, Sole Arietem ingrediente, finita quum Pisces Solis igne coquerentur. Digna quidem quæ toto vertente anno duraret; sed ideo zodiacum suum festinantiùs Sol visus est transiisse, vt Principibus, multo istius diei tædio lassis, quiescendi otium concederetur.

P

ACTA QVARTÆ DIEI.

Ostero illucescenti die, Regi optimo, exhibitos ab Academicis suis ingeniorum fructus benignissimè recordanti, gestit animus ea aluearia contemplari, in quibus apes tam sedulò considerent; & viridaria, è quibus mella tam iucunda legerent. Collegia (inquam) & Bibliothecas, quibus vtrisq; tàm numero quàm splendore, vel inuidiâ iudice, omnes vbivis gentium Academias, *Oxoniensis* longissimè antecellit. Quæ singula, etsi oculos intuentium, et animos illucubrantium, mirificè oblectent, BODLÆANA tamen, quã cum primis inuisere Regi placuit, singulorum et delicias, & vtilitates in se omnes ad commune omnium emolumentum deriuâsse videtur. Ex quâ quota, quantacúnq; gloriæ, scientiæq; beneficia in Academiam redundant, THOMÆ BODLÆO viro Equestris splendoris, sed Regiæ magnificentiæ, literatorum amantissimo, amatissimóq; Mæcenati vniuersa debentur. Nam quo olim augusto loco, nobilissimam illam à *Duce* verè magno *Humfredo Beufortio Kempijs* excitatam audijsset Bibliothecam, ibi cum miserando spectaculo, nihil videret præter araneosos

tanti

tanti monumenti testes, parietes situ sordibúsq; squalẽtes, libuit Heroi, priuato census dispendio, resarcire dãnum publicum, suâq; immensâ munificentiâ infamem eorum memoriam sepelire, qui priuatâ, aut rabie, aut rapacitate, rei literarum publicæ tam pretiosam supellectilem subduxerãt. Nec ita modò beneficus, sed prouidus etiam, ne ista sua consimili vnquam calamitate (quod scelus absit) concuteretur, reditus & opimos, & Regio diplomate in omne æuum constabilitos comparauit, quibus & custodum perpetuâ vigilantiâ (sex enim diei horis intersunt, suúmq; ingressum exitúmq; campanæ sonitu significantes) copiosè remuneretur, & omni temporum iniuriæ occurratur. Sed non est mihi mei tanta fiducia, vt te (Bodlæe) sperem calamo victurum meo. Viues tu satis virtutibus tuis, atq; literatorum gratitudine, quos virtutibus tuis æternùm deuinxisti,

Nomenq; tuum laudésq; manebunt,

quam diu *Oxoniæ* nomen, laudésq; manebunt. Satis mihi sit meo *Mertonensium Collegio* gratulari, cuius per te antiqua gloria reuirescit, quod cum seculis retroactis magnis doctissimorum nominibus floreret [f] *Bacono Burlæo, Occhamo, Scoto, Bradwardino, Suitzeto* Calculatore, *Iohãne VViclefo* (quanta illi omnes Europę lumina?) nostro seculo vnà cum *Henrico Sauilio*, istorum cuiuis æquiparando, te produxerit, qui et eiusmodi doctrinæ eruditissimus es hæres, & eiusmodi doctorum futurus es felicissimus parens. Situm quidem est illud Bodlæi Minerual loco ad lucubrandi secessum peridoneo; remotum enim à Ciuium strepitu, & sequestrium parietũ interiectu, & Collegiorum, Scholarũq;

[f] *Ex Registro Collegij Mertonensis.*

Artium Publicarum adiectu. Inter quæ tamen omnia tam superbâ magnificentiâ altitudinéq; Pyramidum eminet, vt et procul compareat; et ingressis, non modò in civitatem, sed in adiacentis etiam regionis planitiē patentem exhibeat pulcherrimum despectum.

Illuc cum ascendisset verus literarum cultor *Iacobus*, & admirabilem tot milium librorum multitudinem, tot turgentium receptaculorum speciosos ordines, tantum concamerationis ex auro insigniúmq; cōchylijs splendorem deambulando perlustraret, mirari quidem primò hominem tam sumptuosè φιλόβιβλον; sed quum libris, quibus libuit, aliquandiu inhæsisset, manuscriptorum antiquitates quātiuis pretij, exquisitissima Mathematicorum instrumenta, preciosissima omniū nationum, & linguarum monumenta, incredibili & sumptu, & labore etiam à remotissimis mundi partibus conquisita peruoluisset, tum demum tanti Literarum Thesauri magnitudinem æstimare, & Academiæ felicitatem, simul & *Bodlæi* pietatem prædicare. Atq; equidem (*inquit*) à quo Academiam hanc invisi, sedulò perpendi eximios ingeniorū fructus, quibus me Academici toties donârunt, sed ante hunc diem hortum non vidi, in quo crescerent, & vnde legerentur. Effectus huc vsq; vidi, causam iam video, & videndo lætor. Dúmq; intentos oculos conijcit in *Bodlæi* statuam (quā ex alablastro dedolatam, & inductis coloribus viuidè representantem, Illustrissimus Cancellarius benè merito amoris ergô posuerat) suauissimâ allusione ad pientissimum hoc *Bodlæi* opus (linguâ enim Patriâ primæ

tantùm

tantùm literę discrimen est, inter *Bodlæi* nomen, & *Pij*) eum Thomæ Godly nomine insigniuit, eóq; potiùs nomine, quã Bodly deinceps meritò nominandũ esse censuit. Moxq; vetustissimas Sacrorum Codicum trãslationes, manuscripta, quę ibi plurima, pulcherrimaq; (etiam ea quæ seculis antiquis Patrio Jdiomate vsurpavimus) studiosè versat. Exemplaria inprimis Æthiopica, quorum de fide, ac authoritate, aut stabiliendâ, aut minuendâ more suo (i) summo cum judicio discepravit. Vnicam illius de [t] *Gaguino* præ cęteris censuram verè sacram præterire mihi religio est: cuius quum postea libellum titulo invitatus percontâsset, & controversiam Theologicam ([u] si modo controversiam) poeticâ, nõ levitate modò, sed obscœnitate etiam dehonestatam obseruâsset. Equidem (inquit Dynastis astantibus,) non miror hoc genus hominum, controversias eiusmodi in Theologia comminisci audere, quum ausint etiã tam impudicè, profaneq; eas pertractare. Istum enim authorem ita de Puritate scripsisse, quasi eam in titulo tantùm libri reperiri voluerit. Quam scribentiũ lasciviam ita se habere odio indicauit, vt etiam in animo secum sæpiùs statuerit consultius esse futurum studiosis, vt omnes huiusmodi impudici (in rebus præsertim sacris) scriptores, prorsus tollerentur, quàm vt ad ingeniorum, morum, religionisq; corruptelam tolerarentur. Verùm non incommodum forsan esse, dum in istiusmodi Biblophylaceis conseruentur, vbi & librorum improbitas difficulter nocere, & authorum im-

[t] *Gaguinus de puritate conceptionis. impress: Parisiis an. 1497.*

[u] *Nam etiam Pontificiorum pręstantiores nobiscum sentiũt D. virginem in peccato conceptam, ideóq; & Christum Seruatorem suum agnouisse; et cõmunem fuisse Ecclesiæ sentẽtiam ostendunt ipsi Pontificiĩ libello ea de re scripto.*

probitas facillimè deprehendi detegiq; posset. Censurã (inquam) verè sacram, & ab eo pectore prolatam, quod quum ipsum Pudicitiæ (raræ in Aulis Principum virtutis) laude plurimùm celebretur, alios etiam ad omnẽ puritatis æmulationem exemplo suo accendere pervellet. *Gaguinum* verò quis non Veneris sacra potiùs concinere putaret, quam Diuę Virginis Genethliacõ? Cuius ideo [x] versus hîc producendos non censerem, nisi eo fortè animo, quo *Spartani* seruos fœdè temulẽtos liberis suis conspiciendos producebant, vt rei fœditate commoti, ab eâdem discerent abhorrere. Quod eò magis castissimum Regis, & Poetæ etiam Regij animũ offendere meritò potuit, quum eundem poetam cerneret, huic, de Purissimæ Virginis puritate poemati, impurissimum lasciuæ amiculæ suæ encomium subiũgere, quam etiam se Diuæ virginis loco colere (os impudens!) deprædicat. Epigramma enim sic exorsus.

Cum facturus iter Vernonem intraveris Hospes,
Aspice quâ pendet [y] *Diva Maria domo:*

quum mox Hospitę illic, & [z] mores, & membra sigillatim depingeret (carmine lasciuiori, quàm quo chartam hanc polluere ausim) profano disticho concludit tandẽ:

Si me non alio curarum turba vocâsset,
Contemplarer adhuc sedulus ora Deæ.

Quod, quid quæso aliud est (nisi quòd multo peius sit) quàm cùm *Praxitile Deam Cypriam* ad *Phrines* Amasiæ suæ similitudinem pingere? Verùm quid opus est cum Praxitele illo componere? quum etiam passim Jtalici Praxitiles Sanctissimæ Marię vultum exprimere volentes Meretricum publicarum pulcherrimas convocare ausint vt ad æstuantis libidinis flagrantiam purissimæ

[x] *Qualia hæc,* Cur neget alma fides sudoris more liquari, Semina posse viri dum pia vota gerit? Atq; equidem credo (saluâ pietate) Mariam, Pruritu nullo germinis esse satam. Si potis est iactum stertẽti abducere semen, Incubus &c. Nec stat pollutus Oseas Castus in assumptâ dum meretrice coit. & similia.

[y] *Illud erat insigne diuersorii*

[z] Risus, verba, iocos, fulcra, cubile merum &c. Albentes coxas, inguina crura, nates. & veneris- *sed pudet pergere.*

rissimæ virginis imaginem repreſentent. Sed ſolenne eſt Pontificijs *Gaguinos* agere; de puritate Diuæ Mariæ contendere, de ſua ſecuros eſſe, & poſt encomia, (quaſi ſub Inſigni) Sacræ virginis laſciuas Hoſpitas, & ſcortilla, ſolitæ Hyperduliæ ſuæ cultu amplecti: ſic ille nobilis Cardinalis [a] *Iohannes Cremenſis*, qui poſt multas horas pro puritate ſacerdotij contra legitimas nuptias acriter collocatas, noctu ſequenti, cum Meretricula palàm deprehenditur. [b] *Iovinianus* Imperator, quũ Magicos in celebri *Antiochena Bibliotheca* libros deprehẽderet, Reiq; publicę pernicioſos, ipſã Bibliothecã maluit funditus abolere, quã de librorũ pernicie amovẽdâ providere. Temerariũ exẽplũ, idq; propter Græcorum Philoſophorum odium, & ſcurriles iocos pertulit. Sed & ſapientiùs & Sanctiùs *Iacobus Cæſar*, qui ebrietatem excindi maluit quàm vitem, & librorum iſtiuſmodi venena præcaveri, ſed Pharmacopeias & conſervari, & ornari. Idcircò quum vnà mente revolueret, quàm eſſet hic locus opportunus omnium antiquitatũ fidei, veritatiſq; conſeruandæ, quam recentium temporum ſacrilega rabies (vt mundo iam cõſtat) conſpicuis *Indicibus expurgando* conſpurcavit, ſtatuit æternam amoris ſui teſſeram in Academicos, in literas, in veritatem ipſam hîc, tanquam ad ſacram fidei aram, conſecrare.

Nullum ferè eſt ex omnibus Regis palatijs, quod nõ Bibliothecas habeat pretioſis literatæ antiquitatis reliquijs (quantaſcúnq; Regibus anteceſſoribus contrahere licuit) ditiſſimas. Harum omnium copiam *Bodlæo* regificè pollicetur; eas excutere jubet, & ſcrutari; quicquid ibi ſit canicie venerandum, ſcriptorum fide optabile

[a] *Mat. Paris Hiſt. Aug. p. 67. & Fox Martyrolog.*

[b] *Niceph. li. 10.*

bile,rei pretio,hominumq; æstimatione rarum, & singulare(quid autem ibi non eiusmodi?)asportare, inq; hoc mirabile Musarum Gazophylacium properè liberèq;traducere;et ne quid impediat institutum,Regiam hanc donationem Regio sigillo firmatam accipere.Ita qui anteà studiorum otium à Regis imperio, nuper ab eius præsentia studiorum solatium habuimus; deinceps(quod ad pedes Regios demissimè deuoluti gratissimè prædicamus)ex immortali eius beneficio studiorum,et adiumentum,& incrementum percepturi sumus.

Nec vestræ interim obliuiscemur beneficentiæ,*Carole Howarde* spectatissimæ virtutis *Thalassiarcha*,túq; *Roberte Cecile*,alterum iam, post *Gulielmum* desideratissimum Patrem,verę Politię columen;qui tũ præsentes beneuolentissimis vocibus,& posteà opere honorifico,Regiæ munificentiæ promptitudinem promouistis. Nec valde tamẽ miramur,quòd ita in nos alieno amori non defuerunt illustrissimi Proceres, qui suis etiam magnificis muneribus hanc eandem Bibliothecam auxerunt. Quod & reliqui fecerunt splendidi Britanniæ Toparchæ,quorum(vti aliorum etiam omnium quorumcúnq; liberalitatem *Bodlæana* inuitauit) & memoriam gratâ recordatione deosculatur Academia,& nomina munerúmq; amplitudinem *Bibliotheca* conseruat,æternâ testificatione pulcherrimi pretiosissimiq;voluminis,quod aureis vmbilicis,fibulisq; fulgidum,vt omnibus ingredientibus apertam Academiæ, minimèq; dissimulandam gratitudinem exponat, eminentissimo semper recumbit loco,quà supremam structurę frontem lumen augustissimum illustrat. Jl-

luc

luc enim à foribus longo, ſpatioſóq; deambulacri tractu, rectà aſcēditur, medióq; tramite, inter numeroſas læuâ, dextrâq; receptaculorum ſeries, quarum ſingulę ita ſingulis feneſtris ornantur, vt grandem ſtudioſorū multitudinem admittant, nō modò ſine omni invicèm impedimento, ſed etiam conſpectu. Jis autem monumentis, quæ arctiorem cuſtodiam deſiderant, ſuæ ſunt vtrinq; ædiculæ, cancellis partim auratis, partim cœruleis aſtabrè concinnatæ. Omnes etiam Facultatum, Artiumq; omniū ordines tam prudenter diſpoſiti, aureiſq; characteribus ſpectabiliter diſtincti, vt viui ſimul, & viſui concinniſſimè ſit conſultum.

Nec dignitatis minùs ſplendoríſue ſuprema laquearium faſtigia venuſtat; vbi perpetuâ, jucundâq; viciſſitudine, inſignia *Bodlæi* pendulis ancylijs, Academiæ, teſſellis interſplendent. BODLÆVM, præter gentilitia ſymbola, decorant coronæ tres ([c] QVARTA PERENNIS ERIT) quarū meritò gloriam ab Academia derivavit, cuius gloriam incredibiliter adauxit. Nam & Academia totidem coronis aureis dignoſcitur, quarum medio [d] Librum patentem, ſeptem fibularum, quaſi ſeptem Artium Liberaliū ornamento decorum, DEVS ILLVMINATIO MEA, illuſtrat. Quo honorifico ſymbolo Academiam, quum eam reſtaúraret, donâſſe creditur [e] *Aluredus* doctus, qui ipſe adhuc ex libris plus gloriæ retinet, quàm ex corona ſua. Nec ijs repugno tamen, qui putant *Librum* [f] *Apocalypticum* ſeptem ſignaculis clau-

[c] Illud eſt Inſignium eius Epigraphe, & quāquam fortuitò, commodè tamen contigit, vt Bibliothecæ huius primus aditus 3°. Coronatorū die pateret.

[d] Vnde videtur Pariſ. Academia typum mutuò accepiſſe, quæ inter tria lilia librum patentem geſtat. *[e] Sed putem multò eſſe recentius hoc ſymbolum* *[f] Apocalypſ. cap. 5. v. 1. & clauſum volumen non eſſet commodum ſymbolum Academiæ doctrinâ celebris, ſed alicuius potiùs aut recentis, aut nondum literarum gloriâ ſatìs illuſtratæ; patefactio enim libri apud feciales arguit doctrinæ manifeſtationem.*

ſum(at clauſum nota,cum hic noſter apertus) deſignari. Similitérq; triplici coronâ triũ Primariarum Facultatum Theologiæ,Medicinæ, Juriſprudentię gloriam, quâ ſoli *Oxonienſes* in Britannia floruerunt, etiamad ea vſq; ſecula,quibus ex decreto generalis [g] Concilij, omnium Nationum cõſenſu comprobati,vnicum hoc *Angliæ,Scotiæ, Hiberniæq́;* generale ſtudium agnoſcebatur. Vtcunq; ſe res habet,antiquioribus ſeculis liquet vnico bouis, aureis cornibus ſublimis,ſymbolo tũ vrbanam, tum Academicam multitudinem fuiſſe inſignem,eo tamen diſcrimine quo Poeta antiquus idipſum deſcripſit his verſibus.

[g] Vien ſub. Clem.5. Ideòq; ex omnibus horum regnorum partibus penſiones Professorum olim exigebantur. Clement. c. de magiſtris. unde & Caſsanæus de Gloria mundi; Eſt (inquit) etiam ſtudium generale in Anglia Oxon dictum: nam aliud hîc nunquam agnoverunt exteri.

Corniger Albionis dat Bos inſignia Athenis,
Cur Bos? indoctos hæc mage ſigna decent.
Scilicet ergo Boue hoc fuit vrbs, Schola cornibus auri
Nota, Scholæ tandem trina corona datur:
Et Muſas diadema decet, dant Ciuibus inde
Cornua, vtroſq́; ſatis iam ſua ſigna decent.

Atquî ab aureo illo *Aluredi* ſeculo nemo vnquam Regum,aut hîc,aut vſpiam gentium floruit, qui ſplendidiùs tàm in ſe,quàm in noſtra Oxonia,&literas evexit ad Coronam,& Coronam demiſit ad literatos; Itàq; ſeriò demiſit,vt Bibliothecâ hâc diu,ſedulóq; perluſtratâ,& animo,& voce eam *Alex: Magni* imitaretur,optionẽ et ſi *Iacobus* non fuiſſet,poſſet hic eſſe Academicus. Nec illud modò,ſed cum catenulas,quibus libri ſinguli vinciuntur,contueretur,Equidem(*inquit*) ſi vnquã mihi in fatis ſit vt(at dicens hæreo,& niſi tu dixiſſes, nollem *Iacobe* dicere,illudq; tuus noſterq; vertat Deus omen in hoſtes) captivus ducar,ſi mihi optio

daretur

daretur, hoc cuperē carcere cōcludi, his catenis illigari, cum hisce concaptiuis concatenatis ætatem contercre.

Quo dicto, cum descendisset à loco isto, quo quasi cōduntur scientię, ad [h] locum inferiorem, quo promūtur, nouo trahitur videndi desiderio, ipsósq; aliquâ dignatur gratiâ parietes, qui ijs ferè perpetuò resonant Academicorum eruditis laboribus, quibus ipsa Maiestas ex pauculorum dierum quasi gustu tam mirificè capiebatur. Ea est, quam dicimus, *Schola Theologiæ*, cuius ibi sublimis Cathedra eminet; quanquam & Medicinæ, ac Iurisprudentiæ, linguarumq; Professoribus Regijs nobilitetur assiduè, triúmq; Facultatum istarum frequentibus disputationibus celebretur. Nemini enim ad aliquam graduum in facultatibus istis sublimitatem aspirandi spes est, qui non priùs crebro sui experimento sub grauissimo eruditorum hominū examine et censurâ, celebratissimo hoc eruditionis Areopago iterum iterúmq; se exposuerit.

Ædes ipsæ, vt nomine & vsu, sic dędalâ totius fabricę politurâ, planè diuinę, & de quibus, nisi omnium aduenarum oculi fascino decipiantur, magnum illud Eulogium à magno illo peritissimóq; iudice [i] verissimè sit vsurpatum, *Invisurum faciliùs aliquem, quàm imitaturum*. Parietes vtrinq; sublimibus fenestris toti ferè vitrei, vt architectonices imperitis miraculi sit instar, istiusmodi fulcimentis tam immania pondera (nam ingētem, quam dixi, *Bodlaanam* Bibliothecam gestat) sustineri: Neque tamen aut trabium quicquam est, aut ligneę materiæ; saxo candent omnia purissimo; saxóq; di-

[h] *Nam istius Mineruali pars superior Bibliothecam, inferior* Scholā *Theologicam habet, ordine multò aptiori quàm* Bo*noniæ, in Ædibus* Sancti *Saluatoris, ubi ędificij pars superior Bibliothecā, inferior promptuarium vinarium, media refectoriū habet, de quo triplicis structuræ ordine* Cardinalis Bobba *ingeniosè sententiam se tulisse censuit è Prover. c. 9. v. 1. & 2.* sapientia ædificauit sibi domū, miscuit vinū, & posuit mensam, *Angel. Roccha. in Vatican. p. 395*

[i] *Cambdeno in Dobunis, qui illud Zeuxidis huic structuræ accommodat.*

ces, si tecti pulcherrimè arcuati, penduleq; sculpturę mirabilem texturam spectes, planè vivo, & cuius seria contemplatio nonnihil [k] eorum firmabit sententiam, qui nescio quot vicenis annis tantum opus partu laborâsse ferũt: meritóq; (quicquid ingrati detrectent) Maiores nostri [l] *Humfredi Ducis Glocestriæ* (tàm eruditione, & eruditorum patrocinio, quàm Regijs natalitijs splendidi) immortale opus, immortali nomini memoriæq; sacrabant.

[k] *Quod etiam astruitur ex archiuis Academiæ.*

[l] *Quod passim videre est in* Archiuis Academiæ *literisq; ad ipsum scriptis vid. lib. Epistolarum* Academ. *in* Bibl. Bodleana.

Quibus diu varióq; sermone intercidente lustratis, reliquas Artium liberalium Scholæ Theologicæ adiacentes Scholas, petit *Iacobi* Serenitas. Sunt illę longo spectabiliq; ordine decem, quarum tres *Metaphysicæ*, *Politiæ*, & *Physicæ* auditoribus destinatæ; reliquæ septẽ totidem Scientijs Liberalibus, his olim inscriptionibus distinctæ:

Grammatica:	Dialectica:	Rhetorica
Literas disce:	*Imposturas fuge*:	*Persuadeant mores*:
Arithmetica:	Musica:	Geometria:
Numero omnia constant:	*Ne tibi dissideas*:	*Cura quæ domi sunt*:

Astrologia:

Altiora te, ne quæsieris.

Omnes, si vsum spectes, non inconcinnæ, & quas elegantes potiùs diceres, quàm magnificas, si cum vicinis ædibus conferantur. Quod facilè animadvertit, qui tũ simul aderat, *Henricus Howardus*, *Northamptoniensis Dynasta*, literatę Nobilitatis decus; qui quàm ipse est insigniter doctus, tàm etiam intimè fauens doctis, quũ

Regem

Regem Scholis contemplandis intentum cerneret, illius (etiamsi calcare nunquam indigentis) munificentiam visus est accendere voluisse, quũ, audiente Rege, *Artes diceret liberales quidem dici, sed aliorum tamen liberalitatem desiderare, opusq; Regiâ prorsus magnitudine dignum fuisse, vt non Artes modò, Artiúmq; Professores, sed istæ etiam Artium Scholæ sublimiùs erigerentur.*

Longam hanc Scholarum seriem distinguit à Schola Theologica nobile deambulacrũ, SCHOLARVM PLATEA, insignitum, frequenti studiosorum concursu celebre: eò quòd quotidie, (nisi statis Academicarum feriarum temporibus) Scholę singulę suis decem Professoribus occupentur; nec cuiquam vllus in Artibus honos conceditur, nisi in his publicis Censorũ theatris ad frequens Lectionum, Disputationúmq; examen evocato. Quadragesimâ pręsertim, multò maximâ frequentia; quo toto tempore nunquam hę disputationum acutissimarum jejunæ Scholæ; eò quòd hîc tum habeantur quotannis Comitia *Baccalaureorum in Artibus*, quemadmodum mense Julij sua sunt *Doctoribus*, & *Magistris* in Templo, *Beatæ Mariæ*. Reliquis anni temporibus, horis antemeridianis, Magistrorum Regentium, Pomeridianis, Scholarium in Artibus, disputationibus celebrantur; quarum illas *Quodlibeticas*, & *Magnas*, has (quia ijs inferiores) *Paruas*, iam etiã, corrupto nomine, *Paruisias* dicere consueuimus; vt intelligant illi errorem suum, qui has ita dictas censent, quia per visũ, & præsidium Baccalaureorum ista Scholarium certamina regantur. Quòd si tamen advenis aliemgenis hęc

aliáq; loca publicarum exercitationum minori aliquãdo auditorum concursu ornari, quàm in exteris Academijs censeantur; ijs audire libeat, tantùm hoc abesse ab Academiæ nostræ dedecore, vt ejus aliqua pars sit gloriæ, quâ alias Academias antecellit. Nec enim florentium Britanniæ Academiarum eam esse conditionem, quæ gentium aliarum; ibi plerúnque ab istis publicis Professoribus studiosos pendere omnes: apud nos verò quot Collegia, tot Academias videri; quibus singulis, quum linguarum, Artium liberaliũ auditionibus quotidianis, perpetuísq; disputantium disquisitionibus studiosi omnes privatim, multóq; maiore cum fructu distineantur, patimur non molestè, publica auditoria ijsdem horis videri infrequentiora.

Huiusmodi spectaculis, sermonibúsque à publicis Literarum Domicilijs, studiosus Rex dilabitur ad privata. Jn propinquo est *Ænei-Nasi Collegiũ* spectatu dignum, cujus præ foribus, nominis antiquitatísq; index *Nasus* monstrosé prominet *aheneus*. Regem statim venerabilis. D.D. *Singletonus*, & reliqua studentiũ cohors, prostrati omnes, officiosâ oratione excipiebant. Qui dum posteà circuit, perlustrátq; omnia cupidè, cupientiùs tamen sermocinatur de *Bacono*, celebratissimo *Oxoniensium* Mathematico, quem ibi peritiæ suæ ferunt illa fecisse pericula, quæ meritò peritissimi admirantur; etsi vulgus imperitum fabulas supra fidem stupendas admiscuerit, quasi is vnus Deos, Dæmones, Homines suo nutu coerceret, cúmq; æneo, quod formârat, capite, cuius reliquias Nasum istũ putant, de rebus maximis familiariter colloqueretur. Atquî, quod ignari somniant, prudentes sæpe credunt.

Cre-

Credibile est exquisito ingenio suo aliquid eiusmodi fabricâsse, quod imperitorum oculis (nec hoc arti difficile) imposuerit. Quantùm enim ingenij polluerit subtilitate, & ipsi indicârunt subtilitatum [m] Judices; qui eũ vnà cum *Suisseto Calculatore, Scoto, & Occhamo* (nostris *Oxoniensibus*, & *Mertonensibus* meis) supra omne penè humani ingenij fastigium collocant: & nobilissimi recentioris ætatis [n] Mathematici gratè agnoscunt, qui quicquid mirificum assecuti fuerint, illud *Baconi* scriptis acceptum referunt. Sed quantùm Academia nostra (quæ suorum etiam mortuorum æstimationi consultũ esse cupit) fando vnquã acceperit, à Magicis istis dæmonũ imposturis nõ minùs abhorruit, quã in mirabilibus illis scriptorũ suorũ reliquijs (quas *Bodlæana Bibliotheca* cõseruat) seriò se testatur abhorrere.

Collegio quidem huic fundator ascribitur Honorificus *Episcopus Lincolniensis Gulielmus Smith*, multis à *Bacono* seculis, qui voluit tamen nomen id Collegio suo manere, quod excitârat ex ruinis, Aulæ perantiquæ, *Nasi Ænei* nomine et insigni notissimæ: Ad cuius olim Aulæ literariæ præfecturam creditur accitus *Baconus* è *Collegio Mertonensi*, & eâ etiam posteà depositâ, vt tranquilliùs in Matheseos contemplationem scriptionémq; se abderet, [o] Religionis habitũ induisse.

Quod genus narratiunculis quum Regem aliquandiu detinuissent, ita hic primus vnius Collegij conspectus placuit, vt vlterius & ad alia pergere placuerit. Nec vllum propinquius, aut spectabilius splendido *Chichlæi Archiepiscopi Cantuariensis* monumento; qui præter alterum in suburbijs *D. Bernardi* nomini eximiè extructum, hîc [p] etiam *Omnium Animarum*

[m] *Scaliger & Cardan.*

[n] *Diggs & alij.*

[o] *Nam in cœnobio hic Fratrum Minorum tumulus eius atq; epitaphium nõ ita pridem visebatur.*

[p] Collegium Omnium Animarum, *dictum vbi* Linacer *socius erat,* Thomamq; Morũ *discipulum habuit.* Stapletõ in 3. Thomis, *in vita* Mori *c.* 1. *& epistola* Mori *ad* Dorpium, *vnde videre est quàm sincerè egerit* Middendorpius, *qui vtrosq;* Grantæ *alumnos mentitus est, vbi cum aliquot alios viros eruditos nominet, vnicus* Fisherus *verè illo in numero habendus,* Middendorp. Acad. in Cantabrig.

rum memoriæ pulcherrimum excitauit. Nam prudens ſimul, & magnaminus Archipræſul, quum animaduertiſſet viros in Aula Regia militares ſacrilegè Eccleſiarum poſſeſſionibus inhiare, vt eorum rapacitates ad aliam prædam diuerteret, *Henrico Quinto*, delibato militiæ flori, calcar adhibuit ad ſuum in Gallia ius imperij armatis copijs recuperandum.[q] Regi in illa memorabili glorioſiſſimâq; expeditione Gallicâ adfuit à latere; quúmq; animo reuolueret quot tum millenis animabus Gallicanum illud Diadema, ſuúmq; conſilium Regi conſtitiſſet (quanquam ea cauſa iuſtiſſima) vt tamen ſuis oſtenderet, Eccleſiæ Præſulum (audi Papa Pontifex, parricidarum pater) nō modò ſacras manus, ſed mentes etiam, & conſilia à cædibus abhorrere debere, quibus vitam ademerat, eorum tamen mortis hic ſtabilire voluit, ſuæq; ſimul magnificentiæ æternā memoriam. Quò Regi ingredienti, obuiàm it venerādus Collegij cuſtos *D. D. Houenden*, qui reliquo ſodalitio genibus ſubſidenti cinctus, ſuam, ſuorúmque omnium deuinctiſſimam gratitudinem, & amorem gratulatoriè officioſéq; commendat. Regij deinde, & pedes expatiantur, & oculi; quicquid in ædificijs ſpecioſum, in Templo magnificū, in Bibliotheca ſpectabile, videt omnia, probat omnia, & quò plura videt, eò plura videre velle profitetur.

[q] *Mat. Parker in vitâ Chichlæi.*

Sed quòd Collegia omnia videndi, ſuęq; Maieſtatis præſentiâ decorandi, otium non eſſet, quantúmvis percupienti; ea ſaltem videre placuit, quę eſſent inſtar omnium, quęq; reliquorum omnium lucentem imaginem referrent. Quo animo *Divæ Magdalenæ Collegium*, etſi extra Civitatis muros remotius, inviſurus pergit, vt

ædes domestico quidem splendore illustratas, *Henrici* verò dilectissimi filij sui præsentiâ, hospitóq; iam multò magis gloriosas, suæ etiam Serenitatis, Benignitatísq; iucundissimâ accessione redderet beatissimas. Eò dum pergit, oculis discursantibus omnia cōtemplatur: à dextrâ, *Aluredi Regis* (ante hæc secula) doctissimi, immortale opus, antiquitatis, authorisq; maiestate venerandum, qui quum videret hostili, ciuilíq; rabie miserabiliter imminutam Academiæ gloriam, quâ olim à seculo Britãnico floruisset; Regio literarum, pietatísq; ardore inflammatus, [r] tria hîc illustria fundauit Collegia, quibus (teste, qui tum vixit, [s] *Asserio*) filium suum *Ethdeldredum*, vnà cum omnibus penè Regni sui Nobiliũ filijs ad liberales capessendas Artes educavit. Quâ fortè causâ hoc tum Collegium, *Vniversitatis Aula Magna* dicta, nomen posteà dederit omnibus nostris studiosorum hospitijs, quorum ferè ducenta olim habuit hæc Academia. Quo minùs mirum videri debet, quod aut *Armachanus* scribit, se hîc triginta mille studiosorum cognovisse: aut, quod Historici nostri testantur, Reges, viginti tum millia passuum vndiq; à Civitate ijs in annonam sequestrò posuisse. Quanto autem ea, quæ diximus, ab *Aluredo* posita cum sumptu, facilè æstimabit quivis, qui æstimare potest tanti Regis fortunas, quarum omnium partem [t] tertiam huic Scholę locuples scriptorum sententia *Aluredum* addicâsse testatur. Quæ omnia *Lelandus*, quámvis æmulus, ingenuè fatetur: etsi [u] illud in *Cygno suo* parũ candidè, cum asserat in Academiæ nostræ historiâ, *Aluredi* nullam, prorsus nullam, beneficij extare mentionem, aut agnitionem. Nam [x] antiqua, quæ apud nos manent, rerũ

[r] Ross. *Warwic. Leland. comm͠e. in Cygneam Cantionem de Isidis vado.*

[s] *Vid.* Asserium Meneuensem *de rebus gestis* Aluredi.

[t] *Asserius Leland loco citato Polychron lib. 5 c. 1. Gulielm. Malmsburiẽsis de Regibus & alii.*

[u] *Comment in cygneam cantionem in Isidis vado.*

[x] *In Archiuis Acad. lib. Epistolarum Academic.*

temporúmq; testimonia, *Aluredum* beneficentissimi Mæcenatis nostri laudibus insigniunt. Quin etiã (quod *Lelandus* valde vult) [x] Fundatorem interdum compellant, sed alio, quàm ille, sensu, quòd literarum tum fluctuantem conditionem, direptionúmq; tempestatibus agitatam, amore complexus est, ædificijs ornavit, multitudine restituit, stipendijs Professorũ stabilivit; quod ipsum est, (quod ingenuè libentérq; agnoscimus) refũdavit. Eum enim primarium fuisse hic literarum institutorem, nescio verùm dicere, an credere sit insanius, quum indubitatissimâ *Asseriana* historiæ veritate constet, *Grimoaldo*, quem Academiæ Cancellarium præfecit *Aluredus*, gravissimas fuisse cum antiquioribus studiosis de disciplinarum ratione contentiones, nec sopiri potuisse, nisi *Aluredi* ipsius præsentiâ: qui, quum huc accederet, asseritur ab *Asserio* antiquos Academiæ annales evoluisse, manifestissimísq; testimonijs deprehendisse pristinam illam disciplinarum rationem olim temporibus Pelagianis, à *Sancto German o*, *Kentigerno*, *Nennio*, literis hîc operam dantibus comprobatam fuisse. Hoc tum agnouit *Aluredus*, hoc iam agnoscunt nostri [y] Feciales, soli apud nos controuersarum Antiquitatum Iudices. At negat [z] *Middendorpius*. Perimus. At audiamus tamen quâ manu pereamus. [a] *Thomas (inquit) Hatcherus ad me literas dedit &c.* Quis hîc non vidit *Hatcherum* illud ipsi mendaciũ, tanquam ovum, exclusisse, simúlq; *Caij* librum transmisisse, quorum infidâ fide ille omnia, quasi veritate veriora, producit? Vbi etiam obseruatu iucundum est, quomodo in circulo ludant Vespillones. *Caius* enim *Middendorpij* testimonio rem probat: *Caij* testimon

[x] *Epist.* ad Hũphred. Ducem *vbi dicitur dona* Ducis *fuisse omnium maximaque data sunt Academiæ à tẽpore* Aluredi *fundatoris. l. epist. f.* 108. Aluredus alijq; *fundatores Academiæ commemorantur. Nã & moris est apud nos etiam patronos Collegiorum, Fundatores nominare. &* Caius Gonellani Hospitij *fundatorẽ se dixit, quum pauxillum, nescio quid, donasset.*

[y] *Clarenzius Camba. in Dobunis.*

[z] *Lib. de* Acad.

[a] *Ibidem de Cantab.*

monio eandem probat *Middendorpius*:sic manus manum,& falsarius falsarium fricat.Quin potiùs suam oportet agnoscere ignorantiam, qui de exterorum rebus scribit,quorum res gestas nunquam legerit. Jmò *Middendorpi* (tibi clam in aurem dico)agnosce impudentiam tuam,qui ita confidenter scribis de Academijs,ac si in omnibus ætatem totam vixisses, ita tamen frigidè,futiliter,indoctè,ac si in nulla vnquām vel diem vnum posuisses.Quis enim est,cui vel mica salis in cerebro esset, qui tam ridiculis Bullarū fictionibus sibi ita imponi pateretur?Sed non est mihi iam otij asinos flagellare,vt tamen alij verbo intelligant quàm grauis is author fuerit, quāq; peritus intelligensq; rerum,vel sui temporis narrator, perpendite quæso vel vnicā illā suam de *Angliæ* nostræ sub *Diva Elizabetha* conditione censuram,qui temporum anteà inauditam, atq; incomparabilem felicitatem hoc emblemate depingit. *Vehementèr ergo deplorandum est, quòd florentissima illa Insula &c.Tantum de antiquis ornamentis,& gloriâ maiorū,de pace,& trāquillitate amiserit, vt omnes Gentes inde exemplū capere possint.*Potestis satis ex hoc ruditu, *Sileni* vectorem agnoscere. ---*Sileni vector Asellus*

In tempestiuos edidit ore sonos:

Narratur apud Indos,infantes canis capillis nasci,senescentes toto capite nigrescere. Nec dissimilis rerum apud huiusmodi imperitos antiquitatum Judices æstimatio:qui quæ recèns nata sunt, silicerniorum canitie ornare ausint,quæ multi seculi æternâ gloriâ floruerūt, eadem,quia *Anaxagoras*,*Anaximandros*,& *Ambrones* non viderint, canitie suâ spoliare,moderneq; originis ignominiâ denigrare.

[b] *Jul. Solinus* c 65.

Sed *Iacobo* pergente, quid ego sisto? Contuetur is dein à sinistra, elegãs *Philippæ Edwardi Tertij consortis* opus, *Collegium Reginæ* dictum, & nobilitatum *Henrici Quinti* felicissimi Regis educatiõe; cuius (*vt Rossi warwicani* verbis vtar) tunc camera erat supra portã, in introitu dicti Collegij, vbi studuit sub tutela Patrui sui *Henrici Beufort*, tunc Cancellarij Oxoniensis, posteà Presbyteri Cardinalis titulo *Sancti Eusebij*. Huic adiacet studiosorum *Aula, Sancti Edmundi* memoriâ insignis: *Sanctiq́ Petri* Ecclesia, nobilis tàm fũdatoris antiquitate, (is erat *Grimoaldus*, quem modò diximus ab *Aluredo* Academiæ Præpositum) quàm Quadragesimali Concionum Academicarum celebritate, quam ad hæc vsq; tempora, à prima eius fundatione solenni ceremoniâ continuatam non improbabiliter suspicantur. Quibus à tergo relictis, visuntur mox *Magdalenensiũ*, seu veriùs iam *Principis Henrici* ædes, quibus etsi *VVainfletus* ortum, & *Magdalenæ* fletus nomen dederit, *Iacobi* iam radij lacrymas exsiccasse, gaudiúmq; nunquam obliuiscendum visi sunt induxisse. Eáq; gaudia, ne putarentur nulla vbi nulla exprimuntur, *Douglasius Castilioneus*, publicæ lętitiæ, gratitudinisq; expeditus interpres, Regi ob oculos politâ exhibuit oratione: vnde mox, quicquid ab initio in illustre hoc *Henrici Principis* hospitium visu dignum delineauimus, pedibus, oculisq; lætus metitur, deq; singulis lætus colloquitur. Quumq; demum ingrederetur, (vti est librorũ auidus inspector) Bibliothecã, & manuscripta, vetustatis situ ferè euanescentia, contueretur, antiquæ fidei, cuius est defensor, eiusdem & amator, verissimâ oratione fassus est, etiamsi volumina recentiora characterum,

com-

compaginúmq; ornatu multò sunt oculis iucundiora, istiusmodi tamen canitie squalentia plus suo palato arridere; horum enim fide tàm hominum, quàm librorũ recentiorũ testimonia iudiciáq; æstimanda. Discessum tandem paraturus, vt omnibus Collegij studiosis, eum officiosè deducentibus, vultu, vocéq; patefaceret, quã grata ipsi fuissent omnia officij eorum, amorisq; testimonia, fronte, qualem semper gestat, serenissimâ valedixit, & capite discooperto, voce benignissimâ, *Valete* (inquit) *generosi, valete omnes.*

Jstis tot rerum, locorúmq; varietatibus oculos pascente Rege, aliæ interim curæ Satrapas auocant, aliæ itidem Reginam, Heroïnasq, famulantes. Jlli, quo sunt vel literarum splendore, vel literatorum patrocinio insignes singuli, cum primis autem Regis literatissimi exemplo accensi vniversi, non nullam gloriæ suæ futurã accessionem censuerunt, si militaribus suis, quibus prefulgebant omnes, titulis insignibusq;, titulos, insigniáq; literatorum adiungerent. Jta in solenni Academicorum conventu, Campanæ sonitu conuenientium, præcellentissimus *Dux Lenoxiæ*, Honorificentissimus *Suffolciæ Comes*, Illustrissimus iuxtáq; sapientissimus *celeberrimæ Academiæ Cantabrigiensis Cancellarius Cecillius Comes Sarisburiensis*, reliquúsq; splendidus Comitum, (quos initio nominâsse satis esto) Nobiliúmq; ordo, *Magistrorum in Artibus* titulo insignibusq; indui, *& ad* [d] *obseruanda statuta, priuilegia, consuetudines, & libertates Oxoniensis Academiæ iuramento* obstringi, & [e] supplices ambiunt, & honorificè patiuntur. Nec leuis momenti erat spectaculum, tot viros principes, quorum plerorumq; latera baltheorúm accinctui capita

[d] *Forma iuramenti.*

[e] *Forma gratiæ petendæ*. Supplicat venerabili conuocationi Magistrorum regẽtium & non regentium, &c

capita galearum tegmini eorum virtus, aut fortuna formauerat, Academico iam indumento, pileisq; quadratis in literatorum senatu considentes, & Academię tum occurrentia negotia suis (pro more) suffragijs tractantes contueri.

Academici autē, qui huc vsq; quicquid aut dictū erat, aut factum, ad teretem illā & magni Arbitri eruditam aurem omnia limâssent, vt etiam hominum minùs eruditorum, & inprimis illustrium fœminarum auriculis aliquid darent, quales inter tot *Phœbes* nostrę fulgentes stellas, fuisse aliquas non poterant non suspicari, in *Sydnai* nostri, *Chauceriq;* scriptis frequentiores, quàm *Plauti* aut *Aristotelis* (nec enim omnes aut *Arabellæ* sunt, aut *Luciæ*) hoc tempus maximè iudicârūt opportunum, quo Sacram *Annæ* Clementiam, & cum *Henrico* Principe totam Aulici Gynęcęi pulchritudinem demulcerent; idq; auenâ, non patriâ modò, sed & pastorali, quâ ARCADIAM RESTAVRATAM, *Isiacorum Arcadum* lectissimi ce cinerunt; vnóq; opere Principū, omniúmq; spectantium animos immensâ, & vltra fidem affecerunt voluptate, simúlq; patrios ludiones, etsi exercitatissimos, quantùm intersit inter scenā mercenariam, & eruditam docuerunt. Arduum dicere, actionis maior gloria, an Poëseos. Quantum autem omnium aures fascinaverit, non arduum iudicare: Alteram enim & Aula, & Academia loquitur; ac ita loquitur, quasi lo, qui nunquam satìs posset: alteram ręs ipsa loquitur, libérq; omnium iam manibus attritus.

Nostra nec erubüit Syluas habitare Thalia:
Prętertim *Danielis* nostri sylvas, quibus nec vrbes ipsas censebis magis vrbanas. Cuius ex ingenij arcádiâ AR-

CADIA

CADIA NOSTRA,cæteraq; laudatissima scripta tanta cum laude evolârunt, quantam alumno suo Academia nostra gratulatur meritò;eóq; magis, quòd is saltem sit, cuius exemplo, Poetæ coætanei, posteriq; omnes ediscant,tantum non esse inter ingenij acumina, & paginarum castitates bellum, quin possint, debeántq; se mutuò amplecti.

Siquis Anglicè non callens, *Arcadiæ* huius velit ex me conditionem cognoscere, recolligat ipse, quicquid aut fraude,aut philtro fieri possit, quo amores mali cõglutinentur; quicquid aut calumnijs,aut Zelotypijs,quo amores etiam boni veriq; dissuātur; quicquid, quo adolescentuli ad libidinem,virgines ad mentium, ornatúsq; lasciviam ardescant; & intelligat quantum ganeonum lasciuorum, lenarúmq; corruptricium facibus conflagravit *Arcadum* respublica; istis manum medicam adhibere studuerunt, qui pristinam *Arcadiæ* integritatem per ætatem reminisci, per virtutem exoptare,per authoritatem,prudentiámq; restituere, optimè poterant. Jstísq; malis artibus aliæ non minùs perniciosæ *Arcadiam* invaserant, sacrorum rituum corruptelæ nefariæ,prætextu pietatis; Circulatorum fumosæ imposturę honorifico medicorum nomine,habitúq; simulato; Leguleiorum deniq; fæces decē-drachmariæ,qui inter opiliones se iactitāt Jurisperitos, inter Jurisperitos ne opilionū quidē æstimatione habentur. quorū dūomniū fuci represētātur,pristinâq,Reipublicę formâ revocatâ,legibus,pœnisq; expiātur, si Reginæ, Principi, cæterisq; spectatoribus vniversis mirificè dixero placuisse,id tantū dixero,quod Regina,Princeps, & vniversi spectatores,&magnifico tum applausu præ

se

se tulerunt, & etiamdum mirificâ laude contestantur.

Quanquam quid fluxis istis voluptatum, gloriolæq; nominibus fatuus capior? quum nemini sit iniucundius infortunia pati, quàm felicitatis apicem experto; aut quid *Arcadia Vtopica* gloriam restitutam iactem, quum Jsiacæ Arcadiæ gloriam meramq; voluptatem abeuntem contueor? Sic omnia humana posita sunt in theatro; Comœdiâq; lætitiæ nostræ finitâ breuiusculâ, Tragœdia, luctúsq; imminens Academiam expectorat. Si enim[f] maiores nostri meritò lugendum censuerunt, planctúq; cœlum concutere, quum Solis, Lunæve vultum lucidum evanescentem cernerent; quantus nos manet dolor, qui Sole, Cynthiâq; & Iulio lucido sydere, nobis splẽdoris sui præsentiam iam iámq; subducturis, eò grauioribus tenebris obruemur, quò præcellentiori luce circumfulsimus? At sistite deliciæ nostræ, sistite, quamdiu nos non ingratos, non inofficiosos hospites censueritis, tam autem diu si manseritis, hîc æternùm manebitis. Sed qui istos maiorum luctus pij imitamur eorum superstitionem frustra experimur; lux enim nostra planctibus revocari non potest, nec quicquam nobis restat, nisi, vt quam lucem ipsi videre nõ possumus, eandẽ alijs qui possunt, invideamus.

[f] *Germanis hoc esse solenne narrat* Boëmus.

Serenitas ergo Regia iam abituriens, magnifico Academiæ Cancellario advocato, verbis clementissimis quàm omnia quatriduo hoc Academiæ officia acceptissima fuerint, indicabat, quantâq; eam amoris propensione amplexurus semper sit. Quod, vt etiam Academici intelligerent, statuisse se aliquod propitiæ, gratiosæq; voluntatis suæ indicium apud ipsos eorumq; posteros relinquere: dictoq;, magnificam, veréq; Regiã

dona-

donationem manu tradit, qua ad Professoris in Theologia Regis dignitatem omni ævo augendam, ornandáq; illustrem fecit accessionem, concesso prædio Ecclesiastico *Ewelmensi*, & Præbendâ etiam in Ecclesia *Ædis Christi* perpetuò annexâ. Quæ vtraq; Regio etiam stabilita diplomate (id enim virtute doctrinâq; spectatissimus Eques *D. Thomas Lake*, de Academia nostra multis nominibus optimè meritus curauerat expediendũ) Cancellarius Regem abeuntem insecutus, Sacræ Maiestatis iussu, perexiṁio tradidit Procancellario, qui tũ, cum reliquo insignissimo purpuratorum ordine, alijsq; viris ex Academia lectissimis conuenerat, vt publicas Academiæ nomine, eásq; immortales gratias Regi iam discessuro agerent pro ineffabili clementia, quâ Academiam, antea impensissimè deuotam, recentibus iam beneficijs æternùm devinxerat. Quibus vniuersis longo ordine, quasi beneficiorum pondere ad terram depressis, eòq; humiliùs toto corpore prostratis, quò possint tantæ beneficentiæ altitudinem suppliciùs suspicere, interpretem voti publici egit *Hanmerus*, alter è Clarissimis Academiæ Procuratoribus, qui pressâ, politâq; oratione immensa illa, & planè divina bonitatis Regiæ τεκμήρια celebrauit: *Quòd Augustissimus Rex celebritatem Oxoniæ (quam, vt Atticam, nonnulli τῆς ἑλλάδος ἑλλάδα, sic Academiam Academiarum pridie appellaverat) & iam tum magnificentiâ verè Regiâ in Academiam effusâ, & quatriduanâ præsentiâ suâ, quasi aureæ tubæ sonitu, per universos orbis Christiani angulos illustrem, mirabilémque effecerit. Quorum magnitudine beneficiorum egregiè se felices Academici meritò iudicarent, quibus talis tantúsq; bonarum Artium Patronus, &*

literariæ gloria quasi alter Atlas divinitus obtigerit.

Nam spes, & ratio studiorum in Cęsare tantùm est,
Solus qui tristes hac tempestate Camœnas
Respexit.--

Sed quò maior iam fuerit aut benignitas Regia, aut felicitas Academica, eò magis rubore suffundi virgineas Musarum genas, séq; animis discruciari, quum excussis omnibus facultatibus, in semetipsis reperirent nihil, quod tantæ, támq; Præcellenti Maiestati pro tanto meritorum cumulo piè rependerent. Sed frustra angi se, quòd rependendo non sint, quum tanta munera nec prædicando satìs sint, at nec cogitando; se tamen æternâ cum veneratione, & cogitaturas, & prædicaturas, vt & posteri & exteri mirabundi intelligant, Regem, eúmq; totius Europæ potentißimũ, ac, quod magis est, Literatißimũ, quódq; hæc omnia superat, religiosißimum (veluti pium Æneã,

--Cui iuxta aderat Lavinia coniux,
Pulcher & Ascanius nostræ spes altera gentis.)

tot regni sui partibus cũ incredibili civium lætitia peragratis, nihil tamen libentiùs quàm Academiam vidisse;

Nec vidisse semel satis est, iuvat vsq; morari,

& ibidem in publicam literarum palæstram prodijsse, audivisse attentè, & quod maximũ est, in maxima hominũ doctissimorum corona tam sapienter, & acutè, tam Atticè, & venustè locutum fuisse, vt non aliam ob causam discipulos Deorum, non alios quàm Reges ab Homero *dictos fuisse iudicandũ, quàm quòd sine divino aliquo præsentis numinis afflatu rarò extiterint. Ac ne tãtæ Maiestatis splendor, qui in maximis istis maximè fulsit Academiæ vel in minimis deesse videretur, tam candidè libentérq; etiam ludis, & ludicris interfuisse, vt qui*

(quod

(quod olim Plinius *de suo* Vespasiano) semper soleret nostras esse aliquid putare nugas. *Quibus nominibus Musas, iam tum ad sacratissimos pedes Regios suppliciter devolutas & prostratas, primùm humillimè orare, vt cùm nihil in se habeat Academia, quod Regiæ Celsitudini non sit consecratum, id omne, quantulumcúnque demum fuerit, vel sui gratiâ, & eò quòd suum sit, æqui, boniq́ue consuleret. Deinde & Regi gratias immortales agere, & immortali Deo pro salute Regia preces ardentissimas effundere, vt vbicunque sit, ibi salvus sit, per quem nos omnes vbicúnque sumus, salui sumus, & beati, eò tamen beatiores futuri, quò frequentiùs beatissimum Regem huc reducem contueamur, támque diu beatas fore Academiam, Ecclesiam, Rémque publicam, quàm diu*

Hæc domus Æneæ cunctis dominabitur oris,
Et nati natorum, & qui nascentur ab illis.

Quibus succinctè discursis (nam nec opus erat multis verborum contestationibus, ad faciendam Regi fidem illius gratitudinis, quam anteà perspectissimam, indubitatissimámque habuisset) benignissimus Rex, vt Regio amoris symbolo priori, beneficentiæ suæ extremam quasi manum discessurus apponeret, Procancellario illustri, reliquísque, quos dixi, clarissimis Academicis, honorificum Regiæ manus osculum impertit, vnáque, pro sua singulari in eos indulgentia, monet, iubétque, ne molestiam susciperent vsque ad limites Academię (quod ex officio vbiuis fieri solitum est) ipsum deducendi, sed in magna area Collegij, vbi tum erat, ipsum cum Regina, Principéque filio, Deo, itineríque permitterent. Itaque quē præsentiâ corporum obsequiosâ comitari non datur, eū quàm diu datur, oculis, vocísque acclamationibus sequun-

quuntur, quúmq; id non datur, gratitudine pro beneficijs, precibus pro ſalute, planctibus pro diſceſſu præpropero, votis pro reditu feſtinato proſequuntur.

FINIS.

TAmetsi potentissimi Regis discessu, mirabilem felicitatis & quasi capitis diminutionem passa sibi videretur Academia, erat tamem causa solatij æquissima, quòd omnibus indicijs intellexerant officij sui studia, studijq; officia omnia, omnibus acceptissima fuisse. Neq; certè in minimis ducebant, quòd magnificentissimi Cancellarij expectationi, cuius voluntati post Principes imprimis satisfacere satagebant, ita cumulatè respondissent, vt eius Amplitudinem insolitâ lætitiâ perfundere viderentur. Quod quum ipsius Magnificentiæ, non modò ante discessum, munerum plurimorum donatione, sed literis etiam ad Eximium Procancellarium Dominum *Georgium Abbot* mox missis indicare placuisset; censui etiam æquissimum, in testifificationem singularis illius Amoris, quo Academiam semper impensè amplexus est, literarum ipsarum exẽplar subjungere.

EN *tibi (Domine Procancellarie) vnà cum hisce ad te literis, alias ad Illustrem Equitem* Dominum Henricum Leaum *transmittendas, quibus curavi Cervos, eosq; notæ præstantioris tradendos, quo loco atq; tempore, ipse, simulq; reliqui Generosi Tragædiarum Comœdiarumq; Actores commodissimum censebitis. Pergratum mihi feceris, si ab ijs meo nomine impetrâris, vt illud, quicquid sit munusculi, vnà cum octoginta aureis, quos Dispensatori meo statim vt numeret, in mãdatis dedi, æqui consulant, & ingenuæ Genialis Convivij hilaritati, meâ causâ impendant. Quorum operâ cum mente recolo quàm intimo solatio perfundebantur, Serenissimæ Ma-*

iestatis, Reginæ, Principis, Nobilitatis universæ, omniumq; auditorum pectora, fateor equidem, me nec satis posse dicere ad eorū laudem, nec mihi satisfacere in meo erga eos amore, propter eorum benemerita singularia. Eos tamen impense rogatos velim, vt ingentis lætitiæ meæ testimonium hoc non ingens ita accipiant atq; interpretentur, vt vnà intelligant, non posse me non collætari in tanta tamq; communi lætitia, eorum reliquorumq; Academicorum, quorum omnium gymnasmata, studiaq; optatissimo successu fructus tam felices, tam honorificos, nobilissimæ isti Academiæ pepererunt. Nec aliud iam deinceps in votis quotidianisq; precibus potiùs habiturus sū, quàm vt istiusmodi fortunatissimo successu, nobilissima ista Academia et universim et viritim æternùm potiatur: Cui quicquam sum, me totum voveo, meosq; conatus omnes religiosè despondeo quibus aut publicæ eius vtilitati inservire, aut eiusdem gloriam promovere potero. Deniq; me summè felicem duco, cui tantus honor obtigit, vt vester audiam Cancellarius; quodq; hoc tempore tam felicibus astris mihi te Procancellarium delegerim, cuius de bene meritis, quia satis dicere non possum, dicam nihil. Vale.

Thomas Dorset.
Cancell. Oxon.

